

Kraški obzorja

GLASILO OBČINE SEŽANA | LETNIK XXV | ŠTEVILKA 1 | FEBRUAR 2023 | TISKOVINA | POŠTNINA PLAČANA PRI POŠTI 6210 SEŽANA

OBČINA
SEŽANA

IZ VSEBINE:

- Nov občinski svet je začel z delom
- 30 let Kraške pihalne godbe Sežana
- 40 let delovanja Društva Sožitje Sežana
- 21. Mali kraški maraton

PRIHAJA NA ODRE KOSOVELOVEGA DOMA SEŽANA

torek, 21. februar 2023, ob 18.00
POTOPISNO PREDAVANJE PLA-
NINSKEGA DRUŠTVA SEŽANA
Marjan Olenik: TADŽIKISTAN

sreda, 22. marec, ob 20.00
SLG Celje
BODI GLEDALIŠČE!
Za Gledališki abonma in izven.

sreda, 22. februar 2023, ob 18.00
Zavod ŠTIP
ŠPORTNIK KRASA IN BRKINOV
ZA LETO 2022

četrtek, 23. marec 2023, ob 20.00
NOSFERATU – SIMFONIJA GROZE
Filmsko-glasbeni dogodek v živo.

**četrtek, 23. februar 2023, ob 17.30
in 20.30**
Popup
Festival-ic smeha: IČKOTI
Prodaja vstopnic: www.eventim.si.

sreda, 12. april 2023, ob 20.00
Popup
FANTOVŠČINA
Prodaja vstopnic: www.eventim.si.

**ponedeljek, 27. februar 2023,
ob 20.00**
SSG Trst
NEKAJ V ZRAKU
Za Gledališki abonma in izven.

sobota, 15. april 2023, ob 10.00
Leja Ita Menard
KAKO JE LISICA DOBILA ZLATI REP
Lutkovna predstava za otroke.

torek, 7. marec 2023, ob 20.00
TOKAC IN EMANUELA
Koncert.

torek, 18. april 2023, ob 20.00
SNG Drama Ljubljana
PARTY
Za Gledališki abonma in izven.

četrtek, 16. marec, ob 20.00
Predstava ŠC Srečka Kosovela:
UMORI NA ORIENT EXPRESSU

Več na: www.kosovelovdom.si

sobota, 18. marec, ob 10.00
CECILIJA IN ZMAJ
Interaktivna predstava za otroke.

Program in informacije: www.kosovelovdom.si. Spremljajte tudi naša FB profila KINO Sežana in Kosovelov dom Sežana.

Izdaja:
Občina Sežana

Odgovorni urednik:
Miha Ravbar Vidmar

Namestnica odgovornega urednika:
Ivica Podgoršek

Uredniški odbor:
**David Terčon, Bojana Škabar,
Klementina Križman, mag. Peter Štoka,
Olga Knez**

Lektorica:
mag. Magdalena Svetina Terčon
(razen oglasnih sporočil)

Grafično oblikovanje:
DTP studio, Čeh Damijan s.p.

Tisk:
Grafika Gracer d. o. o.

Število izvodov:
5350, Sežana, februar 2023

Glasilo je vpisano v Razvid medijev,
ki ga vodi Ministrstvo za kulturo RS,
pod zaporedno številko 388.

ISSN 2536-3832

Informacije v zvezi z izdajo občinskega
glasila dobite na tel. št.: 05/ 73 10 148,
e-mail: glasilo@sezana.si,
Petra Arko Kovačič.

Slika na naslovnici:
Matej Glavina

Glasilo si lahko ogledate v el. obliki na:
www.sezana.si - Kraški obzornik

Spoštovane občanke in občani,

čepprav je od lokalnih volitev preteklo že nekaj mesecev, se Vam ob prvi izdaji Kraškega obzornika v novem mandatu najprej iskreno zahvaljujem za podporo na volitvah. Izvolitev za župana sprejemam s hvaležnostjo ter odgovornostjo in jo obenem razumem kot zaupanje vrednotam, ki jih zagovarjam, ter podporo osnovnim poudarkom programa dela in postavljeni viziji občine Sežana v smeri sodobnega središča življenja v Republiki Sloveniji.

Obljubljam, da se bom trudil upravičiti Vaše zaupanje in bom skupaj s sodelavci deloval za celovit in enakomeren razvoj občine. Možnosti za napredek je na vseh področjih veliko in vesel bom vsakega dobronamerne predloga, konstruktivne kritike ali tehtnega nasveta, kako stvari izboljšati.

Temeljne prednostne naloge tega mandata predstavljajo aktivnosti in prizadevanja pri urejanju prostora, razvojni stanovanjski politiki, gospodarskem razvoju, varovanju okolja, zaščiti naravne in kulturne dediščine, razvoju kmetijstva, spodbujanju turizma, razvoju športa in kulture, podpori izobraževanju, medgeneracijskem sodelovanju in zagotavljanju ustreznih socialne varnosti v naši skupnosti. S ciljem krepitev vloge ožjih delov občine, splošne javnosti in civilne družbe v naši skupnosti, mi je izjemno pomembna participacija občanov na področju splošnega razpoloženja v družbi.

Izzivov je na vsakem koraku ogromno. Za posameznika veliko preveč, za skupnost, ki deluje povezano, pa ravno prav. Zato bo moj način delovanja temeljil na odprtosti in vključevanju. Občino nameravam voditi projektno in s sodelovanjem, saj sem prepričan, da vsestranski razvoj lahko gradimo le skupaj. Usmerjeni v prihodnost, osredotočeni na sedanjost in v stiku z aktualnimi družbenimi razmerami.

Zavezal sem se, da bom župan vseh občank in občanov in v tej smeri sem tudi začel svoje delo. Veseli me, da so pričakovanja velika. Posamezni prebivalci, svetniške skupine, krajevne skupnosti, predstavniki javnih zavodov in društev ste mi številne ideje in lastne prednostne naloge že predstavili. Večina teh se ujema z mojo vizijo, mnogo pa je tudi takih, ki so me presenetile in navdušile. Prepričan sem, da bomo veliko teh zamisli v medsebojnem dialogu, na temeljih spoštovanja in upoštevanja različnosti tudi uspeli uresničiti.

Iskreno se veselim sodelovanja z vsemi in si najbolj želim, da bi Sežana s svojimi številnimi potenciali in nešteto priložnostmi tudi dejansko postala najlepša občina, kar si nedvomno zasluži!

Andrej Sila, župan

OBVESTILO AVTORJEM:

Prosimo vas, da nam vse prispevke in fotografije pošiljate na elektronski naslov glasilo@sezana.si. Rok za oddajo gradiva za naslednjo številko je 24.3.2023. Članki naj obsegajo največ 3000 znakov s presledki, vsebovati pa morajo naslov članka ter ime in priimek avtorja oziroma avtorjev besedila in fotografij. Fotografije morajo biti v jpeg formatu, ustrezne ločljivosti (300 dpi, najmanjše velikosti 1MB in ne večje od 3 MB), neobrezane in neoblikovane. Uredniški odbor si pridružuje pravico do zavrnitve neprimernih prispevkov, do spreminjanja besedila v smislu lektoriranja, krajšanja in združevanja prispevkov ter pravico do obdelave poslanih fotografij. Z oddajo gradiva se pošiljatelj strinja z njegovjo objavo.

Srečanje sedanjega in nekdanjega župana

Dan po drugem krogu županskih volitev je župan David Škabar na Občino Sežana povabil novoizvoljenega župana Andreja Silo. Na neformalnem srečanju mu je za prepričljiv rezultat iskreno čestital in mu zaželel uspešno delo.

Ustanovna seja novoizvoljenega občinskega sveta je bila v četrtek, 22. decembra 2022. Na njej so potrdili mandate župana in občinskih svetnic ter svetnikov.

Nov občinski svet je začel z delom

Nov Občinski svet Občine Sežana se je v četrtek, 22. decembra 2022, sestel na prvi, konstitutivni seji. Prisotnih je bilo vseh 20 občinskih svetnikov, izvoljenih na lokalnih volitvah 20. novembra 2022. Mandati vseh so bili soglasno potrjeni.

Občinski svet se je seznanil tudi z izvolitvijo novega župana Andreja Sile, ki je mandat začel v petek, 23. decembra 2022. V kratkem nagovoru na seji Občinskega sveta je dejal, da si bo prizadeval za razvoj občine Sežana in da bo deloval brez delitev ter za dobro vseh.

Občinski svetniki so soglasno imenovali tudi Komisijo za mandatna vprašanja, volitve in imenovanja. Njena predsednica je dr. Ljubica Jelušič, podpredsednik Milan Škapin, člani pa Saša Gulič, Davorin Terčon in Alenka Miklavc.

Občinski svet se je sestel na drugi redni seji

V četrtek, 26. januarja 2023, je zasedal Občinski svet Občine Sežana na svoji drugi redni seji v novem mandatu. Obravnavali so osem točk dnevnega reda s poudarkom na točki, ki je bila vezana na imenovanja v komisije in odbore.

Seznani so se s sklepom o začasnem financiranju Občine Sežana v obdobju od 1. januarja do 31. marca 2023. Prav tako so potrdili spremembo Odloka o ustanovitvi organov skupne občinske uprave, ki se spremeni uskladi na vsaka štiri leta glede na stanje števila prebivalcev. Dogovor med drugim določa, da se stanje števila prebivalcev preveri na Statističnem uradu

Republike Slovenije v letu lokalnih volitev ter da se dobljena razmerja upoštevajo pri pripravi proračunov za naslednja štiri leta. Potrdili so tudi spremembo pravilnika o plačah, plačilnih za opravljanje funkcije, ki so ga uskladi na podlagi sprememb Zakona o sistemu plač javnih uslužbencev, in sicer v točki, ki se nanaša na plačo županov in podžupanov.

Župan je pred zadnjo točko na dnevnem redu obvestil Občinski svet o imenovanju dveh podžupanov, dveh podžupanov, Mateja Glavine, ki bo skrbel za področje športa in mladih, in Vanje Jelen, ki bo skrbel za področje šolstva in turizma.

2. seja Občinskega sveta Občine Sežana

26. januar 2023

Sprejeti sklepi in drugi akti

1. Sklep o potrditvi mandata Ivu Bašiču za člana Občinskega sveta Občine Sežana za preostanek mandatnega obdobja 2022-2026.
 2. Ugotovitveni sklep o oblikovanju svetniških skupin in delovanju samostojnih članov Občinskega sveta v Občinskem svetu Občine Sežana v mandatnem obdobju 2022-2026.
 3. Seznanitev s Sklepom o začasnem financiranju občine Sežana v obdobju od 1. 1. do 31. 3. 2023.
 4. Odlok o spremembi Odloka o ustanovitvi organov skupne občinske uprave.
 5. Pravilnik o spremembah Pravilnika o plačah, plačilih za opravljanje funkcije – sejinah in drugih prejemkih občinskih funkcionarjev, članov delovnih teles Občinskega sveta ter članov drugih občinskih organov ter sejinah za člane svetov krajevnih skupnosti v občini Sežana.
 6. Volitve in imenovanja:
 - Sklepi o imenovanju delovnih teles Občinskega sveta in drugih organov Občine Sežana, in sicer: Nadzorni odbor Občine Sežana; Odbor za kulturo, šolstvo in šport; Odbor za zdravstvo in socialno varstvo; Odbor za gospodarske dejavnosti in premoženjske zadeve; Odbor za kmetijstvo; Odbor za turizem; Odbor za infrastrukturo in urejanje prostora; Odbor za proračun in finance; Odbor za regionalno in čezmejno sodelovanje; Statutarno pravna komisija; Svet za preventivo in vzgojo v cestnem prometu; Uredniški odbor za izdajanje občinskega glasila občine Sežana.
 - Statutarno-pravni komisiji se naloži,
- da do naslednje seje Občinskega sveta pripravi spremembo prvega odstavka 57. člena, prvega odstavka 59. člena, prvega odstavka 61. člena in prvega odstavka 64. člena Poslovnika Občinskega sveta Občine Sežana tako, da se število članov Odbora za kulturo, šolstvo in šport, Odbora za gospodarske dejavnosti in premoženjske zadeve, Odbora za turizem in Odbora za čezmejno in regionalno sodelovanje poveča iz sedanjih pet na sedem članov.
- Sklep o predlaganju kandidata za člana Sveta javnega zdravstvenega zavoda Bolnišnica Sežana kot predstavnika uporabnikov.

Gradivo k točkam dnevnega reda, ki jih je Občinski svet Občine Sežana obravnaval na 2. seji, 26. januarja 2023, je dostopno na spletni strani www.sezana.si.

Spoštovane občanke in občani Občine Sežana,

obveščamo Vas, da bo Občina Sežana sistemsko pristopila k urejanju in reševanju vprašanj, povezanih z nepremičninami v njeni lasti. Gre predvsem za primere, ko posamične nepremičnine ali njene dele zasedajo tretje osebe, ki za to nimajo ustrezne pravne podlage (kupoprodajna pogodba, pogodba o najemu ...).

Vsak tak položaj zahteva individualno presojo, zato bo Občina Sežana v primeru morebitnega predloga za nakup ali najem nepremičnine tak predlog obravnavala in sprejela odločitev.

Glede na navedeno predlagamo, da preverite, ali vaše nepremičnine, njihovi deli ali tudi premične stvari posegajo v javne površine in v tem primeru uredite status.

Z aktivnostmi za odpravo neskladij Občina Sežana pričela najkasneje do 1. maja 2023.

S spoštovanjem,

Andrej SILA
ŽUPAN

Podpisana je pogodba za izgradnjo regijske kolesarske povezave na Krasu

Andrej Sila, župan Občine Sežana, mag. Erik Modic, župan Občine Komen in Andrej Prunk, direktor Komunale Sežana d. d., so danes na sedežu Občine Sežana, podpisali Gradbeno pogodbo za izgradnjo regijske kolesarske povezave na Krasu v okviru projekta Regijske kolesarske povezave na Krasu – Projekt GEOMOB.

»Projekt GEOMOB in s tem izgradnja kolesarske povezave med Sežano in Komnom predstavlja pomembno dodano vrednost k trajnostni mobilnosti in razvoju območja obeh občin ter Krasa,« je ob podpisu pogodbe povedal sežanski župan Andrej Sila.

Pogodba v skupni vrednosti 3.824.899,75 EUR vključuje ureditev kolesarskih poti, označitve in signalizacijo, ureditev počivališč ter postavitve kolesarnice na parkirišču pri pokopališču v Sežani. Dela bo kot vodilni partner izvajalo podjetje Komunala Sežana, d. d., v sodelovanju s podjetjema Kostak, d. d., in Hartis, d. o. o.

Andrej Prunk, direktor Komunale Sežana, d. d., je v zavedanju pomembnosti projekta za celoten Kras izpostavil, da je izgradnja kolesarskih poti za Komunalo Sežana velik projekt, ki ga bo potrebno realizirati v razmeroma kratkem času.

V okviru projekta bo do konca leta 2023 urejenih 27,2 km kolesarskih poti, od tega 14,6 km na območju občine Sežana in 12,6 km na območju občine Komen. Dela zajemajo ureditev 19,9 km dolge glavne trase med Sežano in Komnom ter tri ločene povezovalne krake v občini Komen, ki se navezujejo na glavno traso. Na celotni trasi bo urejenih 17,2 kilometra kolesarskih poti s protiprašno zaščito in 2,5 kilometra z asfaltno prevleko, na sedmih kilometrih pa bo trasa potekala po obstoječih cestah.

Osnovno izhodišče regionalne trase bo pri parkirišču ob pokopališču v Seža-

ni. Trasa bo potekala pod hribom Tabor, po nadvozu nad avtocesto, se nadaljevala po javni poti Smetišče – Sežana do priključka na lokalno cesto Sežana–Dol pri Vogljah nasproti Centra za ravnanje z odpadki Sežana. Po približno enem kilometru vožnje bo kolesarska trasa zavila na gozdno cesto ter se nato priključila na regionalno cesto Dutovlje–Repen-tabor in po slabem kilometru vožnje zavila na pot Marije Terezije do regionalne ceste Krajna vas–Dutovlje, se nadaljevala skozi Krajno vas do vasi Koso-velje, kjer bo z območja občine Sežana prešla na območje občine Komen. Od tam bo trasa potekala po gozdni cesti do naselja Coljava ter se skozi Coljavo nadaljevala po javni poti proti Komnu. Glavna trasa Sežana–Komen se bo v občinskem središču občine Komen tako zaključila. Nanjo pa se bodo navezovali trije povezovalni kraki, ki bodo povezali Volčji Grad, Kobjeglavo in Tomačevico.

Projekt GEOMOB je skupen projekt Občine Sežana in Občine Komen v vrednosti 4.640.371,00 EUR, pri čemer bo Občina Sežana prejela 1.971.215,00 EUR evropskih in državnih sredstev, Občina Komen pa 1.832.368,00 EUR.

Regijski projekt, ki ga je potrdila Služba vlade za razvoj in evropsko kohezijsko politiko v sodelovanju s posredniškim organom – Ministrstvom za infrastrukturo, je namenjen predvsem trajnostni mobilnosti občanov, zagotovo pa bodo pot uporabljali tudi številni obiskovalci, turisti in rekreativci.

Mag. Erik Modic, župan Občine Komen je poudaril, da »/.../je projekt plod večletnih prizadevanj in predstavlja prvi korak k dolgoročnemu in čezmejnemu povezovanju Krasa na področju kolesarskih in turističnih povezav.«

Nadgradnja parkomatov v Sežani

V teh dneh so vse parkomate v Sežani posodobili z davčnimi blagajnami. Poleg nove podobe imajo tudi nekoliko spremenjen postopek izdaje parkirnega listka.

Pred posodobitvijo so uporabniki za izdajo parkirnega listka pritisnili zeleni gumb, zdaj pa je po pritisku na zeleni gumb treba na zaslonu izbrati še eno od dveh možnosti, in sicer 'brezplačno' ali 'avto'. Ob izbiri napisa 'brezplačno' se samodejno nati-

sne parkirni listek, pri izbiri 'avto' pa parkomat ponudi izbiro plačila parkirnine.

Posodobitev je bila izvedena zaradi izpolnjevanja določil Zakona o davčnem potrjevanju računov, po katerem je tudi za storitve, opravljene na avtomatih, obvezno davčno potrjevanje računov in sporočanje podatkov FURS-u.

Obenem želimo spomniti, da je na vseh modrih conah v mestu Sežana mogoče parkirati največ tri ure skupaj (ena ura brezplačno, dve dodatni plačljivi). Izjema je parkirišče pri Zdravstvenem domu Sežana, kjer sta dve uri brezplačni, dodatno pa še dve plačljivi. Na označenih parkirnih mestih za invalide je parkiranje dovoljeno za največ tri

ure, pri Zdravstvenem domu Sežana pa do štiri ure. Tudi na teh parkirnih mestih je treba označiti čas prihoda.

Zaradi gradnje križišča bo zaprta cesta proti Orleku na Terminalu

Zaradi gradnje cestnega priključka na križišču bo popolnoma zaprta makadamska cesta proti Orleku na Terminalu (pri podjetju Modima). Zapora bo trajala predvidoma od 10. februarja do 24. februarja 2023. Zatem bo sledila še delna zapora, ki bo trajala predvidoma do 30. maja 2023.

Dovoljenje za zaporo ima podjetje Strabag, d. o. o., ki ureja cestni priključek na občinsko cesto JP 874851 (Orlek – Terminal 2).

Lokacija popolne oz. delne zapore ceste.

Začenja se druga faza urejanja ceste v Dutovljah

Druga faza urejanja ceste in pločnikov v Dutovljah se bo začela predvidoma v prihodnjih desetih dneh. Gradbena dela bodo potekala od Bitnje do zdravstvene postaje in do konca vasi proti Štanjelu ter od križišča proti Krajni vasi do prireditvenega prostora. Obsegala bodo gradnjo pločnikov, javne razsvetljave, meteorne in fekalne kanalizacije, vodovoda, ureditev telekomunikacijskih in električnih povezav ter prenovu vozišča.

Dela bodo zajela obsežno območje, terjala bodo tudi zapore prometa, zato Občina Sežana prosi domačine in druge uporabnike ceste za strpnost in razumevanje ter upoštevanje začasne signalizacije.

Pred postavitvijo zapor v četrtek, 12. januarja 2023, je Občina Sežana na Bunčetovi domačiji v Dutovljah predstavila projekt in potek prometa v času izvajanja gradbenih del.

Sanacija državne ceste R1-204/1014 Štanjel–Dutovlje bo potekala od km 6,535 do km 7,290. Na odseku sta predvideni dve delni zapori: prva med hišnima številka 128 do 134, druga pa med hišnima številka 134 in 117A. Postavitev zapor je v načrtu v prihodnjih dneh, ko bo Direkcija RS za infrastrukturo izdala soglasje zanjo. Zapora bo predvidoma trajala do 31. oktobra 2023, podrobnejši načrt je objavljen v na spletni strani Občine.

V času delnih zapor bo večina dostopov iz individualnih priključkov občinskih cest na državno cesto zaprtih. Dogovori o možnosti dostopa, dostave in lokacij nadomestnega parkiranja vozil v času zapore bodo potekali z vodstvom gradbišča.

Investitor obnove ceste skozi Dutovlje je Ministrstvo za infrastrukturo (Direkcija RS za infrastrukturo). Elektro Primorske, d. d., in Občina Sežana sta soinvestitorja. Izvajalci del pa so Adriaplan, d. o. o., Pirnat, d. o. o., in Kraški vodovod Sežana, d. o. o.

Javna predstavitev projekta - Ureditev ceste v Dutovljah (II. faza)

12. januarja 2023 je v prostorih Bunčetove domačije potekala predstavitev projekta 'Druga faza ureditve ceste v Dutovljah'.

Župan je v sodelovanju s predstavniki občinske uprave, projektanta in izvajalca odgovarjal na vprašanja, ki so mu jih zastavljali krajanje. Predstavili so časovni okvir izvedbe del kot tudi odseke, na katerih bo potekala delna oziroma popolna zapora ceste.

Ministrstvo za okolje in prostor objavilo analizo smernic za državni prostorski načrt za polje vetrnih elektrarn Griže–Veliko Polje

Ministrstvo za okolje in prostor je v decembru na svoji spletni strani objavilo dokument – Analiza smernic za državni prostorski načrt za polje vetrnih elektrarn Griže–Veliko Polje. Dokument vse-

buje tudi analizo pripomb in predlogov javnosti ter usmeritve za načrtovanje, načrt sodelovanja z javnostjo in časovni načrt priprave državnega prostorskega načrta.

Objava dokumenta je na vpogled na spletni strani Občine Sežana.

Priprava Lokalnega programa za kulturo v Občini Sežana 2023–2027

V ponedeljek, 30. januarja 2023, se je sestala delovna skupina za pripravo Lokalnega programa za kulturo Občine Sežana, ki ga lokalna skupnost, v sodelovanju z deležniki v kulturi, pripravlja za obdobje štirih let. Pri pripravi kakovostnega strateškega dokumenta, ki ga Občina Sežana pripravlja prvič, je izrednega pomena participacija lokalnega kulturnega okolja. K sodelovanju smo povabili tudi stičišče NVO – Istre in Krasa, ki deluje na področju podpornega okolja za nevladne organizacije. Na prvem delovnem srečanju so predstavniki javnih zavodov, organizacij in ustanov izpostavili aktualno problematiko na področju kulture ter podali nekatere predloge za izboljšanje stanja. Podana je bila tudi pobuda, da se v sklopu priprave Lokalnega progra-

ma za kulturo izvedeta dve delavnici, namenjeni institucionalizirani kulturi ter nevladnim organizacijam v lokalni

skupnosti, in sicer na temo: Kakšno kulturno okolje si želimo.

Srečanje s predstavniki javnih zavodov o zaposlovanju oseb s posebnimi potrebami

V Interpretacijskem centru Botaničnega vrta Sežana je v začetku januarja potekalo delovno srečanje s predstavniki javnih zavodov v okviru projekta Erasmus + Employability of young people with mental disabilities in local communities (zaposljivost mladih z duševnimi motnjami v lokalnih okoljih).

Predstavitvi vsebine projekta in primerov dobrih praks ostalih partnerjev so sledile predstavitve izkušenj in pričakovanj mentorjev, stanovalcev ter uporabnikov pridruženih partnerjev projekta, in sicer Doma na Krasu, sežanske enote Varstveno delovnega centra Koper ter Društva za duševno zdravje in kreativno preživljanje prostega časa Vezi, zaposlitvenega centra Zavoda za predelavo hrane in turizem Bodika in Socialnega podjetja Brinjevka.

Dveletni projekt, ki se bo zaključil marca letos, je namenjen oblikovanju in širjenju inovativnih praks ter spodbujanju sodelovanja, medsebojnega učenja in izmenjave izkušenj na področju izobraževanja, usposabljanja in mladih. Poleg spodbujanja zaposlovanja oseb s posebnimi potrebami projekt stremi predvsem k njihovem enakopravnemu vključevanju v družbo.

Raziskave v okviru projekta so pokazale, da je zaposlovanje oseb s posebnimi potrebami zaradi nacionalnih zakonodaj oteženo in ni dovolj fleksibilno. Konkretno je bilo ugotovljeno, da v slovenski zakonodaji primanjkujejo konkretne rešitve za ustvarjanje zaposlitvenih možnosti za osebe z motnjami v duševnem razvoju, da je potrebnih več spodbud za njihovo zaposlovanje ter da je zakonodaja na tem področju toga, prav tako pa ni zanemarljiv pomslek, da bi morala zakonodaja omogočiti ugodnejše zaposlovanje teh oseb.

Glede na to se je izoblikovala ideja o razvoju lokalne mreže za spodbujanje zaposlovanja pod posebnimi pogoji, na način, da bi se ustanovila t. i. informacijska pisarna, v kateri bi skrbeli za povezavo in koordinacijo med lokalnimi organizacijami in ustanovami, ki skrbijo za osebe s posebnimi potrebami. Občina Sežana je povezovanje

začela z lokalnimi javnimi zavodi, vsekakor pa je namen v prihodnje iskati nove možnosti in nove organizacije, tudi zasebne, ki bi se vključile v lokalno mrežo. Prav tako je v načrtu to mrežo povezati še z drugimi področji in predvsem medgeneracijsko (npr. Svet za starejše, Komisija za mladinska vprašanja itd.).

Za vključitev oseb s posebnimi potrebami v delovna okolja javnih zavodov, kar predstavlja enega od konkretnih rezultatov projekta, bo Občina Sežana

v proračunu za leto 2023 namenila tudi finančna sredstva.

Občina Sežana je s projektom želela prispevati h kakovosti življenja v lokalni skupnosti z zasledovanjem poglobljenega cilja oblikovati strpno in podporno okolje za tiste, ki so se zaradi različnih življenjskih okoliščin znašli na družbenem in socialnem robu. Na ta način bomo prispevali k socialnemu vključevanju, zaposlovanju težje zaposljivih oseb in seveda prispevali k večanju enakih možnosti za vse prebivalce.

Kakšne občine si želimo?

Občina Sežana in Območna razvojna agencija Krasa in Brkinov, d. o. o. v sklopu priprave Strategije lokalnega razvoja (LAS) začneta z izvedbo delavnic za naslovom »Kakšne občine si želimo?«.

Prva delavnica za prebivalce Krajevne

skupnosti Dutovlje in Krajevne skupnosti Pliskovica je potekala v torek, 31. januarja 2023, ob 18. uri na Bunčetovi domačiji v Dutovljah. Za prebivalce Krajevnih skupnosti Tomaj in Križ je bila delavnica v četrtek, 2. februarja 2023,

ob 18. uri v Kulturnem domu v Tomaju.

Predvideno je, da se do konca meseca marca izvedejo delavnice za prebivalce vseh krajevnih skupnosti na območju občine Sežana.

Namen delavnic je pridobitev informacij o potrebah, prepoznavanje razvojnih priložnosti in oblikovanje idej, ki bodo prispevale k boljšemu življenju prebivalstva tako na območju občine Sežana kot tudi Krasa. Ideje, pobude in potrebe prebivalstva bodo vključene v Strategijo lokalnega razvoja do leta 2027, ki je osnova za črpanje sredstev v okviru lokalnih partnerstev, ki se združujejo v Lokalno akcijsko skupino. Po pristopu 'od spodaj navzgor' lahko prebivalci posameznega območja povejo, kakšnega razvoja svoje skupnosti si želijo ter za to pridobijo tudi nepovratna sredstva.

Delavnice bodo obenem namenjene tudi evidentiranju projektних predlogov, ki bodo predmet ostalih lokalnih, nacionalnih in evropskih razpisov v programskem obdobju 2021–2027.

Župan na prednovoletnem obisku v socialno varstvenih ustanovah

Svoj prvi delovni dan je župan Andrej Sila pričel praznično. Po sprejemu Luči miru na sedežu Občine Sežana je na predpraznični petek skupaj s sodelavkami iz občinske uprave,

obiskal tudi stanovalce, varovance in uporabnike institucij oziroma organizacij, ki na območju občine Sežana skrbijo za ljudi s posebnimi potrebami. Predstavniki Občine so tako tradicionalno obiskali Društvo za duševno zdravje in kreativno preživljanje prostega časa Vezi2, Dom na Krasu Dutovlje, Dom upokojencev Sežana in sežansko enoto Varstveno delovnega centra Koper.

Novoizvoljenega sežanskega župana so se v vseh institucijah razveselili, mu zaželeli dobro delo in mu celo zapeli. Predstavili so mu svoje dejavnosti in dosežke v iztekajočem se letu, prisluhnil pa je tudi njihovim potrebam, željam in načrtom za prihajajoče leto. S priložnostnimi darili jim je v imenu Občine Sežana ob prihajajočih praznikih zaželel veliko veseljih in zadovoljnih trenutkov, v novem letu pa voščil prijetno bivanje in počutje v svojih okoljih.

»Že iskra je dovolj, da vname ogenj«

Andrej Sila je na svoj prvi delovni dan na Občini Sežana sprejel predstavnike sežanskih skavtov Stega 1, ki so mu izročili Luč miru iz Betlehema in mu predali sporočilo letošnje poslanice: »Vstani in sveti!«

V tokratni poslanici skavti opozarjajo na aktualne stiske v svetu. Pri tem se mnogi počutijo nemočne, vendar pa kot pravijo: »Že iskra je dovolj, da vname ogenj.« Zato z letošnjo poslanico pozivajo, naj nam ne bo vseeno za temo v svetu. Že z enim samim dobrim delom – naj bo to pospravljena soba, skuhana kava ali pa dana prednost avtomobilu – namreč lahko zanetimo iskro.

»Letošnja poslanica želi prebuditi vsakega od nas, da bi se najprej začel zavedati zla in težkega v svetu in da bi nato razumel, da je prav to poziv, naj vsak od nas ob tem nekaj naredi,« sporočajo iz združenja Skavtinje in skavti.

Plamen Luči miru iz Betlehema so člani Združenja slovenskih

katoliških skavtinj in skavtov (ZSKSS) prvič ponesli po Sloveniji leta 1991 s sporočilom 'Mir je čas brez vojne'. Z raznašanjem plamena so nepretrgoma nadaljevali v naslednjih letih.

Ko pride polnoč ...

Kar nekaj posameznikov je v naši občini, ki pregovorno najdaljšo noč v letu preživijo delovno in tudi na silvestrovo skrbijo za dobro ljudi. V znak zahvale in z željo, da bi novoletna noč minila hitro in brez nevšečnosti, je župan Andrej Sila malo pred polnočjo obiskal dežurne v Zavodu za gasilno in reševal-

no službo Sežana, Zdravstvenem domu in reševalni postaji ter Policijski postaji Sežana.

Zaposleni so se županovega obiska zelo razveselili. Po izmenjavi voščil z željo, da bi bilo leto 2023 kar se da srčno in srečno, so trenutke pred polnočjo ujeli v skupno fotografijo.

Zaključek sezone na sežanskem prazničnem drsališču

Praznično drsališče na Lipovem listu v Sežani, ki je svoja vrata odprlo v 21. decembra 2022, je kljub nenavadno visokim decembrskim temperaturam v mesto vneslo zimsko vzdušje, veselje in užitek na 300 kvadratnih metrov veliki ledeni ploskvi. Odziv in obisk občanov sta bila nad pričakovanji. V slabem mesecu dni smo na drsališču našli več kot 10.000 drsalcev.

Hvala prav vsakemu izmed vas, da ste prišli in podprli projekt. Hvala ponudnikom, ki ste soustvarjali praznično dogajanje in hvala organizacijam: Klančar Žerjavi, d. o. o., Vinakras, z. o. o., Kraški vodovod Sežana, d. o. o., Elektro Primorska, d. d., Kobilarna Lipica, d. o. o., Rent&Event, Ljubiša Smiljanič, s. p., in ZGRS Sežana, ki ste nas podprli pri projektu.

Drsališče smo v dopoldanskem času odstopili tudi učencem Osnovne šole Srečka Kosovela Sežana in Osnovne šole Dutovlje, da so drsališče uporabljali med urami rednega pouka športne vzgoje.

V nedeljo, 22. januarja 2023, smo na prazničnem drsališču zaprli vrata. Čeprav smo šele dobro zakorakali v novo leto, se organizatorji – Občina Sežana, Zavod ŠTIP in ORA Krasa in Brkinov – že oziramo proti letošnjemu decembru.

Slike: Matej Glavina, Katja Trampuž in Mateja Jerina.

Prispevke rubrike Občinska uprava so pripravili zaposleni Občine Sežana. Slike: Arhiv Občine Sežana.

Poslovil se je Janez Zemljarič

V 94. letu starosti je umrl slovenski politik, pravnik in gospodarstvenik ter častni občan občine Sežana Janez Zemljarič.

Janez Zemljarič se je rodil leta 1928 v Bukovcih pri Ptuju. Njegovo mladost je zaznamovala vojna, od oktobra 1944 do konca vojne je sodeloval v NOB kot kurir in terenski delavec.

Kasneje je z odgovornostjo prevzemal številne politične, družbene in gospodarske funkcije. Med letoma 1980 in 1984 je bil predsednik slovenske vlade, nato podpredsednik zvezne jugoslovanske vlade. Bil je tudi notranji minister in direktor Službe državne varnosti.

Na področju gospodarstva je prispeval k prodoru slovenskih podjetij na mednarodni trg. Tudi v kmetijstvu je stremel k visoki proizvodnji. Z vzpostavitvijo kmetijskih kombinatov po

vseh Sloveniji je bilo kmetijstvo v času, ko je vodil vlado, uspešno.

Delo na različnih odgovornih mestih mu je nalagalo vrsto funkcij pri raznih komisijah in svetih. Bil je predsednik delovne skupine za izvajanje avtocestnega programa v Sloveniji ter nadziral izgradnjo kliničnega centra in Cankarjevega doma. Predsedoval je Zvezi za telesno kulturo Slovenije, organizacijskima komitejema za svetovna prvenstva v veslanju in padalskih skokih ter komiteju za šport in turizem IOSPE UNESCO.

Bil je človek, ki je znal povezovati različna področja. Tudi v geografski legi Krasa je videl velik potencial.

Za svoje delo je prejel mnogo priznanj in nagrad, med njimi red dela z zlatim vencem, red zaslug za ljudstvo s srebrnimi žarki, red bratstva in enotnosti z zlatim vencem ter nagrado mesta Ljubljana. Njegov prispevek k razvoju Krasa

je prepoznala tudi Občina Sežana in mu leta 1989 za velike in trajne zasluge za razvoj takratne Občine Sežana, zlasti pri izgradnji vodovoda na Krasu, carinske cone pri Sežani in drugih infrastrukturnih objektov, podelila naziv častnega občana.

Virgilij Tavčar (21. december 1919, Trst–6. januar 2023, Sežana)

13. januarja 2023 smo se na povirskem pokopališču poslovili od najstarejšega sežanskega občana Virgilija Tavčarja, ki je skrbno zapisoval svojo življenjsko zgodbo in jo zapustil rodovom, da bi trdoživost in junaštvo Kraševcev ne šlo v pozabo. V samozaložbi je izdal knjigo Povir z okolico v vrtincu vojne vihre 1935–1945, ki jo je 31. avgusta 2012 predstavil v nabito polni dvorani Kosovelovega doma v Sežani. Dokazal je, da je na svojem strogo zarisanem obrazu in pokončni drži skrival tenkočutje in za otroštvo prikrajšano osebnost. Vse to je pripeljalo do izredno natančnega, resnicoljubnega in nadvse delovnega rodoljuba, njegova pot pa je bila koračnica najžlahtnejših vrednot človeka.

Virgilij se je rodil 21. decembra 1919 v Trstu materi Štefaniji Tavčar kot najstarejši od desetih otrok v Leke-tovi družini. Že kot otroka ga je prizadela grenka izkušnja, saj je v času fašizma obiskoval italijansko šolo v domačem kraju v Povirju. Opravil je triletno vajeniško dobo za peka v Sežani in Dutovljah, a ker ni dobil dela, se je vpisal na vojaško podoficirsko šolo alpinizma v Aosto. S tem podčastniškim činom se je kot kleni Kra-

ševcec usposabljal za alpskega plezalca in smučarja. Italijansko vojsko je služil na francoski fronti, kjer je doživel ponižanja, premeščanje enot, dve zimi mu je bojevanje na ruski fronti streglo po življenju v nepopisnem mrazu. Priključil se je partizanom kot član OF, KP, borec slovenske narodnoosvobodilne brigade Ivana Gradnika, sledil je Južnoprimorski odred, ki je koreninil v IV. bataljonu SNOB Srečka Kosovela, pa II. brigada VDV. Njegova želja, da prežene sovražnika iz domovine, je bila močnejša od vseh nevarnosti. 9. maja 1945 je dočakal osvoboditev Ljubljane in konec vojne. Sledil je še pohod na Trst in prisilni umik iz njega. Vprašanje, ki je v Virgiliju tlelo tudi v svobodi, je bilo: »Komu na čast je za osvoboditev Trsta padlo toliko naših najboljših sinov? Ne samo za Trst, tudi za našo prelepo domovino in svobodo, ki jo danes živimo, je bila cena življenj previsoka, žal pa neizbežna. Smo se kaj naučili v tej tragični zgodovini? Očitno ne. Namesto ljubezni, strpnosti in sodelovanja, sejemo sovraštvo. Pamet v roke!«

V času osvoboditve in po njej je Virgilijevo življenjsko pot krasila poštenost, trdoživost, pozitivna kraška trma in neizmerna ljubezen do domovine. Domovi-

no je gradil tudi z delom, ki ga je opravljal na različnih delovnih mestih in v družbeno-političnih organizacijah. Upokojitev je dočakal kot direktor SDK v Sežani. ZK, ZZB NOB, SZDL so bile njegove postojanke duha in narodnostnega ponosa. Z ženo Janko sta vzgojila sinova Vojka in Marjana, ki nadaljujeta njegovo pot. Bil je ljubeč mož, oče, nono in pranono. Vnuki in pravnuki so ga z vso toplino obiskovali v visoki starosti, ki jo je preživel v sežanskem domu upokojencev. Njegovo življenjsko vodilo je bilo: »Živi, dokler zmoreš, za tem pa ne bodi nikomur v breme.«

Olga Knez

Dušan Krt – novi vršilec dolžnosti načelnika Upravne enote Sežana

Z 2. decembrom 2022 je nastopil funkcijo vršilca dolžnosti načelnika Upravne enote Sežana Dušan Krt. Z novim letom so se prav na njegovo pobudo odprli vsi trije krajevni uradi v Komnu (odprt ob četrtkih od 8. do 12. ure), Divači (odprt ob sredah od 13. do 17. ure) in Hrpeljah (odprt ob sredah od 8. do 12. ure), kar pomeni ponovno približevanje javne uprave lokalnemu prebivalstvu, še zlasti invalidom in starejšim občanom.

»V svojem življenju sem bil povezan z vsemi sedanjimi občinami. Osnovno šolo sem začel v Štanjelu, od koder je mati doma, končal pa v Sežani, kjer je doma moj oče. Prvo stanovanje sem imel v Divači in veliko let sem branil kot golman v Rokometnem klubu Jadran Hrpelje - Kozina,« pove diplomirani ing. prometa in univ. dipl. org. Krt, ki je uspešno zaključil dve fakulteti. To delovno mesto je sprejel zaradi izziva, da se izboljša delovanje sežanske javne uprave v korist občanom. Želi si dobrega sodelovanja z vsemi kraško-brkinskimi župani, kar je že dokazal z odprtjem krajevnih uradov. Njegov izziv je prav gotovo tudi izboljšati delovne pogoje

sodelavcev ter hitrejšo in kakovostnejšo uporabo storitev na vseh področjih dela. S tem se bodo izboljšale tudi storitve za uporabnike.

Je človek akcije in dejanj, saj je že sredi januarja izpeljal strokovno izobraževanje za upravne delavce vseh primorskih občin od Tolmina do Sežane za področje gradbeništva, da bi se izboljšalo re-

ševanje gradbenih zadev. V prihodnjih mesecih bo organiziral tudi seminar za vse arhitekta, da bi se izboljšalo sodelovanje med njimi. V načrtu je tudi organizacija koordinacijskega sosveta načelnika UE Sežana.

Besedilo in slika: Olga Knez

Kostanjev piknik v Povirju

V prostovoljnem gasilskem društvu Povir smo 28. oktobra 2022 organizirali sedaj že tradicionalni kostanjev piknik za našo mladino s starši, operativne članke in veterane, ki nam ga je v preteklih letih žal dvakrat onemogočila prepoved druženja zaradi epidemije.

Da bi se druženja udeležilo čim več

mladih, smo naše mlade gasilce pozvali, naj na piknik povabijo tudi svoje bratce in sestrice ter prijatelje. Povabili pa smo tudi otroke vrtca Povir, ki se nam bodo morda pri dejavnostih društva pridružili, ko bodo postali osnovnošolci.

Z druženjem smo pričeli že v popoldanskih urah z igrico Lov za zakladom.

Mentorji mladih smo otroke razdelili v dve večji skupini. Najprej so morali na določenem prostoru najti skrite dele zemljevida s kontrolnimi točkami in ga zlepiti skupaj. Ko je bil zemljevid sestavljen, so se podali na startno mesto, kjer jih je že čakala vaja podiranja tarče z vodo iz vedrovk. Na naslednjih štirih kontrolnih točkah v Povirju pa so morali pokazati še znanje iz vezanja vozlov, premagovali so ovire na postavljeni progi, štafetno prenašali vodo in odgovarjali na nekaj teoretičnih vprašanj iz gasilske in reševalne tematike. Na cilju pa jih je za nagrado čakala predstava čarovnika. Vsi skupaj so lahko uživali v

zelo zanimivih in zabavnih čarovniških trikih; nekatere so prikazali tudi otroci iz občinstva. Otroke je prijazen čarovnik uspešno animiral in za vsakega izdelal še želeno žival. Po čudoviti predstavi, ko se je svetloba že poslavljala in smo bili vsi skupaj že malo lačni, nam je prijalo sveže pečeno meso. Ni pa seveda manjkal niti pečen kostanj, ki nam ga je, kot že vselej do sedaj, v svoji doma narejeni pečici pripravil naš kostanjev 'chef' Adriano.

Otroci so si lahko na leskovi palici nad žerjavico spekli še svojo hrenovko. Ob dobri hrani, pijači in zabavi nam je čas zelo hitro minil.

Ob zaključku smo od staršev in članov društva slišali veliko pohval za res prijetno druženje. Tako smo se poslovili z načrti, da bi pozimi, poleg gasilskega tečaja za čin pionirja gasilca, imeli še kakšno ustvarjalno delavnico in druženje. Zato tudi vabimo otroke, da se nam

v društvu pridružijo, saj so nam poleg uporabnega gasilskega znanja, znanja prve pomoči in ostalih veščin, zelo pomembna tudi druženje in prijetna zabava na srečanjih, ki jih imamo vsako soboto. Prav pa nam bo prišel tudi še kakšen nov član za tekmovanje KGZ Sežana spomladi prihodnje leto.

Besedilo: Mitja Plut

Sliki: Eneja Kocjan in Neža Brundula

Strašne buče in leteči duhci v Krepljah

Pred več stoletji so bile zime negotovo in strah vzbujajoče obdobje. Prehod iz jeseni na zimo in za to obdobje značilni krajši dnevi so marsikomu predstavljali skrbi. Praznovanja, kot so noč čarownic in druga njej podobna, izvirajo že iz poganskih časov. Vedno so bila prežeta z magijo, vraževerjem in večjo ali manjšo mero skrivnostnosti. Skozi čas so se preoblikovala v družabne dogodke, tako za otroke kot za odrasle.

Enega od takšnih dogodkov smo v soboto, 29. oktobra 2022, organizirali tudi v vasi Kreplje. Na kržadi, kot se po

domače reče mestu pri vaški štirni, so se zvrstile različne dejavnosti za otroke. Izrezovali smo buče, izdelovali duhce ter pajke in pajkove mreže, na obisk pa je prišla tudi čarovnica, ki je imela nadvse zanimiv pristanek na električnem drogu. Ob polni mizi dobrot so se mlajšim pridružili še starejši vaščani, ki so svoje druženje nadaljevali še pozno v noč. Kako so jo preživel, ali so se je bali, pa znajo povedati le oni.

Besedilo in slika: Tina Počkar

Čezmejni pohod na Sveti Lenart

Sveti Lenart, opat in puščavnik, zavetnik jetnikov, kmetov, živine (konj) in poljskih pridelkov, goduje 6. novembra.

Sveti Lenart je tudi 398 metrov visok hrib nad Tubljami pri Komnu. Ime je dobil po ruševinah starodavne cerkvice, ki so vidne še danes. Na vrhu so vidni tudi ostanki prazgodovinskega gradišča. Ob lepem vremenu se nam z njegovega vrha odpre razgled na Tržaški zaliv, Julijske Alpe, Nanos ...

V soboto, 5. novembra 2022, smo na

pobudo Martine Živec iz Velikega Dola na ta hrib organizirali pohod s sveto mašo. Na pot smo se podali z dveh izhodišč. Prvo je bilo na Velikem Dolu pri cerkvi sv. Jakoba, drugo pa v vasi Samatorca pri spomeniku.

Tiste, ki smo krenili iz Velikega Dola, je pot vodila skozi gozd, mimo ozkotirne železnice iz 1. sv. vojne in jesensko obarvanega pisanega ruja. Med potjo smo si privoščili več krajših postankov, da smo si navlažili grla in nabrali šopek za na daritveni oltar.

Tisti, ki so pohod začeli v Samatorci, so imeli nekoliko manj naporno in krajšo pot, ki jih je vodila po gozdni cesti.

Na vrhu hriba, med ruševinami nekdanje cerkvice, smo pripravili vse potrebno za obred svete maše, ki sta jo darovala domača župnika Jan Cvetek in Gašper Lipušček.

Za bolj slovesno mašo so poskrbeli strežniki, bralka berila in pevci iz Velikega Dola pod vodstvom Lea Čotarja.

Po končanem obredu nam je ostalo še nekaj časa za druženje s pogostitvijo, ki so jo pripravile vaščanke iz Velikega Dola in Tubelj.

Na koncu pa sta nas prijetno presenetila Helena in Janko Perčič, zakonca iz Tubelj pri Komnu. Pokazala sta nam originalni ključ, ki je odpiral vrata nekdanje cerkvice na Sv. Lenartu. Ko je bila leta 1785 cerkev porušena, je takratni cerkvenik ključ predal jankovemu pranonotu in tako potuje iz roda v rod.

Kadar nam je lepo, čas še posebej hitro mine, zato smo se morali posloviti in si obljubiti, da se naslednje leto ponovno srečamo.

Besedilo: Franja Živec

Slika: Martina Živec

70 dreves za 70 let Planinskega društva Sežana

Planinci PD Sežana smo se pridružili vseslovenski akciji Obnova pogorelega Krasa, ki je potekala v soboto, 26. novembra 2022.

Prostovoljci iz cele Slovenije smo se zbrali ob 9. uri pri Pomniku miru na Cerju. Nagovoril nas je župan Občine Miren - Kostanjevica Mauricij Humar, ki se nam je zahvalil za vso pomoč in nas povabil, naj večkrat pridemo pogledat danes zasajena drevesa. Direktor zavoda za gozdove Gregor Danev pa je izpostavil, da je obnova gozdov po požaru tek na dolge proge, saj bo v prihodnjih letih za obnovo gozdov potrebnega še veliko dela in sodelovanja. Pozdravil pa nas je

tudi japonski veleposlanik v Sloveniji Hiromiči Matsušima.

Sadili smo sadike avtohtonih vrst pu-hastega hrasta in črnike. Naše delo so usmerjali gozdarji iz Zavoda za gozdove Slovenije.

Planinci PD Sežana smo zasadili 70 dreves in tudi na ta način obeležili 70-letnico neprekinjenega delovanja našega društva. In naše poti se nadaljujejo ... tudi v skrbi za ponovno ozelenitev Krasa.

Besedilo: Tatjana Jug
Slika: arhiv PD Sežana

Štorije o Štorjah

Štorje, vas v sežanski občini z več kot 350 prebivalci, je po letu dni bogatejša za novo knjigo z naslovom Štorije o Štorjah izpod peresa Bruna Caviacchiolija iz Trsta, ki je otroška leta preživel v Štorjah. Konec leta 2021 je namreč v samozaložbi izšla knjiga Štorje o Štorcih in Štorjah mladega domačega avtorja Matevža Hreščaka, ki je z idejami in fotografijami pomagal obogatiti slikovno gradivo v Caviacchiolijevi knjigi s pomembnim in igrivim naslovom Le storie di Štorje – dejstva in dogodki na Krasu, v Trstu in okolici od srednjega veka do petdesetih let prejšnjega stoletja.

Knjiga, napisana sicer v italijanščini, obsega 350 strani z bogatim slikovnim materialom, ki ga je zbiral in po raznih arhivih poiskal Bruno Caviacchioli. Avtor, rojen 1940. leta v 'zogarški' (cestarski) hiši v Danah pri Sežani, je s staršema Edvardom in Ljudmilo do svojega sedmega leta živel v Štorjah, zato je knjigo posvetil Štorjam.

Knjigo so 1. decembra 2022 predstavili v prostorih Zadrúžne kraške banke na Opčinah, kjer se z avtorjem pogovarjal predsednik Kulturnega združenja Marino Simic. Zbrane na večeru, ki ga je pripravilo Združenje Skupaj na Opčinah, so pozdravili tudi predsednica združenja Nadia Bellina, predsednica openske ZKB Adrijano Kovačič, predsednica rajonskega sveta Vzhodni Kras Nives Košuta, novinarka Olga Knez ter avtor knjige o Štorjah ter zbiratelj militarij in preučevalec 2. sv. vojne Matevž Hreščak iz Štorij.

Oba avtorja sta s ponosom obdelala bogato zgodovino Kraševcev in Slovencev, ki živijo na slovenskih tleh že tisočletja, obdelujejo kraško zemljo in se borijo za preživetje njihovih družin ter ohranjajo domove za naše potomce. Obujanje spominov skozi besedo in sliko ter pripovedovanje o pretekli in polpretekli zgodovini je pomemben prispevek k bogatjenju kulturne dediščine.

Štorci so lahko ponosni, da so v letu dni dobili kar dve knjigi kot dragoceno branje o svoji vasi. Zgodbe o življenju Brunove družine pripovedujejo o družini, kjer se je naselila Pri Golinovih v Štorjah, o noni Ančki, ki je kot mlekariča vsak dan vstala že ob 3. uri in peš nesla mleko v Trst, o nonotu Kristjanu, ki je bil vojak v Galiciji, o dobrem Brunovem očetu Edvardu, ki je bil cestar, se naučil govoriti slovensko in je pomagal ljudem, Brunovi materi Milki, ki je delala v sežanski bolnici z doktorjem Adobbatijem, o dolini Šator z bogato floro in favno idr. Bruno je otroška leta preživel v Štorjah, po vojni se z družino preselil v Trst, kjer se je izšolal za računovodjo in kot študent šest let šel potoval z avtoštopom po Evropi. Delal je tudi v Münchnu, kruh si je služil tudi kot prevajalec in se zaposlil pri tržaški hranilnici. Bil je tudi novinar pri časopisih, na radiu in televiziji in aktiven član raznih društev v Trstu. Sedaj je član Kulturnega združenja Marija Terezija, katerega odbor si že nekaj let prizadeva za postavitve kipa v čast cesarici Mariji Tereziji na Ponterossu (Rdečem trgu) v Trstu v obliki najbolj prepoznavnega srebrnika – talerja, na katerem je upodobljen profil habsburške vladarice.

Predstavitve knjige se je zaključila ob prijetnem druženju ob kozarčku zdravilnega terana in peciva, ki ga je spekla Brunova soproga Liana. Avtor si želi, da bi jo predstavil tudi v Štorjah, ki so bile prvič omenjene leta 1312 v srednjeveškem urbarju, dokumenti pa se nahajajo v arhivu v Trstu.

Besedilo in slika: Olga Knez

Projekt Utrip v Krajevni skupnosti Štjak

V začetku lanskega poletja smo v Krajevni skupnosti Štjak zagnali projekt Utrip, v okviru katerega pripravljamo različne delavnice za krajanke in krajanke vseh starostnih skupin. Krajevna skupnost Štjak želi z delavnicami spodbuditi druženje, učenje, ustvarjanje, povezovanje, sodelovanje ljudi in organizacij iz lokalnega okolja. V sklopu projekta Utrip so krajanom na voljo delavnice s področja osebnostne rasti, ročnih del, preventivne zdravstvene oskrbe, kmetijstva, samooskrbe, varstva narave, športa, kulture ...

Prva delavnica je bila Kvačkarija. Na njej so nam predstavili osnove kvačkanja, različne tehnike, materiale in uporabo kvačkanja v vsakdanjem življenju. Delavnica je bila sestavljena iz štirih srečanj.

Organizirali smo tudi delavnico tehnik hitrega sproščanja, ki so primerne za današnji hiter, nepredvidljiv in turbulenten čas pod naslovom Odrzite odvečnega bremena. Na delavnici so se naučili,

kako se sprostimo ob različnih situacijah, ki jim nismo kos, preizkusili smo vaje meditacije, 'pometli' smo negativne situacije in 'sesalnik' je posejal vse, kar nas je obremenjevalo.

Z najmlajšimi smo zaplavali v morske globine in spoznali zgodbo o mavrični ribici s čudovitimi mavričnimi luskami. Zgodbo nam je pripovedovala Jana Drožina. Otroci so si v okviru delavnice izdelali vsak svojo mavrično ribico. Na delavnicah so poleg otrok uživali tudi starši in stari starši.

Spoznali smo notranjo moč, zaščito pred negativnimi vplivi iz okolja, sladkorno bolezen in obiskovalcem opravili analizo sestave telesa.

Vsak izmed nas v sebi nosi širok nabor moči, ki jih lahko uporabimo pri vsakdanjih preizkušnjah. Naučili smo se poiskati točko moči, jo ozavestiti in spodbuditi njeno delovanje. Delavnico Prebudi svojo notranjo moč je vodila Jasna Vran. Svojo notranjo moč je potrebno ohraniti in ščititi, zato smo organizirali delavnico z naslovom Zaščita pred

negativnimi vplivi iz okolja. Na delavnici smo spoznali negativne vplive, ki nam pretijo v vsakdanjem življenju, naučili smo se jih prepoznati in spoznali, kako se pred njimi zaščitimo.

V sodelovanju z ZD Sežana je Kim Trobec, dipl. m. s, izvedla brezplačno meritev sladkorja v krvi za krajanke in jim predstavila sladkorno bolezen. Spoznali smo njene značilnosti, simptome, vzroke in posledice, ki nastanejo, če bolezen ne zdravimo. V nadaljevanju delavnic je udeležencem opravila analizo sestave telesa in jim jo podrobneje obrazložila.

KS Štjak izvaja delavnice v sodelovanju z Zvezo prijateljev mladine Sežana in Zdravstvenim domom Sežana; obema se za izvedbo delavnic ter pripravljenost za sodelovanje in povezovanje iskreno zahvaljujemo.

Krajanke so delavnice lepo sprejeli in jih obiskali.

Besedilo: Natalija Jež Lipanje
in Jana Drožina

Slika: Natalija Jež Lipanje

Potica – tomajska kraljica

V Tomaju sta bila konec minulega leta in tudi začetek novega močno kulturno obarvana, saj se je zvrstilo kar pet kulturnih prireditev za širšo javnost: koncert komenskega zbora Cominum skupaj pevskim zborom učencev tomajske šole, dva koncerta sežanskega mešanega pevskega zbora, gledališka predstava v izvedbi KD Brce iz Gabrovice in predstavitev filma o Pavlu Knoblu ter posebej zanimiv dogodek z naslovom Potica – tomajska kraljica, namenjen samo Tomajcem. Tako se je na sobotni decembrski večer na pobudo novih predstavnic v svetu KS Tomaj Ane, Anje

in Danjele v sodelovanju s Kulturnim društvom Srečko Kosovel Tomaj odvil družabni dogodek, ki je v kulturni dom privabil staro in mlado iz cele vasi.

V vabilu je bilo zapisano: »Vemo in verjamemo, da je mnogo gospodinj in seveda v kuhinji spretnih moških, pa tudi mlajših, ki v decembru doma pričarajo duh praznikov z vonjem potice. V vsaki hiši se potica pripravi malo drugače in za potico je mnogo različnih in dragocenih družinskih receptov, ki se skrivajo v domačih kuharskih zvezkih.

Zato ste vabljeni vsi na druženje. In s seboj prinesite nekaj koščkov domače

potice, če je le mogoče (ni pa nujno). Zelo bo prijala ob čaju in kuhanem vinu, ki ju bomo postregli.

Otroci si bodo čas krajšali z ustvarjanjem okraskov za skupno drevesce na Placu. Vse potrebno za izdelovanje okraskov bodo dobili v dvorani.

Naj bo peka potice ljubezen in veselje in nikakor frustracija praznikov. Zelo bomo veseli vsake potice, ne glede na njen videz. Nič zato, če je, na primer, malo preveč zapečena ali taka, ki ima preveč ali morda premalo nadeva, saj se bomo le družili, ne bomo imeli tekmovanja in ocenjevanja potice.«

Tako prisrčnemu vabilu se je odzvala množica tomajskih gospodinj s poticami vseh vrst: od rožičeve, bratove, mandeljnov, z bučnimi semeni in medom, do tradicionalne orehove, ki je bila na mizah najbolj zastopana. Potico je prinesel tudi krajan, ki jo je po sili razmer sam naredil prvič v življenju, saj so ostali domači obležali v postelji zaradi viroze. Nekaj krajanov je prineslo tudi druga peciva: božične piškote, marmorni kolač in jabolčni zavitek. Ob odličnih domačih dobrotah ter kuhanem vinu in 'božičnem' čaju smo pokramljali, se povesečili in nasmejali, saj je dogodek z duhovitim nastopom popestrila Erna Stantič iz Komna.

Besedilo: Doris Orel
Slika: Dejan Škorja

Sežanski upokojevcenci na zdraviliškem letovanju v Crikvenici

Člani Društva upokojencev Sežana so se za en teden, od 15. do 22. decembra 2022, podali na zdraviliško letovanje v Crikvenico na Hrvaškem. Največ zaslug

za to ima dolgoletni predsednik društva Ivan Vodopivec, ki je zbral poln avtobus članov in jih popeljal v Hotel Thalassoterapia, kjer je medicinski center s stole-

tno tradicijo, danes pa specialna bolnica za medicinsko rehabilitacijo Primorsko-goranske županije. Seveda so, kot je to v navadi, združili prijetno s koristnim. Ne le, da so poskrbeli za svoje zdravje, imeli so tudi dovolj časa za druženje in spoznavanje okoliških krajev, kamor jih je popeljal njihov stalni šofer avtobusa Radovan Frančeškin.

Domov jih je pospremil njihov podpredsednik Branko Kjuder, ki je konec lanskega leta izdal obsežno avtobiografijo z naslovom Jaz in moj čas.

Sežanski upokojevcenci so tudi v letošnjem letu pripravili pester program svojih aktivnosti. Tako bodo zlasti posvečali pozornost socialno zdravstvenemu področju z najrazličnejšimi oblikami dela s poudarkom na skrbi za socialno ranljive skupine prebivalstva.

Besedilo in slika: Olga Knez

Decembar na Velikem Dolu

Mesec smo začeli z izdelovanjem novoletnih okrasov v vaški šoli. Letos smo ustvarjali srca iz različnih materialov in oblik, saj je srce tudi predstavljalo letošnjo enotno okrasitev Krasa in Brkinov. Velik odziv nas je presenetil, delavnic smo se udeležili tako odrasli kot otroci. Vaški možje so medtem poskrbeli tudi za okrasitev vaškega jedra. Pripeljali so čudovit, pregovorno neuklonljiv bor, ki smo ga potem skupaj skrbno okrasili. In čeprav je bil to eden najbolj mrzlih

večerov v decembru, pa tako kot bor sredi trga tudi mi nismo klonili pred vetrom in mrazom. Nasprotno, še naprej smo se družili ob odprtem ognju, poleg tega pa se še okrepčali s pijačo

in prigrizki. Ker decembru pravijo tudi veseli mesec, smo to v vasi vzeli zelo resno in večerna druženja podaljševali še z uradnim prižigom lučk, na božični večer pa smo se zbrali pri sveti maši in

to priložnost izkoristili še za dodaten klepet ob toplem čaju. Ob koncu meseca je sledil tradicionalni božični koncert v cerkvi sv. Jakoba, kjer smo poslušali božične napeve v izvedbi Mešanega cerkvenega pevskega zbora Lokavec in Mešanega pevskega zbora Veliki Dol. To je bil večer, ki je pogrel cerkev in naša srca. To je bil tudi zadnji skupen vaški dogodek v decembru, saj smo tako imenovano najdaljšo noč v letu preživel narazen. Pa vendar so se tisti, ki so ostali doma, po polnoči srečali v vasi in si voščili srečno novo leto.

Za nami je čudovit december, ko smo soglasno ugotovili, da se je lepo družiti. Zato za konec še voščilo vsem in kot veleva citat: »Skupaj, srčno in trajnostno! Za mir, za zdrav planet, za bolj pravičen svet.«

Besedilo: Avrelija Stepančič

Sliki: Martina Živec, Alenka Nabergoj

Cvetoče leto 2022

V Razvojnem združenju Repentabor že več kot pet let deluje sekcija ročnih del, v kateri se družimo članice z obeh strani meje Repentabra. Vsak ponedeljek smo skupaj in ustvarjamo različne stvari. Zadnja tri leta izdelujemo predvsem cvetje, tako iz krep papirja, najlonk in drugega materiala, in iz cvetja ustvarjamo različne ikebane.

Letos smo še posebej cvetele, saj smo razstavljale na 4. Mednarodni razstavi Cvetje, ki ne ovne na Pragerskem, na 7. sveslovenski razstavi rož iz krep papirja na Vranskem in razstavi rož iz krep papirja v Termah Snovik. Pripravile smo še samostojne razstave v Dutovljah, v Kraški hiši v Repnu in v Dolu pri Vogljah. Svoje cvetje pa smo pokazale tudi na Hrvaškem v okviru Vinkovačkih jeseni, kjer smo gostovale na festivalu Slovenija v Slavoniji 2022. Organizirale smo tudi delavnice izdelovanja venčkov sv. Ivana in izdelkov iz sivke.

Nismo pozabile niti na dobrodelnost. Medtem, ko smo lani darovale po en cvet za vsakega varovanca in zaposle-

nega v Domu upokojencev Sežana, smo letos dobrodelnost namenile stanovalcem doma upokojencev na Fernečih.

Udeležujemo se tudi prireditve, ki jih pripravlja Občina Sežana. Tako smo postavile stojnico z našim cvetjem v avgustu na Prazniku Občine Sežana in

v sklopu prireditve Praznična Sežana v decembru.

Polne zanosa se pripravljamo tudi za to leto, saj smo že povabljeni k sodelovanju v drugih krajih v Sloveniji.

Besedilo: Bojana Vidmar

Slika: arhiv RZ Repentabor

Božiček v Repentabru

*Lepo je biti obdarovan,
še lepše pa je obdarovati druge.*

Ker je življenje spet na normalnih tirih, smo se v Razvojnem združenju Repentabor odločili, da je čas, da med-

se spet povabimo Božička. Da bi mu pripravili lep sprejem, smo se najprej dobili na delavnicah, kjer smo izdelovali novoletne okraske iz vrvice. Člani društva so posekali borček, ki smo ga skupaj okrasili in mu naredili sijoče luč-

ke. Pozabili nismo niti na srce, ki krasi naš vaški dom.

Božiček se je z veseljem odzval našemu povabilu in nas obiskal v petek, 16. decembra 2022. Seveda pa k nam ni prišel sam. Pospremili so ga palčki

iz igralske zasedbe Fuldoro, ki so nas popeljali v njegovo tovarno igrač. Božiček je letos obdaril kar štirideset otrok. Povedal je, da je nadvse zadovoljen s pridnostjo otrok v Repentabru, zato jim je obljubil, da jih prihodnje leto spet obišče. Seveda pa ni pozabil niti na starše in stare starše. Prav vsak se je lahko posladkal z domačimi piškoti, toplim čajem, z vročo čokolado ali s kuhanim vinom.

Radi bi se zahvalili vsem članom, ki so pomagali pri organizaciji in pripravi dogodka.

Decembrski dogodek je bil res čaroben. Vsi smo uživali v druženju, dobrotah in božični glasbi. V srcih otrok in odraslih sta žarela veselje in radost, kar nam dokazuje, da smo nalogo uspešno opravili.

Besedilo: Petra Fabjan

Sliki: Simon Fabjan in Petra Fabjan

Lokavska cerkev in kapela v znamenju jaslic

Ob jaslicah, ki jih je postavila KS Lokve-Prelože, si lahko številni obiskovalci od blizu in daleč še do svečnice ogledajo jaslice v cerkvi sv. Mihaela in zbirko starih jaslic v bližnji kapeli Matere Pomočnice v Lokvi. Domači župnik Slavko Obed je blagoslovil obe razstavi jaslic, ki jih je pripravila družina Rože iz Prelož pri Lokvi. Sezanskemu častnemu občanu in lastniku Vojaškega muzeja Tabor Lokev Srečku Rožetu, ki ima v svoji zbirki kar 95 jaslic z vsega sveta, so pri postavitvi tokratnih zelo zanimivih jaslic pomagale soproga Irena in hčerki, obe mag. zgodovine, Aneja in Anja Rože. Na cerkvenem zvoniku pa je bila postavljene

na šest metrov dolga in meter široka zvezda repatica, težka 80 kilogramov, okrašena z 1.260 lučkami. Pri postavitvi repatice je Rožetu ob župniku Obedu pomagal tudi Nikolaj Tretjakov.

Najstarejše ročno izrezljane jaslice iz leta 1845 iz Kroke, ki so v Rožetovi lasti, so bile zadnji dve leti na razstavi v kapeli Marije Pomočnice. Letos je družina Rože pripravila prav tako zanimivo zbirko starih jaslic. Postavitev jaslic v cerkvi je namreč vsako leto drugačna. Poleg hišnih jaslic so v letošnjo razstavo ponovno vključene jaslice, izdelane iz vulkanske smole, iz lokavske cerkve sv. Mihaela in jaslice iz mavca, vlite v

kalup. Izdelala jih je nekdanja redovnica Vesna Babić iz reda šolskih sester sv. Frančiška Kristusa Kralja iz samostana v Jajcu (BiH). Vojaškemu muzeju Tabor Lokve jih je podarila teta redovnice Katica Janković iz Lokve. Razstavo krasijo tudi najstarejše kulisne jaslice iz 19. stoletja (med 1860–1870), ki prihajajo iz sv. Petra (občina Piran). Daroval jih je Silvan Vrčon. V enih od miniaturnih jaslic pa je Jezus velik le dva centimetra. Soseda lokavskega vojaškega muzeja Anica Pavlovič je Rožetu darovala zanimive jaslice iz gline, izdelane v enem kosu po 2. sv. vojni. Irenina nona Marija Stopar pa je skrbno čuvala zanimive lesene jaslice z Jezusom še iz časa Kraljevine Italije, ko so v Trstu zbirali donacije za revne otroke. Rožetovi so jaslice s prikazom rojstva Odrašenika Jezusa Kristusa v župnijski cerkvi sv. Mihaela umestili na rodovitno lokavsko in preloško polje, posejano zlasti z žitom, ki so ga pridno obdelovale marljive roke naših prednikov. Na razpotja so postavili štiri kapele, posvečene sv. Notburgi, sv. Trojici, sv. Juriju in Lurški Materi Božji. Rože je v lanskem letu restavriral domači kapelici sv. Jurija in Matere Božje. V dogovoru z župnikom Obedom in domačo krajevno skupnostjo pa bo letos zavihal rokave in obnovil še preostali dve.

Besedilo in slika: Olga Knez

Jaslice, pravljčna dežela in Severni tečaj

Vaščani Tubelj pri Komnu, zadnje zahodne vasi v občini Sežana, že več let pripravljajo jaslice na prostem ob vaški kapelici

– Pr' pilji. S tem pridobi vas lepo obsijano središče, ki sije tudi srca vaščanov in moidočih v teh prazničnih dneh.

Letos so vaščani vseh starosti nabrali mah, veje, kamne različnih oblik ter jim dodali praznično preobleko. Iz njih je namreč nastala pravljčna dežela snežakov, škratov in jelenov, ki je krasila jaslice. Vaščani so opremili tudi avtobusno čakalnico, ki so jo poimenovali Severni tečaj. Tam si lahko ogledate razstavo najmlajših, ki so ustvarili praznične risbe, slike ter izdelke iz storžev in želoda.

Jaslice, pravljčna dežela in Severni tečaj so v prazničnem času postali kraj zbiranja, srečevanja in druženja, ter kraj načrtovanja skupnega vaškega življenja.

Vaščani so se, kot vsako leto, ob jaslicah zbrali tudi opolnoči na zadnji dan leta, ter si voščili in nazdravili prihajajočemu letu.

Besedilo in slika: VS Tublje pri Komnu

Dedek Mraz prvič v Šmarjah pri Sežani

Vasice tik ob Sežani Dedek Mraz še nikoli doslej ni obiskal, a ker so bili letos tamkajšnji otroci zelo pridni, se obisku ni mogel izogniti. Obdaroval je skoraj

štirideset otrok. Šmarska tradicija je krašenje bora, ki vsako leto s svojimi lučkami razsvetljuje nebo na avtobusni postaji, in tudi letos ni bilo nič drugače. Ker

prostora, primerne za sprejem otrok, ni, je svoje spodnje prostore odstopila Okrepčevalnica Skala. Šmarski kolektiv je poskrbel za organizacijo dogodka in vse je bilo pripravljeno na prihod dobrega moža 23. decembra 2022.

Otroci so se lahko razveselili daril, piškotkov Zale iz Biškotina ter vroče čokolade. Staršem pa je šel v slast božični čaj ter kozarček kuhanega vina.

Dobri mož je otrokom povedal, da je prišel prvič, zagotovo pa ne zadnjič, in da se že veseli naslednjega leta, ko jih bo spet obiskal.

Besedilo: Petra Fabjan

Sliki: Andreja Farneti in Petra Fabjan

Veseli december v Krajevni skupnosti Križ

Decembra 2022 smo v krajevni skupnosti Križ pripravili niz dogodkov, s katerimi smo želeli povezati krajanje in krajanke novonastale skupnosti, s podarkom na medgeneracijskem povezovanju in z obljubo, da bomo znotraj društva Gmajn'ca nadaljevali po poti, ki so si jo zadali že naši predhodniki.

Zadnjo soboto v novembru smo za-

vihali rokave in očistili okolico vaškega doma v Križu. Četudi je bilo poletje sušno, nam narava ni prizanašala z odpadlim jesenskim listjem. Med sproščenim kramljanjem, pometanjem, grabljenjem in seveda iskanjem primerne borovca za novoletno drevesce nam je uspelo tudi osvetliti streho, okna in kolesa, ki so se na kovinski konstrukciji

mogočno bohotila sredi travnika vse do polovice januarja.

V petek, 2. decembra, smo lučke slavnostno prižgali in s tem dejanjem simbolično oznanili sicer bližajoči se konec leta, a hkrati tudi začetek nove skupne zgodbe. Ni kaj, večer zares ima svoj čar in kljub mrljenju dežja je bil zrak čaroben, poln pričakovanj in upa-

Čez natanko štirinajst dni, 16. decembra, smo se družili na Filipčjem Brdu pri priznanem vinarju Tomažu Škerlju in njegovi družini in prisluhnili moški vokalni skupini Kresnik, ki združuje pevce s Krasa in bližnje okolice. Ob petju ter odličnem teranu smo se družili do poznih večernih ur. Za pomoč pri organizaciji dogodka se zahvaljujemo JSKD OI Sežana in srčni vodji Vladislavi Navotnik.

Vse lepo se mora enkrat tudi končati; vsaj za nekaj časa, ravno za toliko, da začnemo druženja pogrešati. Odločili smo se, da zaključimo v velikem slogu, z ognjemetom, glasbo in vinom. Neprecenljivo. Krasen je bil, zdaj že lanski silvestrski večer. Tistim, ki smo pred leti že organizirali silvestrovanja v vaškem domu, se je za trenutek ustavil čas. Ustavil v spominih, pogovorih, zdravici, plesu in petju. Hvala vam, prijatelji! Naj nam uspe še na mnogih podobnih dogodkih, na katere ne pozabite pripeljati svojih sosedov in prijateljev!

nja. V vaškem domu smo še tisti večer obudili vse pretekle dogodke, ki so se zgodili, preden smo zares lahko postali samostojna krajevna skupnost. Matjaž Može, najvidnejši in najbolj zaslužen za to, nas je slikovito popeljal skozi kronologijo. Nazdravili smo mu; njemu, sebi, vsem, ki so prispevali svoj delež. Nekateri smo razmišljali podobno, kot je raz-

mišljala prvi človek, ki je stopil na Luno. Saj poznate tisto, da je nekaj majhno za posameznika, a pomembno za družbo, kajne? Da se ne bi čisto izgubili v razmišljanju in premlevanju, sta poskrbela zakonca Raffaella Petronio in Marco Clari, ki sta nas nežno, nevsiljivo popeljala v svet glasbe. Ona na violini, on na kitari. Harmonična, usklajena, krasna.

Besedilo: Anja Abram in
Tina Jančigaj Ausec
Slika: arhiv KS Križ

I FEEL SLOVENIA

KRAŠKE TRGOVINE

PODPRITE LOKALNO

MITSKI PARK RODIK

Rodik 6, 6240 Kozina, 070 569 882, info@mitski-park.eu

TIC DUTOVLJE

Dutovlje 65, 6221 Dutovlje, 05 764 15 49, dutovlje@visitkras.info

TIC LOKEV

Lokev 139, 6219 Lokev, 05 762 10 17, lokev@visitkras.info

TIC SEŽANA

Partizanska cesta 4, 6210 Sežana, 05 731 01 28
sezana@visitkras.info

CENTER ZA OBISKOVALCE GRAD ŠTANJEL

Štanjel 1a, 6222 Štanjel 05 769 00 56, stanjel@visitkras.info

www.visitkras.info

Počastili 80 let smrti komandanta Kraškega bataljona Ivana Rozmana

Letos mineva 80 let, odkar je padel Ivan Rozman, s partizanskim imenom Peter Levec, komandant Kraškega bataljona. Okroglo obletnico smrti nosilca spomenice, po katerem se imenuje tudi ulica v Sežani, so počastili sežanski borci. Ludvik Husu, predstavnik vasi Orlek, v bližini katere je Ivan Rozman 9. januarja 1943. leta tragično preminil na vrhu Dola pri Orleku, kjer je danes Živi muzej Krasa, je 7. januarja 2023 položil cvetje pred spominsko obeležje, ki ga je v kamnu izklesal zbiralec kamnin Gabrijel Jeram iz Štorij in so ga v bližini Orleka postavili pred desetimi leti.

Ivan Rozman je bil rojen 1919. leta v Ljubljani kot zadnji, osmi otrok očetu Janezu in materi Uršuli, roj. Tomažič. Bil je med prvimi partizani na Primorskem. Štab Soškega odreda je konec oktobra 1942, ko je ustanovil Kraški bataljon, imenoval tudi njegov štab in poveljstvo čet. Za komandanta bataljona je imenoval Ivana Rozmana – Levca. Na obsežnem ozemlju Južne Primorske, ki je bila operacijsko območje Kraškega bataljona, so delovale tri čete (kraška, pivška in brkinska). V bližini Orleka je 9. januarja 1943 prišla petčlanska patrolja 502. bersaljske čete iz Sežane, ki je nadzirala zunanji varnostni pas smodnišnice in skladišče streliva. Po italijanskih virih naj bi partizani začeli streljati na patroljo in je ta na to odgovorila s streli iz pušk. Na partizane naj bi streljali s težko strojnico tudi iz postojanke. Bersaljerjem je prišel na pomoč fašistični major Leonardo Fici iz 59. legije MVSN v Sežani s 160 miličniki in 28 karabinjerji.

Stalna patrolja devetih partizanov, ki jo je vodil Ivan Rozman, je zvečer krenila na pot iz Hribovega mlina ob potoku Kranjšek pri Stomažu proti Trstu. Pri Orleku so trčili na sovražnikovo zasedo, ki je streljala in hudo ranila v nogo in trebuh komandanta bataljona Ivana Rozmana, prav pri opravljanju nalog v zvezi s povezovanjem z italijanskimi protifašisti, ki so tedaj hoteli spraviti v Trst italijanskega ubežnika Antonia Dettorija. Partizani so ga nesli okoli pol kilometra, a so v velikem snegu onemogli. Prosil jih je, naj ga ustrelijo. Dali so mu pištolo, vendar se verjetno ni ustrelil, temveč je izkraval, saj se pištola zaradi začepenega tulca ni sprožila.

Rozmanov truplo so italijanske oblasti našle šele po mesecu dni. Pokopan je na sežanskem pokopališču. Orlek je bil ves čas povezan s partizani, ker je tod

potekala ena od kurirskih poti od IX. Korpusa do mesta Trst. Iz zapisnika o najdbi trupla lahko izvemo, da so odkrili 5. marca 1943 na vrhu Dola, približno 200 metrov od naselja, neidentificirano truplo, starosti med 20 in 25 let, ležeče na tleh, z naslednjim osebnim opisom: velikost 1.72 cm; blede polti; lasje svetli, gosti, ravni; široko čelo; nos pravilne oblike; oči svetle; krepke postave; brada in brki kratki, svetli; oblečen v vojaške hlače ... V pesti je držal avtomatsko pištolo znamke Browning. V žepih so bili najdeni predmeti: majhen kompas, nož na vzmet – turistični, robec modre barve, obrobljen svetlo rdeče, na levem zapetju je imel majhno ročno uro, brez oznake iz nelomljivega stekla.

Besedilo in slika: Olga Knez

95 let Jožeta Pernata v družbi upokojencev

Na sliki (z leve): Karlo Krt, Jože Pernat in Milan Mesar.

Ob najstarejši krajanki Lokve, 100-letni Mileni Stopar, je najstarejši Lokavec upokojeni ravnatelj divaške osnovne šole Jože Pernat, ki je 11. januarja letos dopolnil 95 let. Slavje je pripravil za svoje sorodnike in tudi prijatelje. Tako je v gostilno Malovec v Divačo povabil prijatelje in predstavnike občinskega odbora Desus, s katerimi dobro sodeluje. Sam je bil nekaj let tudi predsednik tega odbora. Funkcijo je prevzel od jo predal notarju Milanu Mesarju, sedaj pa odbor Desusa vodi Karlo Krt.

Zaupal nam je recept za dolgo življenje. »Če bi bilo odvisno od tega, kako sem živel, bi bil že 20 let bil pod zemljo, saj sem

prestal tri hude bolezni in to me je utrdilo. Visok krvni pritisk ubija, ubija pa tudi samota. Zato sem hvaležen vsem, s katerimi se srečujem in vzdržujem prijateljske vezi. To me ohranja pri življenju in upam,

da bom šel po stopinjah naše najstarejše krajanke Milene Zajceve,« pove Jože. V družbi najboljših prijateljev so tako obujali lepe spomine na težke čase, ki so prinesli marsikaj hudega pa tudi lepega.

S kozarčkom rujnega pa so slavljenču nazdravili še na mnoga zdrava leta do naslednje okrogle obletnice in še čez.

Besedilo in slika: Olga Knez

Milena Stopar dočkala 100 let

V Lokvi je bilo 15. januarja letos nadvse slavnostno. V krajevni skupnosti, v katero poleg Lokve spadajo še Prelože, so imeli prav posebno slavo, ki ga v obeh vaseh še ni nihče dočkal. Milena Stopar, nona Zajceva, je praznovala 100. rojstni dan v krogu številnih sorodnikov, prijateljev in znancev od blizu in daleč. Več kot 130 jih je prišlo v dvorano kulturnega doma voščiti vse najboljše, predvsem pa mnogo zdravja.

Nona Zajceva – poslovna ženska 20. stoletja

Za osebni praznik so ji najbližji pripravili pester in zanimiv program. Druženje so pričeli harmonikaši Kulturnega društva Kraška harmonika, ki šteje več kot sto članov in deluje od leta 1986. Harmonikarski orkester je pod vodstvom Matica Štaverja razveseljeval v nadaljevanju popoldneva, ki se je prevesil v večer. Slavljenka je namreč celo življenje gojila veliko ljubezen do glasbe in harmonike. Zelo rada je še v času fašizma vsako soboto obiskovala 'dopolavoro' v vasi in občudovala godce na harmoniko. Zato ni čudno, da so ljubezen do glasbe vzljubili tudi njeni trije pravnuki: Lara Stopar, ki igra harmoniko pri Kraški harmoniki in v sežanski glasbeni šoli, njen brat Jakob Stoparj, ki tolče bobne, in Maruša Müller, ki igra kitaro in poje.

Vnukinja Aneja Rože, magistrica zgodovine, je odlično izpeljala kviz, na katerem so se tri ekipe, Klinčki, Kaštke in Boršetke, pomerili v temi Nona Zajceva – poslovna ženska 20. stoletja. Iz kviza smo izvedeli, da je Milena prvič šla v tri ure oddaljeni Trst z materjo s karjolo, nato pa je za prevoz kmetijskih pridelkov uporabljala karjolo, ki jo je kasneje zamenjal bicikel. Torej je bila že takrat poslovna ženska, ki ni onesnaževala okolja s prevoznim sredstvom, saj ni potovala z avtomobilom. Sodelujoči so odgovarjali na vprašanja iz poznavanja življenja slavljenke in v dar prejeli domače dobrote.

Čestitala častni občan Srečko Rože in sežanski župan Andrej Sila

Slavljenki je poleg predsednika domače Krajevne skupnosti Roberta Müllerja

voščil tudi sežanski župan Andrej Sila, ki je poudaril, da je nona Zajceva lokavska kraljica za vse večne čase, in ji izročil simbolično darilo. Slavljenka se je razveselila tudi čestitke najstarejšega Lokavca Jožeta Pirnata, ki je malo pred njo (11. januarja) praznoval 95. rojstni dan. Čestitali so ji tudi nekdanji generalni konzul v Trstu in veleposlanik Drago Mirošič s soprogo Suzano, župnik Slavko Obed in še mnogo mnogo drugih. Obiskal jo je tudi dvojni Abraham, ki ga je odlično zaigral sežanski častni občan in lastnik Vojaškega muzeja Tabor Lokev Srečko Rože, na katerega je slavljenka še posebej ponosna. Ob koncu so si ogledali še video zbranih fotografij iz Mileninega življenja in ob sladki kapljici in torti, ki jo je pripravila domača slaščičarka Kristina Prelc iz slaščičarne Tortica, nazdravili slavljenki za njen visoki življenjski jubilej. Ob koncu je zaigral še domači bend pod vodstvom Matjaža Stoparja.

S trdim delom do 100 let

Milena Stopar se je rodila 15. januarja 1923 pri Grčevih v Lokvi mami Ivanki in očetu Ivanu Umku. Na revni kmetiji sta ji družbo delala še dve leti starejši brat Ivan in osem let mlajši brat Jožef. Vsi trije otroci so obiskovali italijansko šolo v Lokvi, saj je takrat Lokev spadala pod Kraljevino Italijo. Družina se je preživljala s kmeto-

vanjem in prodajanjem svojega pridelka v Trst.

»Moja mama je poskrbela, da sem se naučila še šivati in peči kruh, pomagala pa sem tudi čuvati otroke. Moj brat Ivan je služil v italijanski kraljevi vojski in 4. aprila 1942 pobegnil iz nje ter se priključil partizanom. S tem je postal prvi partizan iz Lokve. Zaradi tega so nas italijanski karabinjerji ves čas nadzirali. Mene in očeta so aretirali, naju zaprli v karabinirsko postajo v Lokvi, v današnjo Pršutarno Lokev, nato odpeljali v sežanski zapor, zatem pa še v italijanske zapore v Trst. Oče je bil v zaporu za moške, jaz pa pri jezuitih. Iz zapore sem bila izpuščena 29. julija 1942, ki ga še danes obeležujem kot svoj osebni praznik, saj je na meni pustil poseben pečat. Med vojno sem partizanom pomagala zlasti s pletenjem volnenih nogavic. Brat Ivan je padel 27. januarja 1944 kot partizan, tečajnik partijske šole na Cerknem,« pripoveduje Milena, ki se je štiri leta po končani 2. sv. vojni poročila z domačinom Francem Stoparjem, po domače Zajcevim, na veliko kmetijo.

V njunem zakonu se je kot prva leta 1950 rodila hčerka Mara, dve leti zatem še dvojčka Ivan in Ivanka. Milena je marljivo delala na kmetiji in po odprtju meje je začela prodajati kmetijske pridelke pri lokavskem marketu. Prodaja pridelkov

na lokavski tržnici ji je predstavljala glavni vir dohodka, vse dokler ji je dopuščalo zdravje. Do svojega 95. leta je pridelke vozila na tržnico z biciklom, ki sta ji ga

hčerki kupili za 80. rojstni dan. Moža Franca je izgubila leta 1994, v prvih letih 21. stoletja še sina Ivana, vnuka Srečka in mlajšega brata Pepija.

Milena je kljub skromnemu življenju in življenjskim težavam ohranila vedrino, optimizem in veselje do življenja. V veliko zadovoljstvo so ji njeni vnuki Irena, Matjaž, Ivan, Damjana in Bojan in pravnuki Aneja, Anja, Lara, Jakob in Maruša, s katerimi rada deli svoje spomine in izkušnje, ki jih je prestala. Razveseli se vsakega obiska sorodnikov, znancev, domačih in ostalih. Pomembno oporo ji skozi življenje predstavlja tudi vera. V visoki starosti ji levji delež pomoči nudi hčerka Mara ob pomoči sestre Ivanke, ki ji je za 100. rojstni dan nabrala sto zvončkov. Nesebično in vsakodnevno pomoč ji nudi tudi vnuk Bojan.

Zbrani so se podpisali v spominsko knjigo z voščili in željami, ob slovesu pa so prejeli spominek na Milenin 100. rojstni dan.

Besedilo in slika: Olga Knez

79. obletnica smrti mladega partizana Marjana Štoke

Po dveh letih smo se v organizaciji Krajevne skupnosti Štorje, Združenja borcev za vrednote NOB Sežana, krajevna borčevska organizacija Štorje-Vrhe, ter sekcije Vsedravnega združenja partizanov Italije (VZPI – ANPI) Prosek - Kontovel, spet zbrali v večjem številu, da bi počastili spomin na mladega junaka, partizana Marjana Štoko, ki mu je bila v naši vasi na krut način pretrgana komaj začeta življenjska pot. Obenem smo počastili tudi spomin na vse ostale žrtve okupatorja, ki so se iz Štorij in okoliških krajev podali v obrambo domovine in v boj za pravičnejšo družbo.

Najprej je prisotne v polni dvorani Zadružnega doma pozdravil župan Ob-

čine Sežana Andrej Sila, ki je izpostavil pomen spomina na ohranjanje vrednot iz druge svetovne vojne ter spomnil na smrt partizanskega pesnika Karla Destovnika Kajuha, saj nas v Kajuhovem letu povezuje spominjanje na vse mlade ljudi, ki so se žrtvovali za našo svobodo.

Slavnostni govornik letošnje spominske slovesnosti je bil predsednik zahodno kraškega rajonskega sveta Pavel Vidoni. Tudi v njegovem govoru so se prepletali verzi padlega pesnika Kajuha z razmišljanjem o svobodi, za katero je komaj 15-letni Marjan Štoka dal svoje življenje. Grozote druge svetovne vojne nas še vedno niso prepri-

čale, da je glas orožja poguben, zato še vedno mislimo, da potrebujemo puške in tanke, da bi zgladili spore.

Spomin na mladega partizana so z minuto molka in s polaganjem cvetja k njegovemu spomeniku počastili predstavniki sorodstva iz Proseka, predstavniki Zveze borcev za vrednote NOB Štorje in Združenja italijanskih partizanov ANPI Prosek - Kontovel ter praporščaki Združenja borcev za vrednote NOB Sežana, Policijskega veteranskega društva Sever za Primorsko in Notranjsko, Zveze veteranov vojne za Slovenijo, Združenja slovenskih častnikov in Združenja italijanskih partizanov ANPI ter prisotni na spominski slovesnosti.

V kulturnem programu so sodelovali člani Proseške godbe, ženski pevski zbor iz Proseka in Kontovela, ki ga vodi Marko Štoka, moški pevski zbor Vasilij Mirk, ki ga vodi Goran Ruzier, in Pia Slavec, recitatorka iz Štorij. Za zaključek spominske slovesnosti smo vsi obiskovalci z zboroma ob spremljavi proseške godbe zapeli našo himno Vstala Primorska ter s koračnico iz dvorane pospremili praporščake veteranskih in domoljubnih organizacij, ki jih je vodil Bruno Kocjan.

Druženje smo udeleženci spominske slovesnosti nadaljevali v prijetnih pogovorih in ob toplém čaju.

Besedilo: Meri Hreščak
Slika: Vid Šibelja

Sestanek blokovskih naselij Krajevne skupnosti Sežana

Člani Krajevne skupnosti (KS) Sežana enot 2, 3 in 4 (blokova naselja v Sežani) smo v petek, 27. januarja 2023, izpeljali sestanek krajanov v veliki predavalnici ŠC Srečka Kosovela Sežana. Na sestanku smo razpravljali o aktualnih težavah v blokovskih soseskah. Predstavniki KS bomo pobude, težave in pripombe posredovali svetu KS Sežana in predlagali, naj se jih naslovijo na pristojne institucije; v prvi vrsti na Občino Sežana in Medobčinski inšpektorat in redarstvo ter na druge pristojne službe za posamezne primere.

Za večje projekte, kot so ureditev ekoloških otokov, zagotavljanje dodatnih parkirnih mest, preverba smotrnosti enosmernih ulic v blokovskih naseljih in ureditev tovornega prometa, se člani KS in krajanje strinjamo, da jih je potrebno reševati celostno in načrtno, za kar je potrebna najprej nova urbanistična zasnova mesta Sežana. Predstavniki KS Sežana bomo aktivno pristopili k razpravi in snovanju urbanistične zasnove mesta s predlogi in pobudami krajanov. Tudi kar zadeva ozelenitev in urejanje obstoječih dreves, grmovnic in zelenih površin, se strinjamo, da je potrebna celostna obravnava težav, ne samo odstranjevanje motečih, škodljivih in nevarnih

dreves. Potrebno je narediti nov načrt ozelenitve blokovskih naselij, moteča drevesa odstraniti, urediti zaraščene predele in načrtno posaditi nova drevesa. Posamezne težave naj se obravnavajo na osnovi strokovnih mnenj in iščejo naj se rešitve, ki bodo celostno reševale težave. V primeru urejanja zelenic in košnje trave v okolici blokov gre za večplastne težave, kajti stanje se razlikuje od stanovanjske skupnosti do stanovanjske skupnosti, saj imajo nekatere v lasti samo minimalno funkcionalno zemljišče, druge celotne zelenice okoli bloka idr. Javne površine se urejajo na podlagi koncesijske pogodbe Občine Sežana s Komunalno Sežana, d. d., zasebna zemljišča pa urejajo lastniki sami oziroma upravniki večstanovanjskih stavb. Zato člani KS Sežana predlagamo sestanek upravnikov in Občine Sežana, na katerem bi poiskali rešitev, ki bo poenostavila, poenotila in predvsem poenotila urejanje in košnjo zelenic v blokovskih naseljih.

V mestu Sežana obstajajo tri oglasne deske za potrebe KS Sežana, ki pa niso v učinkoviti rabi. Rešitve s postavitvijo nove oglasne deske oz. primerne prostora za obveščanje krajanov se rešujejo na svetu KS Sežana za celo mesto Sežana.

Trenutno se je obveščanje po oglasnih deskah v blokkih oziroma na vhodnih vratih blokov izkazalo kot najboljša rešitev. Krajanje se strinjajo, da so taki sestanki potrebni, in predlagajo pogostejša srečanja (polletna) s pregledom zapisnikov in dodatnimi pobudami. Člani KS Sežana menimo, da je skupno sklicevanje sestankov treh enot, ki zajemajo blokova naselja, smotrno, kljub specifičnosti posameznih enot, saj je organizacija lažja in bolj učinkovita, blokova naselja pa imajo več skupnih težav v primerjavi z drugimi enotami v Sežani. Zapisnik v celoti je na voljo krajanom na sedežu KS Sežana. Svoje pisne predloge in pripombe lahko krajanje podate v elektronski obliki na naslov: krajevna.skupnostse@siol.net.

Nadaljnji sestanki v tej obliki bodo predvidoma letni. Spremljale pa jih bodo posamezne pobude, akcije in srečanja po enotah, na katerih bomo obravnavali in reševali posamične težave. Prva taka akcija bo čistilna akcija ob Dnevu zemlje, 22. aprila 2023. Vabljeni k sodelovanju!

Miha Ravbar Vidmar

Tri pomembne obletnice sežanskih jamarjev

Jamarsko društvo Sežana, ki je z delom pričelo leta 1955 kot sekcija sežanskega planinskega društva ter se kasneje osamosvojilo, danes šteje več kot 50 članov. Že 32 let jih vodi predsednik Jordan Guštin, ki je bil deset let tudi predsednik Jamarske zveze Slovenije. Letos bodo obeležili tri pomembne obletnice. Dve se nanašata na najstarejšo turistično jamo na svetu, prečudovi-

to podzemno lepoticno jamo Vilenico, ki je bila za turizem odprta leta 1963. Ob 390-letnici jamskega turizma pa letos proslavljajo 60 let vnovičnega odprtja Vilenice v turistične namene. Kot je povedal prizadevni jamar Ludvik Husu, pa letos mineva tudi 20 let odkritja podzemne reke Reke na Sežanskem. Prireditve bodo dosegle vrhunec v maju, potekale pa bodo vse do konca leta.

390-letnica jamskega turizma in 60-letnica ponovnega odprtja Vilenice

Leta 1962 so sežanski jamarji začeli urejati zapuščeno jamo Vilenica in že naslednje leto, 19. maja 1963, je sledilo odprtje najstarejše turistične jame Vilenica. Udeležili so se ga številni ugledni gostje in obiskovalci. Vsa ta desetletja društvo skrbi za jamo in okolico, dograjuje jamsko infrastrukturo, izvaja vodniško službo in skrbi za promocijo jame in celotnega Krasa. Pred jamo Vilenica so zgradili jamarski dom Jožeta Gustinčiča. Vsa dela jamarji opravljajo prostovoljno. »Ob skrbi za turistično jamo poteka tudi raziskovanje jam na matičnem Krasu. Leta 1964 so bratje Fabris iz Sežane odkrili Fabrisov rov in s tem jamo podaljšali za 150 metrov in poglobili za 190 metrov. Novoodkriti deli so dostopni le za jamarje. Vilenico je v njeni zgodovini obiskalo veliko pomembnih osebnosti. Od leta 1986 v plesni dvorani Jame vilenica Društvo slovenskih

pisatelj je podeljuje mednarodno literarno nagrado Vilenica. Tudi ta mednarodna manifestacija je prispevala, da je Vilenica pridobila ugled tako doma kot tudi v tujini,« s ponosom pove Jordan Guštin.

20-letnica odkritja podzemne Reke na Sežanskem

Društvo pa je doseglo velike uspehe tudi na raziskovalnem področju. Decembra 2003 so odkrili podzemni tok reke v jami Kanjaduce pri Sežani in že januarja naslednjega leta so v breznu v Stršinkni dolini pri Orleku prišli do podzemnega toka reke Reke in obenem odkrili človeško ribico. S temi odkritji so sežanski jamarji prispevali nov vpog-

led v podzemlje Krasa. V Brestovici pri Komnu so raziskovali Drčo in Dolenc jamo, v katerih so prišli do vode in danes imamo tudi po zaslugi sežanskih jamarjev, med katere prav gotovo sodi starosta slovenskih jamarjev, sedaj že pokojni Viktor Saksida, brestoviški vodovod in je na Krasu dovolj vode. Osrednje prireditve v počastitev 390-letnice jamskega turizma in 60-letnice vnovičnega odprtja Vilenice za turistične namene ter 20-letnice odkritja podzemne Reke na Sežanskem bodo potekale v maju. O programu bodo še poročali. S Planinskim društvom Sežana, ki ga vodi predsednica Doroteja Kavčič, pa že sedaj vabijo 13. maja na vodeni pohod po okolici Vilenice in na ogled jame. Jamarji

pa nameravajo za naslednjo obletnico izdati priložnostno brošuro o zgodovini jame Vilenice in društva. Zato prosijo vse (predvsem starejše člane društva in ostale), ki bi imeli kakršno koli gradivo (fotografije, dokumente, predmete, knjige ipd.), ki se nanaša na delo v jami Vilenici, gradnjo jamarskega doma, spomine ...), da jim to sporočijo na tel. št. 051 648 711 ali pišejo na e-naslov: info@vilenica.com.

Vabljeni tudi drugi zainteresirani za sodelovanje z društvom v obliki sponzorstva ali donatorstva.

Besedilo: Olga Knez
Slika: Stojan Borštnar

Trideset let Kraške pihalne godbe Sežana

Leta 1990 smo se Slovenci z referendumom odločili, da stopimo na pot samostojne demokratične države. V tem obdobju se je na Sežanskem porodila ideja o ustanovitvi pihalne godbe. Idejni vodja je bil takratni ravnatelj Glasbene šole Sežana Leander Pegan. Aktiviral je številne učence pihal in trobil ter učitelje glasbene šole in s pomočjo predstavnikov Občine Sežana ustanovil Kraško pihalno godbo, ki je kasneje prerasla v društvo. Zgodil se je prvi nastop in prvi koncerti na odru novega Kosovelovega doma v Sežani.

Po tridesetih letih lahko rečemo, da smo še vedno tu, ustvarjamo glasbo, muziciramo, se družimo in vztrajamo. Zamenjali so se člani, predsedniki, prostori ..., le dirigent je ostal vseh trideset let isti, saj je Leander Pegan kmalu po ustanovitvi taktirsko paličico predal

mlajšemu kolegu na trobilih Ivo Bašiču. Ko smo malo pobrskali po arhivu, smo ugotovili, da smo v letu 1994 imeli 19 nastopov, prav tako leto zatem, v zadnjih desetih letih, če izvzamemo covidno obdobje, pa 15 nastopov letno. Če se malo poigramo s številkami, predstavlja to približno 490 nastopov in 1440 vaj v tridesetih letih. Sicer se glasba ne meri v statistiki, pa vendar je zanimivo vedeti, kolikokrat so se Urška Ban, Uroš Pavlovič, Uroš Starc, Barbara Orel, Mateja Turk in Ivo Bašič odpravili in se uredili, vzeli svoj inštrument in note in prišli na vaje in nastope. Omenjeni člani so praktično jublanti, ki vztrajajo v godbeniških vrstah že od začetka, vseh trideset let.

V jubilejnem letu je godba gostila Tinkaro Kovač, s katero so godbeniki nastopili 3. septembra 2022 v amfiteatru Kosovelovega doma v Sežani. Občin-

stvu so zaigrali skladbo domačina Roka Nemaniča, Circus Marsh, pa še skladbe tujih avtorjev, s Tinkaro Kovač pa nekaj njenih uspešnic, kot so Od zvezd pijan, Pogum, Zakaj. Na odru sta za presenečenje poskrbela Anika Horvat in domačin Boštjan Pertinač, ki sta Tinkari pripravila presenečenje. V decembru pa so godbeniki napolnili Veliko dvorano Kosovelovega doma in tako proslavili svojih trideset let na domačem odru. Nastopili so solist na trobenti, domačin Matjaž Kos, taktirsko paličico je premierno prevzela akademska klarinetistka Neža Jelušič in godbi se je pridružil šolski pihalni orkester Glasbene šole Sežana. Predstavnica Območne izpostave JSKD Vladislava Navotnik je podelila jubilejna priznanja Vinka Štruclja članom, ki več let soustvarjajo ljubiteljsko kultu-

ro v vrstah Kraške pihalne godbe. Podpora godbenikom je izrazil tudi župan Občine Sežana Andrej Sila. Godbeniki so uradni del koncerta sklenili z venčkom božično-novoletnih skladb.

Vsem godbenikom, godbenicam, tistim, ki ste aktivni člani, in vsem, ki ste prispevali k rasti in razvoju godbeni-

štva v vrstah Kraške pihalne godbe, se za prispevek iskreno zahvaljujemo. Prav tako sta velik pečat pustila predsednika godbe Igor Kos in Damijan Čeh. Zahvala vsem zaposlenim v Glasbeni šoli Sežana, ekipi Kosovelovega doma Sežana in Občini Sežana. Hvala vsem sponzorjem in podpornikom ter občinstvu, ki nas z

obiski koncertov podpirate. Poseben poklon gre dirigentu Ivu Bašiču, ki nas vodi skozi čeri godbeništvu in glasbe vseh trideset let.

Besedilo: Lucija Prihavec Mahorčič
Sliki: Marko Pleterski

Sedem let delovanja Glasbenega društva InMusic

Glasbeno društvo InMusic iz Sežane, je oktobra 2022 praznovalo sedmo uspešno leto delovanja. Tako kot večini društev, tudi društvu InMusic zadnji dve leti nista bili naklonjeni, vendar sta ljubezen do glasbe in klasične harmonike dali mladim glasbenikom zagon za ustvarjanje tudi v teh nepredvidljivih časih.

Harmonikarski orkester InMusic – InMusic Orchestra, v katerem igrajo mladi od 14. do 30. leta starosti iz Sežane in okolice ter zamejstva, je v oktobru 2021 posnel videospot v počastitev 100. obletnice rojstva največjega bandoneonista, skladatelja in glasbenika Astorja Piazzolle. V prečudovitem kraškem ambientu štanjelskega gradu so posneli skladbo Yo Soy Maria iz njegove opere Mariá de Buenos Aires. Novembra 2021 se je orkester udeležil svetovnega tekmovanja CMA - Confédération Mon-

diale de l'Accordéon, kjer je v kategoriji akademskih orkestrów dosegel 2. mesto.

V orkestru je dvanajst glasbenikov, deset jih igra klasično harmoniko, dva pa violino. Pod mentorstvom Mikele Uršič so imeli v letu 2022 kar nekaj samostojnih koncertov. Junija 2022 je imel orkester na Trgu osvoboditve v Sežani skupaj s solisti zaključni koncert, konec avgusta istega leta pa so bili povabljeni na Accordion festival 2022 v Lanzo Torinese. Orkester je imel v Lanzo samostojni koncert, kjer je s svojo posebnostjo zvoka in muziciranjem prevzel tamkajšnje občinstvo.

Nova sezona je dala orkestru še večji zagon, da kakovost orkestra ponese še na višjo raven. Prijavili so se na Festival harmonikarskih orkestrów, ki se je odvijal 20. novembra 2022 v Radovljici v organizaciji JSKD. Festival spremlja ekipa

strokovnjakov, na njem podelijo plakete, a izvedba ni tekmovalnega značaja. Orkester je na festivalu prejel zlato plaketo. Prireditev je strokovno spremljal Vid Pupis, ki je sežanski orkester izredno pohvalil. Pravi, da so tehnično, muzikalno in strokovno podkovani, predvsem pa umetniško na zelo visoki ravni, za kar ima posebne zasluge dirigentka

Ker so glasbeniki zelo radi na odru, so v združenem domu v Povirju organizirali letni koncert društva, kjer so navdušili polno dvorano poslušalcev s svojo tankočutnostjo, dovršenostjo zvoka ter muzikalnostjo, ki je občinstvo vidno ganila, saj je orkester zaradi stoječih ovacij zaigral še dve skladbi. Pred zaključkom koncerta je na oder stopila Vladislava Navotnik iz JSKD – OI Sežana in jim čestitala za letni koncert, predvsem pa jim sporočila veselo novico; zaradi izjemnega uspeha na prej omenjenem Festivalu harmonikarskih orkestrów v Radovljici bo Sežana, 26. novembra 2023 gostila Festival harmonikarskih orkestrów. Hvaliležni in ganjeni so se člani orkestra zahvalili vsem, ki so kakor koli prispevali, da lahko delijo svojo ljubezen in strast do klasične harmonike, glasbe in umetnosti nasploh.

Društvo je leto 2022 zaključilo z dobrodelno noto. Na povabilo MePZ Divača so v župnijski cerkvi v Povirju, 26. decembra, skupaj z MePZ Sveta Lucija izvedli božični koncert Za Guro. Zbrana sredstva so namenili za obnovo prečudovite cerkve na Guri.

Besedilo: Mikela Uršič
Slika: arhiv GD InMusic

Karikature in ilustracije Radka Oketiča

Poleti gremo na morje največkrat zato, da si od napornih delovnih dni odpočijemo in nabereemo novih moči za delo. Včasih pa pri tem nepričakovano naletimo na dogodek, ki ga povežemo z našim delom. Tako je Willi Osina, predse-

dnik Slovenskega prosvetnega društva Zarja iz Železne Kaple, med dopustovanjem na hrvaškem Malem Lošinjju v Osorju 'naletel' na mednarodno razstavo karikatur OSKARfest. Festival karikatur na Osorju že od nastanka poleti 2008

organizira akademski slikar Dragutin Dado Kovačević, karikaturist iz Zagreba. Čeprav organizator ob razpisu natečaja, ki se vedno nanaša na otok – menjuje se le tema – ne obljublja nagrade, se ga udeleži več sto odličnih karikaturistov s

celega sveta. Posebna kakovost festivala je žirija, ki jo sestavljajo vsi obiskovalci razstave, ki na glasovni listek zapišejo

ime zanje najboljše karikature in tako izberejo zmagovalno karikaturo.

Ker ima Slovensko prosvetno društvo

Zarja sredi Železne Kaple urejene razstavne prostore, sta se Osina in Kovačević dogovorila, da v njih pripravita obsežno razstavo najboljših mednarodnih karikatur vseh štirinajstih let delovanja The best of Oscarfest. Otvoritev, ki jo je s svojim čudovitim petjem obogatila domača vokalna skupina Klikla, je bila 27. oktobra 2022. OSKARfesta se je nekajkrat uspešno udeležil tudi Radko Oketič, eno izmed njegovih nagradjenih karikatur so izbrali kot naslovno sliko na plakatih in obvestilih. Razstava je bila odprta do 15. decembra 2022.

Poleg karikature Radka Oketiča še vedno 'kličejo' tudi ilustracije, pred kratkim je dokončal slike za opremo knjige Andreja Jelačina z naslovom O čarobni skali; pesmice in pripovedke, ki je izšla sredi decembra

Besedilo in slika: Vilma Colja

Pesem sežanskih pevcev razveselila občinstvo v Tomaju

Mešani pevski zbor Sežana je 26. novembra 2022 razveselil občinstvo v dvorani združenega doma v Tomaju.

Zbor je tokrat na koncert povabil glasbena gosta, violončelistko Raffaello Pe-

tronio, ki poučuje violino na slovenskih šolah v Trstu, ter njenega moža Marca Clarija, ki igra kitaro. Zakonski par, ki se igranju na glasbene instrumente posveča že od svojega sedmega leta starosti, si

ureja dom v Križu pri Sežani, ki je do letošnjega leta spadal v Krajevno skupnost Tomaj. Prav v cerkvi sv. Križa v Križu sta se 1. maja 2017 tudi poročila in domačemu pevcu Branku Trampužu obljubila, da bosta nastopila ob kakšni priložnosti v domačem kraju ali na Krasu.

Sicer pa so sežanski pevci najprej zapeli tri pesmi, ki jih je na poezijo Danice Pardo priredila dirigentka Andreja Tomažič Hrovatin. Po domoljubno obarvanih pesmih pa so zaključili s sklopom hudomušnih in vedrih pesmi na temo ljubezni ter poželi obilen aplavz občinstva. Vokalni del večera je bil prepleten z instrumentalnim spletom violončelistke in kitarista.

Čestitke jim je izrekla tudi predsednica tomajskega kulturnega društva Doris Orel.

Besedilo in slika: Olga Knez

O knjigi Jaz in moj čas avtorja Branka Kjudra

V Kazljah, v domu krajevne in agrarne skupnosti, smo 3. decembra 2022 imeli poseben dogodek. V nabito polni dvorani je Branko Kjuder v pogovoru z Božom Grmekom predstavil svojo knjigo z naslovom Jaz in moj čas, ki je ravnokar izšla. 10. decembra je sledila podobna predstavitev v Bunčetovi domačiji v Dutovljah, kjer se je z Brankom pogovarjal David Terčon in tudi od tam so udele-

ženci poročali, da je bil prostor poln do zadnjega kotička. Že ta dva podatka dajeta vedeti, da gre za zanimivo knjigo in predvsem za avtorja, ki ga Kraševci in Kraševke dobro poznamo. Zakaj ravno Kazlje in Dutovlje za prvi predstavitev? Branko Kjuder je naš kazeljski rojak, po očetu in mami, Maranov in Kjudrov, kot bi rekli po domače. Ker se je poročil v Dutovlje, kjer ima družino, vinograd in hišo,

pa ga za svojega priznavajo tudi Dutovci.

Branko Kjuder na 458 straneh opisuje svoje življenje. Božo Grmek je na predstavitvi v Kazljah dejal, da je to v bistvu življenje običajnega človeka, nekoga izmed nas. Knjiga je nedvomno avtobiografija, ampak v njej se lahko prepozna mnogo ljudi. Je kot avtobiografija preprostega kraškega človeka, kot je v preteklih približno sto letih živel,

garal, preživiljal družino, se veselil in se zlival z okolico ter postajal vse bolj naš. Vsi Kraševci se v njem na neki točki prepoznamo. V knjigi spoznamo Kjudrove prednike, njegovo otroštvo med Kazljami, Štorjami in Sežano, nato učenje poklica orodjar v Šolskem centru Iskra in prebivanje v dijaškem domu v Kranju. Služenje vojaškega roka, služba, poroka, zidanje nove hiše, obdelovanje vinograde, veselje prostega časa, sodelovanje v skupnosti. Naš človek!

Vendar pa iz Kjudrove knjige prepoznamo tudi avtorjeve posebnosti, ki niso značilne za čisto vsakega Kraševca. Pisec je bil sposoben ubesediti svoje življenje v tekočem jeziku, kar mnogim od nas nikoli ne bo uspelo. O svojem življenju in zlasti prednikih piše izrazito odkrito, tudi na sami predstavitvi je povedal nekaj zgodb iz svojih rosnih mladih let, in mladosti svojih prednikov, ki kažejo takratno revščino, bolezni, izgubljanja in žalost. Tako odkrito govoriti o svojih koreninah, ni po kraško, kajti

Kraševci in Kraševke smo znani po tem, kako zelo skrivamo temne plati svojih družin in o njih nikoli ne govorimo javno, navzven vedno govorimo samo lepe stvari in prikrivamo težave. Pisec je človek iz izjemno natančnim spominom, tudi glede tega je poseben. Ko opisuje svojo vajeniško dobo in šolanje za orodjarja v Kranju, je tako radikalno natančen, da bi ga lahko še danes postavili za tiste nekdanje stroje in začutimo, da bi bil izjemen inštruktor.

V bogatem slikovnem gradivu, ki ga je avtor objavil v knjigi, spoznavamo njegovo družino po sorodstveni plati in njegovo širšo družino, skupnost, kjer je bil vedno pripravljen pomagati solju-

dem. Ko se je ob predstavitvah knjige v Kazljah in Dutovljah zbralo številno sorodstvo in mnogi domačini, se je videlo, kako zelo je Branko Kjuder spoštovan in občudovan človek, vseeno pa skromen, prijazen in solidaren. Čeprav se zdi na prvi pogled, da je središče knjige Jaz in moj čas prav on, pisatelj, pa iz odličnega predgovora, ki ga je napisal dr. Jože Urbanija, razberemo, da je vsak človek »jaz v svojem času«, ni pa vsem dano biti sredi svojega časa, kar je uspelo avtorju, z avtobiografijo in s svojim delom med nami.

Besedilo: dr. Ljubica Jelušič
Sliki: dr. Ljubica Jelušič in Olga Knez

Norčije v spalnicah v Tomaju

Gledališka skupina Kulturno razvojnega društva Brce iz Gabrovice pri Komnu je 3. decembra 2022 s komedijo z naslovom *Norčije v spalnicah* razveselila številno občinstvo v zadružnem domu v Tomaju. Komedijo, ki je moderna klasika angleške komediografije iz sredine 70. let prejšnjega stoletja, je britanski komediograf Alan Ayckbourn napisal kot odgovor na plehke farse, v katerih je pomembno le, kdo komu greje posteljo.

Norčije v spalnicah v postavi KD Brce v ospredje postavljajo pojem zabave. Amaterskim gledališčnikom, ki jih vodi režiser Andrej Zalesjak, ki se podpisuje tudi pod scenografijo, ter dosegajo zavirljive uspehe doma in na tujih odrih, je uvodoma namenila pozdravno besedo predsednica tomajskega kulturnega društva Doris Orel. Hvaležno občinstvo, kar cel avtobus jih je prišel gledat iz Ljubljane, pa je nastopajoče po odlič-

no odigrani gledališki igri nagradilo z obilnim aplavzom. S to komedijo so se igralci udeležili letošnjih 29. Novačarovih srečanj amaterskih gledaliških skupin v Trnovljah pri Celju in bili izbrani med štirimi najboljši v Sloveniji, njihova

76-letna igralka Branka Guštin pa za najboljšo igralko.

S komedijo bodo gledališčniki obiskali tudi Sežano, Povir in druge kraške vasi.

Besedilo in slika: Olga Knez

Spomini, knjiga in razstava ob 60-letnici zaprtja OŠ Škocjan

Vlasta Gorup, upokojena računovodkinja iz Sežane, sicer pa doma iz Matajuna z območja pod Unescovo zaščito svetovno znanih Škocjanskih jam, je zase in za številne domačine, sošolce in še živeče učitelje zavrtela čas nazaj. »Kadar spomnim se otroških srečnih dni, ta razstava mi spomine mnoge obudi,« je bil nekakšen slogan ob odprtju razstave in predstavitvi knjige z naslovom Spomini na škocjansko šolo, ki so jo 9. decembra 2022 odprli in predstavili v divaški knjižnici.

Z razstavo in knjižico, kjer so na 50 straneh zbrani kronika šole, zgodbe pripovedovalcev in seznam učiteljev, se je avtorica dostojno predstavila ob 60-letnici zaprtja šole v Škocjanu, kjer je tudi sama bila učenka v zadnji generaciji v šol. letu 1961/62, ko je obiskovala in zaključila 1. razred. Prireditev, ki jo je povezovala knjižničarka Tanja Bratina Grmek, je z melodijo Čas bi zavrtel nazaj uvedel domači harmonikar Rok Gombač, ki je Rutarjevo harmoniko raztegnil tudi med predstavitvijo in za prijetno vzdušje ob zaključku ter prijetnem druženju.

Avtorica Vlasta Janezova, ki je v mese-

cu in pol zbrala obsežno gradivo in pripravila domoznansko knjigo in razstavo, je predstavila nastajanje knjige, spominom na šolske dni pa se je pridružila tudi njena učiteljica, sedaj 85-letna Vilma Žnidarčič, ki je bila zadnja učiteljica na omenjeni šoli, ter dolgoletni ravnatelj OŠ Divača, sedaj 95-letni Jože Pernat iz Lokve.

Šola v Škocjanu je bila dvorazrednica, kjer je ena učiteljica hkrati poučevala dva razreda. Šolska vrata je zaprla zaradi manjšega števila otrok leta 1962, učenci pa so nadaljevali šolanje na divaški

osnovni šoli. Gorupova je našla še nekaj starih dokumentov in fotografij, opravila več kot 15 intervjujev z učenci oz. njihovimi svojci. Žal se je precej starih dokumentov ob pospravljanju starih hiš in selitvah izgubilo, zvezkov zavrglo in uničilo. Knjigo je v nakladi 140 izvodov tiskala divaška tiskarna Mljač, izid pa je omogočila Občina Divača z županjo Alenko Štrucl Dovgan.

Najstarejše spričevalo na razstavi je iz leta 1882, najstarejša fotografija, na kateri so predstavljeni šolarji z učiteljem Albinom Štrekljem pred škocjansko cerkvijo, pa iz leta 1914. Kljub težkim časom je nekaterim učencem uspelo nadaljevati šolanje na srednjih šolah in fakultetah in opravljati odgovorne naloge v svojem poklicu. Na šolanje imajo lepe spomine kljub temu, da so prihajali v šolo premraženi, mokri, pomanjkljivo oblečeni in obuti ter so se stiskali okoli peči, da bi se segreli in posušili, medtem ko jim je tovarišica čitala pravljico.

Avtorici Vlasti Gorup, ki je skupaj z možem Stojanom tudi uspešna fotografinja in dosega lepe uspehe, je čestital tudi predsednik sežanskega Foto kluba Žarek Igor Petaros.

Besedilo in sliki: Olga Knez

Ob novem letu štiri razstave v Kosovelovem domu Sežana

V Kosovelom domu Sežana so tudi ob prehodu iz starega v novo leto poskrbeli za živahno razstavno dejavnost.

V torek, 29. novembra 2022, so ob 18. uri v Veliki galeriji Ivana Varla odprli razstavo likovnih del z jubilejnega, 30. Mednarodnega likovnega simpozija Slovenija, odprta za umetnost, ki se vselej odvija Na sinjem Vrhu. Projekt, s katerim že vsa tri desetletja sodeluje tudi Kosovelov dom Sežana, in

dela z zadnjega srečanja je predstavila umetnostna zgodovinarica Anamarija Stibilj Šajn. Obiskovalci so si tako do 30. decembra 2022 lahko ogledali različne stvaritve petnajstih likovnih ustvarjalcev. Razstavljali so: Izidor Tomaž Perko, Rudi Skočir, Sašo Vrabič, Klementina Golija, Klavdij Tutta, Črtomir Frelih, Lona Verlich, David Ličen (vsi Slovenija), Larissa Tomassetti (Avstrija), Hrvoje Marko Peruzovič, Bojan

Šumonja, Eugen Varzič (vsi Hrvaška), Willem Van Hest (Nizozemska), Jerzy Tyburski (Poljska) in gost simpozija Clemens Kranawetter (Avstrija).

V torek, 6. decembra 2022, so v Mali galeriji Mira Kranjca ob 18. uri na ogled postavili razstavo grafik iz cikla 'Contra naturam' istrske akademske slikarke Fulvie Grbac. »S ciklom sicer izrazi specifično in lepoto miljeja sečoveljskih solin, a avtoričin votivni motiv

predstavlja tisto, kar je proti naravi. Slikarkino življenje ob meji ter družbena in politična dogajanja njena razmišljanja vodijo v aktualno problematiko – postavljanje žičnih ograj. Njihova ostrina učinkuje kot tujek in je jasna pričevalka negativnega, še toliko bolj, ko nastopi kot kontrapunkt primarnim in organskim oblikam. Z vsebinami nam daje pomembne iztočnice za razmišljanje, ki seže preko žičnatih ovir na področje barier z osebno intimno in tudi občo ikonografsko razlago,« je na odprtju, ki ga je sicer še zadnjič vodil koordinatorski programov Kosovelovega doma Sežana David Terčon, saj se je z novim letom upokojil, o slikarkinem delu dejala umetnostna zgodovinarica Anamarija Stibilj Šajn. Razstava je bila na ogled do 8. januarja 2023.

V leto 2023 je Kosovelov dom Sežana zajadral v četrtek, 5. januarja 2023, ob 18. uri z odprtjem razstave domačina, Sežanca Cveta Vidoviča, ki je v Veliki galeriji Ivana Varla postavil izbor svojih slik pod naslovom '2012–2022 – Interim ad lucem/Medtem do svetlobe' z deli velikega formata, nastalimi v zadnjih dveh letih v tehniki akril na platno. Na odprtju je o njegovem delu spregovoril umetnostni zgodovinar Dejan Mehmedović, ki je med drugim dejal: »Motivno se zateka h krajinarstvu, tihožitju, žanru, portretu idr. V svojih sodobnih likovnih prizadevanjih in ustvarjalni

Z razstave slik Cveta Vidoviča (z leve): Dejan Mehmedović in Cveto Vidovič.

zrelosti s samosvojo držo in razpoznavnostjo prav gotovo prepričuje javnost in likovne kritike. Pomemben likovni element, ki v njegovem delu izstopa, je vsekakor kolorit. Značilen nanos barvnih slojev je večinoma komponiran v polnih živobarvnih ploskvah, ki 'sijejo' v izpostavljeni svetlobi. Učinek osvetlitve, delovanja svetlobe in senc, je vsekakor zelo učinkovit način izrazne sugestije, s katerim avtor operira pri nalaganju vsebine. Morda je ravno slednje osrednja izrazna karakteristika Vidovičeve

slogovnosti. Svetloba in barva vnašata v podobo vzdušja in enkratnost zajetega trenutka, ki ima vseskozi magičen učinek.« Razstava je bila na ogled do 5. februarja 2023.

Novoletni razstavniki cikel je sklenila razstava likovnih del s četrtega ekstempora Kras, ki so jo odprli v Mali galeriji Mira Kranjca v sredo, 11. januarja 2023, ob 18. uri. Ekstempore je priredilo Kulturno društvo Kras v sodelovanju s Kobilarno Lipica. K sodelovanju so privabili kar 50 ustvarjalcev, tako iz Slovenije kot tudi iz Italije in s Hrvaške. Ustvarjalni izziv sta jim predstavljala kraška arhitektura in Kras. Po utemeljivni strokovni komisiji, ki je podeljevala nagrade, sestavljali pa so jo Anamarija Stibilj Šajn – le-ta je na odprtju projekt tudi predstavila – Samo Onič in Saša Bučan, je tokratni ekstempore v primerjavi z dosedanjimi dosegel višjo raven kakovosti. Prvo nagrado je prejel Radko Oketič, drugo Ana Hanzel, tretjo Slavica Oplanič, odkupno nagrado Kobilarne Lipica pa Mirjana Matič. Razstava je bila na ogled do nedelje, 12. februarja 2023.

Besedilo in slike: Olga Knez.

Z razstave grafik Fulvie Grbac (z leve): Anamarija Stibilj Šajn, David Terčon in Fulvia Grbac.

Praznična pesem Krasa in Brkinov

Območna izpostava Javnega sklada RS za kulturne dejavnosti Sežana je v Kosovelovem domu v Sežani organizirala revijo pevskih zborov Krasa in Brkinov z naslovom Praznična pesem.

Na območnem srečanju, ki ga je spremljala strokovna spremljevalka Ana Erčulj in povezovala Monika Kontelj, so praznično vzdušje pričarali štirje pevski zbori in dve vokalni skupini. Mlada in nadobudna glasbenica, skladateljica in scenaristka Andreja Tomažič Hrvatini je dirigirala trem sestavam: moškemu PZ Slavnik, ki deluje že 31 let, Mešanemu PZ Sežana, ki letos praznuje 20-letnico svojega delovanja, in Vokalni skupini Karina, kjer glasba že 10 let povezuje osem pevk. Luka Vetrih je na sežanski oder pripeljal mešani PZ Cominum, ki prav tako kot ostali zbori redno nastopa na reviji Primorska poje, samostojnih koncertih in gostuje doma in v tujini. Poseben aplavz pa je doživel mešani PZ Divača, ki z manjšimi prekinitvami deluje od leta

1894 in ima v programu tako slovenske ljudske in umetne pesmi, sakralno glasbo svetovno zborovsko literaturo različnih zahtevnosti. Zbor vodi Matej Penko. Člani Vokalne skupine Kresnik pod vodstvom Mirana Žitka prihajajo s Krasa in bližnje okolice. Kot presenečenje večera sta praznični pozdrav namenili še domači harmonikarski orkester InMusic, ki je pod vodstvom dirigentke Mikele Uršič

na nedavnem državnem festivalu harmonikarskih orkestrrov v Radovljici osvojil zlato priznanje, in Vokalna skupina Tamariska iz Izole pod vodstvom Andreje Štucin Cergol. Odličen pianist Izak Ban je v vlogi novega predsednika KD Vilenica prebral izbor nagrajenih pesmi festivala Mlada Vilenica in spremljal nekatere tokratne pevske zборе, medtem ko je Snježana Pleše Žagar nudila klavirsko spremljavo preostalim nastopajočim zborom.

Ob zaključku prireditve, ki so jo obogatili še člani sežanskega Foto kluba Žarek s projekcijo fotografij tradicionalne akcije Življenje na Krasu in v Brkinih se vrti naprej, in člana ŠTKUD Kopriva Alan Kosmač in Irena Kovačevič z recitali pesmi, je sklepne besede in pohvalo ter čestitke za dosežke na področju kulture izrekla še vodja sežanske izpostave JSKD Vladislava Navotnik. Obiskovalci pa so zadovoljni praznično pesem ponesli tudi v svoje domove.

Besedilo in sliki: Olga Knez

Novoletni koncert Prifarskih muzikantov navdušil občinstvo

Kosovelov dom v Sežani je bogato in pestro preteklo leto 29. decembra 2022 sklenil z novoletnim koncertom Prifarskih muzikantov. Glasbeniki, ki so zaključili lanskoletno sezono prav na Primorskem s koncerti v Bukovici, Volčji Dragi in Sežani, so tudi v kraški prestolnici z dveurnim nastopom poželi obilen aplavz občinstva, ki je do zadnjega kotička napolnilo veliko dvorano.

Prifarci tako stopajo v jubilejno leto, ko bodo z gostovanji doma in na tujem počastili 35 let plodnega in odmevnega delovanja. Seveda brez pesmi Mlinarca ni šlo. Kot uspešna skupina na glasbenih odrih nastopajo že tri desetletja in pol. Člani skupine so se menjavali, je-

dro pa ostaja enako, doma od Fare pri Kostelu. Skupino Prifarskih muzikantov sestavljajo: Mitja Ferenc (na bendi, kitari in bas kitari in drugi tenor), Valentin Južnič (na bisernici in prvi bas), Martin Marinč (na diatonični harmoniki in drugi bas), Toni (na klavirski harmoniki in

prvi tenor), Uroš Obranovič (na burgariji in prvi tenor), Jernej Pečak (na violini in drugi tenor) in Dejan Šuštar (na braču in prvi bas).

Prifarce odlikuje štiriglasno petje, glasbeni kritiki pa jih uvrščajo med najboljše etno glasbene skupine na Slovenskem.

To so dokazali tudi na pristrčnem in doživitem predsilvestrskem glasbenem večeru v Sežani z obljubo, da se na Kras še vrnejo.

Besedilo in slika: Olga Knez

Sežanski pevci z gosti pričarali čarobno božično vzdušje

Sežanski mešani pevski zbor je 20-letnico svojega uspešnega delovanja sklenil s turnejo štirih božično-novoletnih koncertov, ki so se začeli v cerkvi sv. Jurija v Dutovljah, nadaljevali 8. januarja 2023 z gostovanjem v cerkvi višarske Matere Božje na 1790 m n. v. na čarobnih zasneženih Sv. Višarjah, v cerkvi sv. Mihaela v Lokvi 29. januarja 2023 ter zaključili 4. februarja 2023 v cerkvi sv. Petra in Pavla v Tomaju. Na vseh gostovanjih so pevci sežanskega zbora, ki pod vodstvom predsednice Sonje Perhavec združuje 30 članov, ki prihajajo tudi iz zamejstva, pričarali posebno božično novoletno vzdušje s poudarkom, da naj mir in ljubezen ostaneta v naših srcih preko celega leta.

Duša zbora, ki je lani obeležil 20-letnico svojega delovanja, je uspešna mlada zborovodkinja Andreja Tomažič Hrvatin, ki sežanski zbor vodi več kot desetletje. Na vseh koncertih so v goste povabili priznane in uspešne mlade pevce in glasbenike. Z uvodno pesmijo Ave Maria sta pričarala praznično vzdušje violinistka Raffaella Petronio in kitarist Marco Carli (oba iz Križa), pridružila sta se jim še odlična mlada sopranistka Mateja Petelin Zobin z Artviž in pevec Alen Kofol, v. d. ravnatelj sežanske OŠ, ki je prepeval tudi v muzikalu Cvetje v jeseni. Za instrumentalno spremljavo na klaviaturah je poskrbel Izak Ban, predsednik KUD Lokev.

Štiri skladbe je zbor posvetil tudi pred 30 leti preminulemu skladatelju, violinistu in zborovodji Ubaldu Vrab-

cu (1905, Trst–1992, Ljubljana), po katerem se imenuje koncertna dvorana sežanske glasbene šole, v kateri pridno vadijo sežanski pevci. Skladatelj, katerega rod po očetu Karlu izhaja iz Pliskovice, je bil sediščna osebnost slovenskega glasbenega življenja v Trstu. Za delo s pevskega zbora je prejel Gallusovo plaketo. Obiskovalci so prisluhnili štirim Ubaldovim priredbam slovenskih božičnih ljudskih pesmi za pevski zbor (Svitej se svitej, Ura je polnoč, Poslušajte vsi ljudje in Jožef, prileten mož), pesmi pa je med seboj povezovala Raffaella z violino. Kofol je srca številnega občinstva pobožal s skladbo You Raise me up, skupaj s sopranistko Matejo pa sta odpele tudi skladbo Mary did you know.

Pri zadnji skladbi Sveta noč so se vsem nastopajočim pridružili še obiskovalci. Poudariti velja, da so to pesem sežanski pevci na Sv. Višarjah, ki je poslikana s freskami Toneta Kralja, peli pri sveti maši tako v slovenskem, italijanskem in nemškem jeziku.

Predstavniki pevskega zbora so se s šopkom rož zahvalili zborovodkinji Andreji Tomažič Hrvatin, gostom koncerta ter domačim župnikom. Seveda so poželi obilen aplavz občinstva, ki je s seboj odneslo najlepše spomine na božični dan in jih bo skušalo ohraniti skozi vse leto.

Besedilo in slika: Olga Knez

Trilogija Janje Vidmar tudi v Kosovelovi knjižnici Sežana

Kosovelova knjižnica Sežana je 19. januarja 2023 priredila še eno zelo dobro obiskano srečanje. V goste je povabila eno najbolj branih slovenskih pisateljic Janjo Vidmar, ki je v slabem vremenu (v dežju, snegu in megli) prišla iz Maribora na Kras in s svojo predstavitvijo navdušila številne obiskovalce večera.

Direktor knjižnice Marko Matičetov je

pozdravil zbrane, še posebej avtorico številnih knjig mladinske književnosti in prejemnico najpomembnejših nagrad in priznanj za mladinsko književnost. Avtorica je predstavila svoje tri potopisne knjige, namenjene odraslim bralcem, ki jih je izdala v zadnjih treh letih. Ob fotografskem gradivu je predstavila svoje popotniške utrinke in zbrane

popeljala po poti Camina s knjigo Niti koraka več, s knjigo V koraku z volkom pa po toscanskih Apeninih in puščavi Accona in po skritih kotičkih južne Krete s knjigo Koraki dvojine, ki je tik pred izidom.

Piše za mlajše in obiskuje predvsem šolarje. Turneja po slovenskih knjižnicah pa je namenjena pisanju, ki ga je posve-

Besedilo in slika: Olga Knez

Mešani pevski zbor Cominum v Tomaju

Prva prireditev v tomajski dvorani v letošnjem letu je bila 21. januarja 2023. Nastopil je Mešani pevski zbor Cominum iz Komna, ki v letošnjem letu obeležuje 25-letnico svojega plodnega delovanja. Vodi ga dirigent Luka Vetrih. Na odru kulturnega doma so se predstavili tudi pevci domačega šolskega zbora z zborovodkinjo Nadjo Bratina Berčan. Oboji so poželi obilen aplavz občinstva, ki je do zadnjega koticčka napolnilo tomajsko dvorano.

Gostiteljica in predsednica Kulturnega društva Srečko Kosovel Tomaj Doris Orel je poudarila, da gre za prvo letošnjo kul-

turno prireditev v okviru tomajskega društva. Prireditev je povezovala domačinka Ana Leskovšek, ki je v programu božičnega koncerta popeljala zbrane od pesmi do pesmi, ki so navdušile poslušalce.

Tokrat so z božičnim koncertom, na katerem so pričarali praznično vzdušje in s pesmijo prinesli sporočilo o pomenu preteklih praznikov božiča in novega leta, do zadnjega koticčka napolnili dvorano v Tomaju in bili deležni obilnega aplavza.

Besedilo in sliki: Olga Knez

Zavod Dobra pot zbira sredstva za drugo vseslovensko akcijo beleženja spominov starejših

Zavod Dobra pot iz Brkinov že vrsto let osvešča o naravni in kulturni dediščini ter skrbi za njeno ohranjanje. V letošnjem februarju najavljajo zagon kampanje za množično financiranje

vseslovenske akcije beleženja spominov starejših, ki se tokrat odvija že drugič zapored. S pobudo, ki jo bodo izvedli s pomočjo nagrajene aplikacije 'Zapisi spomina', želijo k sodelovanju

pritegniti starejše in mlajše iz vse Slovenije in zbrati čim več pričevanj starejših. Za izvedbo pobude, s katero ustvarjajo prostor za prenos znanja med generacijami, zbirajo 1000 evrov, sredstva je

mogoče prispevati na novi platformi Pomagajmo.io.

Starejši so zakladnica izkušenj in spominov, s svojimi zgodbami nam dajejo uvid v prenekatero življenjsko modrost – če jim le prisluhnemo. Žal pa se v današnji družbi mnogi znajdejo v okoliščinah, ko ne morejo izkoristiti svojega potenciala, saj se soočajo z osamljenostjo in odrinjenostjo na rob. Po drugi strani so tu mladi, ki izgubljajo stik z dediščinami, s svojo identiteto, preteklostjo. Vrzeli med generacijami se pogloblja.

Prav te problematike se loteva Zavod Dobra pot, ki je leta 2021 razvil aplikacijo Zapiši spomina – slednja omogoča beleženje in objavljanje spominov starejših o najrazličnejših vidikih življenja v preteklosti. Aplikacija je lani prejela prestižno nagrado Sveta Evrope in Evropske komisije v sklopu pobude Zgodbe Dnevoev evropske kulturne dediščine in se uvršča v sam vrh inovativnih projektov s področja dediščine na evropski ravni. Zavod želi torej z inovativnim povezovanjem tradicionalnega (izročilo) in sodobnega (digitalno orodje) povezati generacije, okrečiti vezi med njimi ter starejše vključiti na način, ki jim je najbližji – s pripovedovanjem zgodb o svojem življenju.

Da bi v beleženju spominov znova povezali celotno Slovenijo in spomnili na

to, kako pomembni nosilci izročila so starejši, organizira zavod med 15. in 29. marcem 2023 že drugo vseslovensko akcijo beleženja spominov z naslovom 'Zapišimo spomine!'. V lanskem letu se je v akcijo vključilo več kot 100 posameznikov in okoli 20 ustanov, ki so skupaj zabeležili kar 72 pričevanj. V letošnjem letu organizatorji računajo na še širšo udeležbo.

Za lažjo izvedbo omenjene akcije organizatorji v februarju odpirajo kampanjo za množično financiranje te pobude, v kateri želijo dati možnost vsem, da pobudo podprejo z mikrodonacijo. Cilj kampanje je zbrati 1000 evrov. Kot pravijo v organizacijski ekipi, si bodo s temi sredstvi olajšali promocijo akcije in

zagotavljanje ustrezne podpore vsem udeležencem. Kampanja množičnega financiranja je objavljena na platformi Pomagajmo.io in bo odprta med 1. februarjem in 1. marcem.

Iz ekipe zavoda Dobra pot sporočajo še, da je odprta tudi že možnost prijave za vse tiste, ki bi se želeli vključiti v marčevsko akcijo beleženja spominov starejših – v njej lahko vsi zainteresirani po želji sodelujejo kot pričevalci, zapi-sovalci ali kot organizacije (društva, šole itd.). Vabljeni torej, da se vključite in pri-spevate svoj delček k ohranjanju naše skupne dediščine.

Besedilo: Nava Vardjan

Slika: Arhiv Zavod Dobra pot

Zlata pika za Laro

V Velenju je v septembru 2022 potekal že 33. Pikin festival. »Pika Nogavička je nenavadna deklica, ki živi po lastnih pravilih, ne uboga in se ne uklanja svetu odraslih. Njen svet je za marsikoga narobe, obrnjen na glavo, a kljub vsemu zanjo čisto pravi: drugačen, skrivnosten, pogumen in brezmejen v njeni domišljiji.« S tem nagovorom so organizatorji povabili otroke k sodelovanju na likovnem natečaju Narobe svet. Otroci iz vrta Lokev so s pomočjo vzgojiteljic Gabi in Monike sprejeli izziv. Preizkusili so se v grafični tehniki s premično šablono. Ustvarjali so svobodno in razigrano, kot se to spodobi za Pikine prijateljčke, in ustvarili prave male umetnine.

V Velenje so prispela dela s celega Slovenije. Strokovna komisija je kot najboljšo likovno delo izbrala grafični list šestletne Lare Gajšak iz skupine Pikapolonice. Deklico Laro so nagradili z zlato piko in Pikino najljubšo igračo – opico. Nagrado so podelili na Pikini prireditvi, vendar se Laro podelitve nagrade ni mogla

udeležiti. Vsa poslana dela lokavskih otrok so bila razstavljena v Galeriji Velenje.

Vzgojiteljici sta bili zelo veseli, ko sta izvedeli lepo novico o Larinem uspehu. Zlata pika in mala Pikina opica pa naj nagrajenki krajšata čas in jo spominjata na brezskrbne vrtčevske dni.

Iskrene čestitke, Lara!

Besedilo: Monika Samec

Slika (Lara): Anja Mržek

Slika (likovno delo): Monika Samec

Suhi zid pred OŠ Dutovlje

V začetku oktobra so osmošolci v okviru tehniškega dneva gradili suhi zid pred šolo. Obiskal jih je mojster suhozidne gradnje Boris Čok, ki jim je po teoretičnem uvodu o vrstah in namembnosti suhih zidov predstavil tehnike gradnje.

Po predavanju so se odpravili pred šolo, kjer so si razdelili delo, si nadeli rokavice in se sami preizkusili v izdelovanju suhega zidu. Delo jim je šlo odlično od rok in ob koncu šolskega dne je nastal približno 20 metrov dolg in pol metra visok zid.

Učenci so bili s svojim izdelkom tako zadovoljni, da so se odločili, da se bodo z veseljem še podali v take izzive.

Suhi zid pred šolo zamejuje na novo urejen kraški vrt Boruta Benedejčiča, kjer bo šolski razstavni prostor.

Besedilo: Iris Gregorčič
Slika: arhiv OŠ Dutovlje

Učenci OŠ Srečka Kosovela Sežana na tekmi Evropskega prvenstva v rokometu v Stožicah

V ponedeljek, 14. novembra 2022, smo se z učenci predmetne stopnje OŠ Srečka Kosovela Sežana odpravili na ogled tekme Evropskega prvenstva v rokometu za ženske med Slovenijo in Norveško v ljubljanske Stožice. V Stožice smo se odpeljali s tremi avtobusi, saj se je ogleda tekme udeležilo kar 144 otrok.

Izpred šole smo se odpravili ob 15.00, da smo kljub prometni konici pravo-

časno prispeli v Ljubljano. Rokometna zveza Slovenije nam je omogočila brezplačen vstop na tekmo. S pomočjo sponzorjev, podjetij Lotrans logistika in transport, Inštalacije Abram in čistilnega servisa Glumac, smo učencem kar se da znižali stroške prevoza in jih opremili z navijaškimi majicami, da smo bili na tribunah še bolj vidni in enotni. Učenci so bili dobro navijaško

opremljeni, saj so navijaške transparente izdelali že v šoli, poleg teh pa so jim organizatorji razdelili tudi navijaške zastavice s slovenskim promocijskim sloganom 'I feel Slovenija' ter navijaške kape v barvah slovenske zastave.

Tekma je bila izjemno napeta, saj so se naša dekleta aktualnim evropskim prvakinjam – Norvežankam odlično zoperstavila. Šele v zadnjih minutah je nasprotnicam uspelo streti odpor Slovenk in tekma se je končala z zmago norveške reprezentance.

Po tekmi smo se polni lepih vtisov in v navijaškem vzdušju odpravili proti domu. Učenci so bili nad ogledom tekme navdušeni, k temu je zagotovo prispeval tudi rekorden obisk katere koli ženske rokometne tekme v zgodovini Slovenije. Kljub porazu razočaranje ni bilo veliko, saj so se naša dekleta borila do konca in pokazala izjemno predstavo. Učenci so povedali, da upajo, da bomo tovrstno dejavnost še kdaj ponovili.

Besedilo: aktiv športa
OŠ Srečka Kosovela Sežana
Slike: arhiv Rokometne zveze Slovenije

Asta Gerjevič Debevec v ekipi pravne fakultete – zmaga na tekmovanju na Madžarskem

Med 1. in 3. decembrom lani je v Budimpešti potekalo tekmovanje Monroe E Price Media Law Moot Court za države centralne vzhodne Evrope v organizaciji pravne fakultete univerze Eötvös Loránd iz Budimpešte in Univerze v Oxfordu (Bonavero Institute of Human Rights). Izzivi tekmovanja so se nanašali na aktualno vprašanje regulacije medijev, svobode političnega in akademskega izražanja ter preiskovanja kriminala s pridobivanjem podatkov s socialnih omrežij.

Ekipo Pravne fakultete Univerze v Ljubljani je poleg Benjamin Goriška (2. letnik), Urha Šelih (1. letnik II. stopnje) in Roka Tretjaka (2. letnik) sestavljala še Asta Gerjevič Debevec iz Sežane, zlata maturantka sežanske gimnazije, ki obiskuje 3. letnik pravne fakultete v Ljubljani.

Ekipa je v vseh treh izločitvenih tekmah slavila zmago in se tako uvrstila v polfinale, kjer sta Asta Gerjevič Debevec in Benjamin Gorišek uspešno opravila vlogo zastopnika fiktivne države Kurulu. V finalu pa sta Rok Tretjak in Urh Šelih v vlogi zastopnika pritožnika ekipi priborila prvo mesto. Asta Gerjevič Debevec je prejela tudi nagrado za četrto najboljšo

govornico tekmovanja. Iskrene čestitke.

Ekipo so na tekmovanje pripravljale mentorica as. Ana Samobor in bivši tekmovalki Ana Rogelj in Staša Tušar. Pri pripravah na ustni del tekmovanja so pomagali še as. Marjan Kos, as. Jaka Kukavica, as. Mohor Fajdiga in študenti, ki so na tekmovanju sodelovali v preteklih letih.

Ekipa se bo aprila udeležila mednarodnega dela tekmovanja v organizaciji Univerze v Oxfordu, ki bo potekalo preko spleta.

Besedilo: Olga Knez
Slika: arhiv študentov PF

Decembrski praznični čas v Vrtcu Dutovlje

December je čas veselja, ustvarjanja, pričakovanj, zabave, druženja, obdarovanj, dobre volje, širokih nasmehov ... Vse to smo doživeli tudi v vrtcu Dutovlje.

Začelo se je s skrivno praznično krasitvijo vrtca, pri kateri so strokovnim delavcem pomagali tudi starši. Naslednje jutro, so bili otroci, ko na prvi decembrski dan vstopili v vrtec, zelo presenečeni. Začudeno so spraševali, kdo jih je razveselil in okrasil vrtec ...

Ali so bili jelenčki, Dedek Mraz ali kdo tretji?

Po malici smo se vsi vznemirjeni zbrali okrog novoletne jelke in ugotovljali, kdo nam je pripravil tako prijetno presenečenje. Nekateri so bili prepričani, da jelenčki, drugi, da je to naredil dedek Mraz, tretji so stavili na škratke, nekaterim pa se ni niti sanjalo, kdo bi lahko to bil. Na srečo smo kmalu na vrhu jelke zagledali pismo in v njem dobili odgovor. Ponoči so naokrog hodili škratje in krasili po vrtcih. Pridni škratje!

Obiskala sta nas glasbenik in dedek Mraz.

Veselo decembrsko vzdušje se je nadaljevalo z druženjem vseh skupin vrtca Dutovlje ob novoletni jelki. Prepevali smo praznične in zimske pesmi, se veliko pogovarjali o svojih doživetjih, krasitvah, dobrih možeh, obdarovanjih ... Pogosto smo tudi rajali ob živahni in praznični glasbi. Kot je že v navadi, smo izdelali novoletne voščilnice in jih odnesli domov.

Praznovanje nam je popestril obisk glasbenika Boštjana Pertinača, ki nas je zabaval s svojimi in otroškimi skladbami. Obeležili smo prvi zimski dan s pravljico Ježkov dom, ko pride zima. Pred prazniki nas je končno obiskal še dedek Mraz s predstavo gledališča Fru fru Kroki in prijatelji, ki smo si jo ogledali v Osnovni šoli Dutovlje. Seveda nam je prinesel težko pričakovana darila, tista, ki smo jih odnesli domov, in tista skupna, s katerimi se bomo igrali v vrtcu.

Po darila v vrtec na novoletni bazar

V prazničnem decembru smo organizirali tudi novoletni bazar. Na njem so lahko obiskovalci vrtca dobili izdelke, ki smo jih izdelali strokovni delavci in otroci. Upamo, da so si z njimi polepšali domove, razveselili otroke ter obogatili praznike. Na ta način smo s prostovoljnimi prispevki zbrali tudi kar nekaj denarja, ki ga bomo porabili za naše otroke. Ob tem se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so pri tem sodelovali.

Donacija Športno kulturno razvojnega društva Na Placu Enoti Dutovlje

Da pa je bil decembrski čas še lepši, je poskrbelo Športno kulturno razvoj-

no društvo Na Placu, ki je naši enoti podarilo 1.200 evrov, za kar se mu kolektiv vrtca Dutovlje iskreno zahvaljuje. Društvo je sicer že v lanskem šolskem letu enoto obdarilo s predstavo Balon Velikon, ki jo je odlično odigral Andrej Rozman - Roza.

V Enoti Dutovlje smo veseli, da smo doživeli toliko lepega v teh prazničnih dneh. Ker pa je bilo v tem času tudi kar nekaj bolezní, končujem z iskreno željo – vsem veliko zdravja v letu 2023!

Besedilo: Karmen Gec Hočevar

Sliki: arhiv vrtca Dutovlje

Novoletni bazar v Vrtcu Lehte

Prišel je najlepši čas v letu, čas pričakovanj, praznovanj, druženj, čas novoletnih lučk. Med najmlajšimi pa se ta čas obarva v čarobnost in pravljичnost. Otroci s svojo igrivostjo in pristnostjo prenesejo svoje navdušenje tudi na nas, odrasle.

V Vrtcu Lehte, kjer so naši najmlajši, smo se odločili, da mesecu praznovanj dodamo še noto dobrotelčnosti. Kar nekaj časa je dozorevala ideja, razdelili smo si naloge in se polni pričakovanj podali v prvo izvedbo dobrotelnega bazara. Pridne roke in ustvarjalnost strokovnih delavcev smo izkoristili za izdelavo različnih uporabnih in zanimivih izdelkov. Čeprav sprva ni dobro kazalo, je bilo tudi vreme na ta dan na naši strani.

V sodelovanju z Občino Sežana smo imeli na voljo stojnice, ki so nam jih postavili v atrije. Okrasili smo jih, napolnili z izdelki in osvetlili z lučkami. Ko je padel mrak, smo se vsi, strokovni delavci, hišnik, otroci s svojimi starši, nekateri tudi s starimi starši, zbrali na našem igrišču. Pričakala nas je glasba v izvedbi trobilnega kvarteta PO Komen. Pozdravila

nas je pomočnica ravnateljice Melita Švagelj, se vsem zahvalila in nas povabila k ogledu bazarja. Vabilu se je odzval tudi novoizvoljeni župan Andrej Sila in nam zaželel srečno. Naša palčica Petra pa je z nami odštevala do prižiga lučk. Takrat pa so iz vseh strani priplesali člani Plesnega društva Mavrica, ki so nam prižig lučk popestrili s svojim novoletnim plesom. Prav čarobno jih je bilo opazovati, tako najmlajše kot tudi malo starejše in izkušene plesalce. V soju lučk

in ob novoletni glasbi so se obiskovalci razporedili po stojnicah. Družine so najprej prejele novoletno voščilnico, ki so jo otroci izdelali s pomočjo svojih vzgojiteljic. Na stojnicah so bili na voljo različni izdelki, izdelani iz odpadnega in recikliranega materiala, voščilnice, darilne vrečke in škatle, razni obeski za novoletno jelko ali za na mizo, lučke in podobno. Kar hitro so pošli vsi izdelki in tudi naše škatle s prostovoljnimi prispevki so se polnile. Da nas ni zeblo, pa je poskrbel Ljubiša iz podjetja Rent&Event z okusnim čajem.

Na koncu, ko smo pospravili, nas je čakalo še zadnje opravilo, odprtje škatel s prostovoljnimi prispevki.

Najlepša hvala vsem, ki ste prispevali, saj smo z vašo pomočjo zbrali 1.022,00 EUR, s katerimi bomo obogatili našo zbirko didaktičnih pripomočkov.

Še enkrat hvala vsem obiskovalcem, županu, Občini Sežana, Kvartetu PO Komen, plesnemu društvu Mavrica, podjetju Rent&Event in vsem in Enote Lehte.

Besedilo in sliki: Jelka Orel

Zimske radosti v Vrtcu Sežana

Prave zimske radosti so se v našem vrtcu letos začele s pripravo dejavnosti, polnih veselja srčnosti in igrivosti za vsakega, ki v sebi skriva vsaj malo otroškosti. Tako smo zakorakali v veseli december s pomočjo staršev naših otrok. Organizirali smo popoldansko srečanje s starši in otroki, na katerem smo ustvarjali okraske, voščilnice in decembrske aranžmaje. Starši so nam tudi zelo lepo okrasili hodnik in garderobo ter novoletno jelko in nam tako pomagali ustvariti pravo novoletno vzdušje. Medvrstniško druženje se je nadaljevalo z novoletnim kinom in risanko Poštar snežak. Otroci so ob vstopu v 'kinodvorano' pokazali vstopnice in, kot se za kino spodobi, v risanki uživali ob pokovki.

V prazničnem decembru smo navadno deležni obiskov dobrih mož. K nam se

je naravnost iz severnega pola pripeljal dedek Mraz v spremstvu dveh palčkov. Otrokom je prinesel veliko smeha in da-

ril. Veselje smo skupaj začinili s prepevanjem pesmic o dedku Mrazu in zimi.

V hladnih dneh zime narava počiva. Živalim pogosto primanjkuje hrane, zato smo se skupaj z otroki odločili, da bomo v tem času skrbeli za ptice. S pomočjo našega hišnika smo dobili prvo ptičjo krmilnico. Pe nekaj jih bomo izdelali v skupinah iz odpadnega materiala in jih postavili v okolico vrtca.

V prihodnjih dneh nas je v okviru praznovanja zimskega letnega časa čakalo še sodelovanje s Kosovelovo knjižnico Sežana. Prijazne knjižničarke, ki smo jih gostili v vrtcu, so nam pripravile predstavo z naslovom Nočni obisk.

Besedilo: Anita Krapš Curk
Sliki: arhiv Vrtca Sežana

Spet je prišel tisti čas ...

Zadnji mesec v letu je bil tudi na OŠ Srečka Kosovela Sežana praznično obarvan. Okrašene učilnice in hodniki

so nas popeljali v čaroben predpraznični čas. Vsak dan se je v prvih razredih začel z odpiranjem naloge presenečenja,

ki so jo učenci z navdušenjem opravili. Škratki, ki so jih poslali decembrski dobri možje, so nas opazovali in nadzirali naše obnašanje. Ker smo bili dokaj pridni, nam je že Miklavž pustil sladko presenečenje. Pisali smo tudi Božičku, mu narisali risbice ter jih odnesli v ovojnici na pošto. V šoli pa nas je obiskal zadnji od treh dobrih mož, dedek Mraz. Pred njegovim prihodom smo si ogledali baletno predstavo Mavrična ribica. Z dedkom Mracom smo sproščeno poklepotali, zapeli in se fotografirali. Ko smo prišli v razred, nas je čakalo presenečenje – darilo. V njem so bile družabne igre, s katerimi si polepšamo vsakdan.

Besedilo: Breda Čuk in
Helena Škabar Tučka
Slika: arhiv OŠ Srečka Kosovela Sežana

Na Osnovni šoli Srečka Kosovela Sežana smo vrečo napolnili s srečo

V duhu predprazničnega časa je na Osnovni šoli Srečka Kosovela Sežana v torek, 6. decembra 2022, potekala dobrodelna prednovoletna prireditev s sejmom Napolnimo vrečo s srečo. Lahko se pohvalimo, da je bila to ena izmed največjih prireditev v občini Sežana v letošnjem letu, saj se je udeležilo več kot 1.500 gledalcev, ki so do zadnjega kotička napolnili tribuno športne dvorane, v kateri je prireditev potekala. Učenci Osnovne šole Srečka Kosovela Sežana

so se v enournem programu predstavili s pesmijo in plesom ter navdušili občinstvo. Ravnatelj Alen Kofol je v svojem govoru poudaril, da sta humanitarnost in solidarnost vrline, ki ju skušajo v šoli še posebej nagovarjati. Tako se tudi na šoli udeležujemo različnih humanitarnih akcij, s ciljem krepiti pomen solidarnosti v družbi. Sledil je sejem, kjer so učenci ponujali svoje ročno narejene izdelke in predstavili kar nekaj dejavnosti, ki potekajo na šoli. Na prireditvi so so-

delovali prav vsi učenci in delavci šole, na pomoč pa so priskočili tudi starši. S skupnimi močmi smo zbrali za kar 4.000 evrov prostovoljnih prispevkov. Zbrana sredstva bomo namenili Šolskemu skladu Osnovne šole Srečka Kosovela Sežana in s tem pomagali najranljivejšim učencem.

Besedilo: Katja Orel in Jasmina Martini
Slika: arhiv OŠ Srečka Kosovela Sežana

Veseli december na Podružnični šoli Lokev

December je mesec čarobnosti, obiskov, dobrot in presenečenj. Vse to so občutili in podelili učenci PŠ Lokev. V začetku decembra so se odpravili na sprejem Miklavža v Divaško jamo, kjer so s pesmimi in recitacijami sodelovali v kulturnem programu. Tomaž Nedoh jih je popeljal po zelo bogato obdarjeni

kraški jami, kjer so skupaj s starši doživeli njene lepote in opazovali najrazličnejše kapniške oblike.

V ponedeljek, 6. decembra, so s svojo stojnico, polno ustvarjalnih izdelkov, in petjem v združenem otroškem zborčku sodelovali na sejmu Napolnimo vrečo s srečo v Sežani.

V šoli sta jih s sladkimi darili obiskala predstavnika KS Lokev Robert Müllner in Matej Frankovič. Učenci so jima zapeli pesem in zaželeli vse dobro. Sredi decembra so učenci skupaj z vrtcem Lokev obiskali 20 starejših krajanov in jim v imenu KS Lokev, RK, Karitasa ter šole izročili darila. S prazničnimi pesmimi so jim ogreli srca in nekatere ganili vse do solz.

V soboto, 17. decembra, so skupaj z vrtcem Lokev sodelovali pri sprejemu dedka Mraza v praznično okrašenem kulturnem domu. V preddverju so postavili stojnico s svojimi izdelki. Prostovoljne prispevke so namenili deklici s posebnimi potrebami, ki so jo tudi obiskali.

Zadnji teden pred počitnicami so dobri ljudje in dedek Mraz pod smrečico pustili veliko daril, voščilnic in želja. Vsem se iz srca zahvaljujejo in želijo srečno 2023!

Besedilo: Barbara Starc
Slika: arhiv PŠ Lokev

Praznični december na mladinskem oddelku Kosovelove knjižnice Sežana

Kosovelova knjižnica vsak četrtek popoldne organizira ure pravljic. V decembru smo imeli kar nekaj gostov, ki so obogatili praznične pravljice.

Prvo decembrsko uro pravljic je izvedla bibliotekarka Neža Bandel, s pravljico Prevelik pulover, na kateri so otroci spoznali, kaj naredi medved s prevelikim puloverjem.

8. decembra smo na uri pravljic gostili Sabino Vostner, avtorico knjige Hiša gospoda Marčimarja, in Julijo Kuznecovo, ilustratorko. Prisluhnilni smo lahko eni izmed pravljic iz knjige, ki se dogaja v

zimskem času – Mama snežinka. Avtorica je pripoved prepletala s petjem ob spremljavi na ukulele, pri katerem so se ji pridružili tudi otroci.

15. decembra so uro pravljic popestrili mladi glasbeniki godalnega orkestra Glasbene šole Sežana pod mentorstvom Mateja Santija. Njihov nastop je sovpadal z razstavo Petra Škerla Povodni mož in tako smo ob recitaciji Prešernovega Povodnega moža šli skozi razstavo.

Na zadnji uri pravljic v mesecu decembru bi nas moral obiskati dedek Mraz,

vendar nam je načrte prekrizala bolezen in smo praznično uro pravljic prenesli na prvi četrtek v januarju. Po dveh letih nas je ponovno obiskal dedek Mraz in otroke razveselil z drobnimi darili. Marja in Petra, mladinski knjižničarki, sta odigrali pravljico Nočni obisk avtorice Gaje Kos. Za sceno je poskrbela sodelavka Neža Bandel. V pravljici smo se preselili v tropski gozd, kjer domujejo lenivca Smrč in Dremka ter tapirja Konstanc in Terenc. Tapirji in lenivci so si zelo različni. Prvi so poskočni in hitri, drugi pa zelo počasni. Ali je kljub temu mogoče, da so prijatelji? V pravljici spoznamo, da je pomembno le, da smo prijazni drug do drugega in si priskočimo na pomoč, ko je to potrebno. Zakaj pa so prijatelji in sosedje, če ne zato, da si pomagamo in skupaj preživljamo lepe praznične in običajne dni?

Želimo vam, da bi v novem letu imeli dobre sosede, s katerimi bi se lepo razumeli in preživljali prijetne trenutke.

Besedilo: Petra Hlača
Slika: Marja Filipčič Mulič

Predavanje magistrskega dela v kulturnem domu v Lokvi

Po oktobrskem predavanju v Kosovelovi knjižnici Sežana sem svoje magistrsko delo z naslovom Življenje na Krasu v času Zavezniške vojaške uprave in prvih letih po priključitvi k Jugoslaviji (1945–1954) predstavila še drugič. 27. novembra 2022 je potekala predstavitev v kulturnem domu v Lokvi, ki so ga v pričakovanju božično-novoletnih praznikov okrasili otroci in starši na nedeljskih delavnicah. Tokrat sem predstavitev dognanj raziskovalnega dela nekoliko bolj posvetila sami vasi Lokev. V začetku je prisotne pozdravil novi predsednik KS Lokev Robert Müller, na koncu pa so še poslušalci, med njimi upokojeni diplomat, domačin Drago Mirošič, delili zgodbe, spomine in pomembne podatke o povojnem določanju slovenske, tedaj tudi jugoslovanske zahodne meje. Med občinstvom je bila tudi Soča Košuta, hči Justa Košute, ki je po vojni od Pokrajinskega narodnoosvobodilnega odbora za Slovensko primorje in Trst dobil pooblastilo, naj v Trstu pomaga na noge postaviti Slovensko narodno gledališče.

Samo magistrsko delo se je osredoto-

čalo bolj na kulturno-prosvetno politiko in kulturno udejstvovanje prebivalcev sežanskega okraja. Ob tem me je raziskovanje popeljalo tudi do povojne gradnje združnih domov. Lokavski, torej današnji kulturni dom, je, kot je zapisano v lokavski šolski kroniki, svojo moderno dvorano dobil malo pred prihodom novega leta 1950, saj naj bi jo otvorili ravno na silvestrovo 1949. Za-

družni dom pa je bil v celoti dokončan 10. septembra 1950. Danes lahko tako z zadovoljstvom rečemo, da po 73 letih dvorana še vedno služi in bo tudi v prihodnje služila svojemu namenu 'kulturnega hrama' lokalnega prebivalstva.

Besedilo: Anja Rože
Slika: Srečko Rože

Potopisna predavanja Marjana Olenika

Neutrudni popotnik in alpinistični vodnik Marjan Olenik - Gurka, ki je ob lanski 70-letnici sežanskega planinskega društva prejel naziv častni vodnik Planinske zveze Slovenije za izjemne prispevke na področju prostovoljnega vodništva, je svoja doživetja s potovanj predstavil članom Univerze za tretje življenjsko obdobje Kras in ljubiteljem narave in gora.

Na potopisnem predavanju 24. novembra 2022 je spregovoril o Etiopiji, ki zavzema ozemlje veliko za 24 Slovenij (1.204.300 km²) in kjer je letna rast prebivalstva dva milijona (Ima več kot 110 milijonov prebivalcev.). Etiopija je tudi najrevnejša država v Aziji in Afriki, saj dohodek na prebivalca znaša od 40 do 70 dolarjev. Etiopijo uvrščamo tudi med najrevnejše države na svetu, v kateri se 85 odstotkov prebivalstva preživlja s samoskrbnim kmetijstvom in živi v revščini. Čeprav zaradi puščav največjo težavo povzroča voda, le-ta iz njenega visokogorja priteka po 14 glavnih rekah, tako da ima ta država največje zaloge vode v Afriki. Ob življenju v Etiopiji, kjer živi več kot 80 etničnih skupin in govorijo več kot sto jezikov, ga je pritegnila pokrajina, še posebej vulkani, med njimi še vedno nenehno aktiven vulkan Erta Ale, ki sodi pod Unescovo zaščito.

Sicer pa je Gurka, kot ga prijatelji planinci in alpinisti imenujejo, Etiopijo opisal kot deželo, v kateri sonce vzide ob eni uri in ima v letu 13 mesecev sonca ter svoje obiskovalce pomladi za sedem let; kot deželo ožganih obrazov in mogočne reke Nil, ki prav v Etiopiji začne svojo pot, ob kateri jo že tri tisoč let spremljajo karavane kamel, ki tovorijo sol. Deželo je zaznamoval tudi pastirček Kali, ki je odkril prvo zrno kave. Ob koncu pa je postavil vprašanje, kdaj bo Kitajska zaključila s svojo lakoto po surovinah.

26. januarja 2023 je sledilo drugo predavanje, na katerem je ob čudovitih fotografijah predstavil Ekvador, ki spada med deset najbolj raznolikih držav na svetu in katerega del države

so tudi Galapaški otoki (otoki želv), ki obsegajo 14 večjih in 110 manjših otokov. Država sodi med 17 držav sveta, ki najbolj skrbijo za ohranjanje narave. Ima največjo biotsko raznovrstnost na kvadratni kilometer površine na svetu. V Ekvadorju, kjer je 12 narodnih parkov, je predavatelj obiskal tudi najvišji delujoči vulkan na svetu Cotopaxi (5897 m n. v.). Glavno mesto Ekvadorja je Quiot, ki je za La Plazom (Bolivija) druga najvišje ležeča prestolnica na svetu. Staro mestno jedro je od leta 1978 uvrščeno na seznam Unescove svetovne dediščine. Med zanimivostmi je Olenik povedal, da Ekvador izvozi sedem milijonov ton banan letno ter da bananina drevesa niso drevesa, ampak zelišča. Nanizal je tudi podatka, da galapaške želve preživijo do leto dni brez vode in hrane ter da kolibri zamahnejo s krili 800-krat v sekundi.

Olenik bo 21. februarja 2023 gost Kosovelovega doma, ko bo predstavil državo v Srednji Aziji, Tadžikistan.

Besedilo in slika: Olga Knez

Z namazi namazano novo leto na tretji kraški univerzi

Univerza za tretje življenjsko obdobje Kras si je pred novoletnimi počitnicami, 23. decembra 2022, izbrala posebno pristrčno praznovanje. Tokrat so se ljubitelji narave in zdravega načina življenja pod vodstvom predsednice Nadje Mislej Božič najprej podali na pohod in raziskovanje Živega muzeja Krasa. Na 13-kilometrski poti so si ogledali marsikaj zanimivega v tematskem parku, katerega pot od Sežane do Bazovice na italijanski strani je bila leta 2017 razglašena za najboljšo tematsko pot v Sloveniji.

Ob povratku jih je pričakal botanik mag. Stipe Hećimović, ki jim je najprej predstavil pomen in zdravilnost namazov iz svežih jedrc in semen. Botanik, ki že skoraj tri desetletja živi na Banjški

planoti, je vnet zagovornik veganske prehrane s poudarkom na presnojedstvu. Namazi, ki jih je pripravil, so bili narejeni iz svežih sestavin ter delujejo vitalno in digestivno. Uporabljajo se lahko kot predjed pri kosilu ali večerji. Še posebej je izpostavil pomen namakanja oreščkov, ki rastejo na olesenelih vejah večletnih dreves. Postregel je tudi z recepti, ki so prav gotovo zanimivi za številne gospodinje. Kar pet namazov iz orehovitih jedrc, mandeljnov, bučnih in sončničnih semen ter sezama z najrazličnejšimi začimbami pa so zbrani tudi pokušali ob oblačnem kruhu, ki ga je spekel Hećimović, ki je tudi dolgoletni mentor študijskega krožka Kras – zakladnica naravnih lepote. Nekatere članice društva so na praznično mizo za degustacijo postavile tudi svoje namaze in prav tako dišeč kruh. Prihajajočemu novemu letu so nazdravili s kapljico domačega in vrhunskega terana z vinogradniško vinarske kmetije Petelin-Rogelja iz Tomaja. Večer pa je popestril njihov prav tako zelo aktiven član, mojster karateja in strastni popotnik Ivan Pavlin, ki je predstavil svoja potovanja po svetu ter izkušnje, ki jih na njih pridobil. Ivan je tudi ambasador partnerstva za ohranitev in popularizacijo kraške suhozidne gradnje, v okviru katerega popravlja kraške suhe zidove, obnavlja in gradi pastirske hiške.

Večer so zaključili v Kosovelovem domu, kjer so si ogledali film Avatar: Pot vode.

Besedilo in slika: Olga Knez

Delo LAS Krasa in Brkinov v zimskih mesecih

Lokalna akcijska skupina (v nadaljevanju LAS) Krasa in Brkinov v obdobju december 2022–januar 2023 sploh ne počiva. Medtem ko smo tik pred božično-novoletnimi prazniki le dočakali objavo javnega poziva za oblikovanje LAS ter pripravo Strategije lokalnega razvoja LAS Krasa in Brkinov za programsko obdobje do leta 2027, smo skrbeli za nemoteno izvajanje projektov ter zaključili dva projekta 3. in 4. Javnega poziva LAS.

Zaključek dveh projektov 3. in 4. Javnega poziva LAS Krasa in Brkinov

Decembra sta se zaključila še dva projekta, ki sta se izvajala v okviru 3. in 4. Javnega poziva LAS iz Podukrepa 19.2, in sicer Razvojno partnerstvo Villa Fabiani ter Medgeneracijski park Komen. V prvem so poleg prijavitelja projekta, Zavoda Fabiani, sodelovali še partnerji: Krasna, Andrejka Cerkevnik, s. p., Inkubator, d. o. o., Sežana, Brinjevka, d. o. o., so. p., Milena Tavčar (nosilka dopolnilne dejavnosti na kmetiji) ter Društvo turističnih vodnikov Krasa in Brkinov.

V okviru projekta Razvojno partnerstvo Villa Fabiani je bila vzpostavljena nova prodajna veriga, pripravljeni pogoji za nastanek nove blagovne znamke Villa Fabiani ter oblikovana celostna grafična podoba. Gre za butično kolekcijo pridelkov in izdelkov s kraško-brkinskega področja, ki so višje kakovosti in nosijo pečat lokalne identitete. Izdelke so prispevali Krasna, Andrejka Cerkevnik, s. p., ki je razvila recepturo začimbne soli s hišnimi začimbami, Milena Tavčar z ginom ter Brinjevka, d. o. o., so. p., z omako iz čilija, čebulno marmelado in čebulo v teranu. Slednji so izdelke pripravili v sodelovanju s kuharskim mojstrom Petrom Patajcem, ki je izvedel tudi tri delavnice, katerih cilj je bila promocija novonastalih butičnih produktov, vključevanje ranljivih skupin in medgeneracijsko povezovanje. V okviru projekta so bili pripravljene tudi trije turistični paketi, povezani z Villo Fabiani, ter razvit nov doživljajski produkt za manjše zaključene družbe z nazivom Živa kuhinja Belajevi.

V okviru projekta Medgeneracijski park Komen je Občina Komen (prijavitelj), v sodelovanju s partnerjema Dru-

štvom izgnancev Slovenije KO Komen ter Območno razvojno agencijo Krasa in Brkinov, d. o. o., v središču Komna uredila park oz. trg na južni strani ceste, ga povezala z nadgrajenim spomenikom izgnancem ter uredila kal Luže. Projekt je imel tudi izobraževalno noto, saj sta bili v okviru projekta izvedeni dve delavnici na temo povezovanja ponudnikov za dvig dodane vrednosti lokalne ponudbe z naslovom Od osebne do poslovne odličnosti. Delavnici sta bili namenjeni tako ponudnikom, predstavnikom društev in zavodov kot tudi posameznikom in sta pritegnili lepo število udeležencev, ki si želijo tovrstno izobraževanje in povezovanje nadaljevati in še nadgrajevati.

Brez upoštevanja teh dveh projektov, ki še nista bila izplačana, smo v letu 2022 uspešno počrpali še 209.700,83 EUR nepovratnih sredstev, tako iz Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja (v nadaljevanju: EKSRP) kot iz Evropskega sklada za regionalni razvoj (v nadaljevanju: ESRR). Ostale informacije in dosežke LAS za leto 2022 si lahko ogledate na priloženi grafiki.

Oblikovanje LAS ter priprava nove Strategije lokalnega razvoja za obdobje 2021–2027

V programskem obdobju 2021–2027 se bo pristop LEADER/CLLD izvajal kot del skupnega pristopa, imenovanega lokalni razvoj, ki ga vodi skupnost v okviru skladov EKSRP in ESRR. Za izvajanje evropske skupne kmetijske politike je Evropska komisija 28. oktobra 2022 potrdila Strateški načrt skupne kmetijske politike 2023–2027 za Slovenijo, s čimer je bila podana zelena luč za koriščenje sredstev sklada EKSRP. Za koriščenje sredstev iz sklada ESRR pa je Program evropske kohezijske politike v obdobju 2021–2027 v Sloveniji Evropska komisija potrdila 13. decembra 2022.

Tudi v novem programskem obdobju bomo LAS organizirani kot pogodbeno

partnerstvo treh sektorjev, sestavljenih iz predstavnikov javnega, gospodarskega in zasebnega sektorja.

V prihodnjih dveh mesecih bo tako glavna naloga LAS posvečanje oblikovanju novega LAS za novo programsko obdobje ter pripravi nove Strategije lokalnega razvoja LAS Krasa in Brkinov do konca programskega obdobja 2027. Na podlagi podane vsebine v Strategiji, ki jo bomo oblikovali s prebivalci vseh štirih občin, bo mogoče koristiti sredstva na podlagi javnih pozivov LAS. Vse pomembne informacije bodo pravočasno objavljene na spletni strani kakor tudi na FB strani.

Spletna stran in profil Facebook

LAS Krasa in Brkinov, v okviru svojega rednega delovanja, upravlja tudi s spletno stranjo LAS Krasa in Brkinov ter profilom Facebook. Na spletni strani LAS (<https://www.laskrasainbrkinov.si>) ter profilu Facebook (@LAS.Krasa.in.Brkinov) najdete poleg osnovnih informacij in projektov tudi aktualne novice in dogajanje ter vabila na dogodke in delavnice. Razni dogodki in novice so prav tako objavljeni na profilu Facebook.

Povabilo k včlanitvi v LAS Krasa in Brkinov

LAS Krasa in Brkinov vabi zainteresirano javnost k včlanitvi v LAS. Na spletni strani www.laskrasainbrkinov.si najdete prijavní obrazec, ki ga izpolnjenega pošljete na elektronski naslov info@laskrasainbrkinov.si ali po navadni pošti na LAS Krasa in Brkinov, Partizanska cesta 4, 6210 Sežana.

Besedilo: Maja Colja in Jerneja Modic, LAS Krasa in Brkinov

Grafika: LAS Krasa in Brkinov

Slike: arhiv Zavoda Fabiani ter Občine Komen

Osmo ocenjevanje likerjev in žganj

Po dveh letih premora je Kmetijsko svetovalna služba Sežana, ki sodi pod novogoriški Kmetijsko gozdarski zavod, tudi letos v sodelovanju z Društvom proizvajalcev Brkinskega slivovca in Društvom proizvajalcev Kraškega brinjevca organizirala ocenjevanje likerjev in žganj, ki je bilo že osmo po vrsti, hkrati pa tudi peto mednarodno tekmovanje. Ocenjevanje, ki ga je izpeljala šestčlanska komisija pod vodstvom vodje sežanske KSS Milene Štolfa, je potekalo kar dva dneva na Turistični kmetiji Pri Filetu na Slopah, kjer so 2. decembra 2022 slavnostno razglasili rezultate, podelili priznanja, nakar je sledila še pokušina ocenjenih likerjev in žganj. Na ocenjevanje je prispelo kar 70 vzorcev, od tega 34 žganj in 36 likerjev.

Po besedah Milene Štolfa je letos prispelo zelo veliko vzorcev žganj in likerjev, ki so jih prinesli proizvajalci s celotnega primorskega prostora, pridružili pa so se jim še štirje vzorci treh pridelovalcev iz Pančeva, Subotice in Slanega Kamna iz Srbije. Še posebej je izpostavila zelo visoko kakovost, kar priča podatek, da so podelili kar 65 priznanj, od tega 50 zlatih, 13 srebrnih in dve bronasti priznanji.

»Ocenjevanje ima predvsem izobraževalni značaj. Kakovost žganj in likerjev se je v desetih letih zelo izboljšala, kar se poz-

Milena Štolfa, predsednica komisije za ocenjevanje žganja.

na v tem, da podelimo več zlatih priznanj kot začetnih letih. Še posebej pa smo ponosni na našega prvega in edinega viteza žganja v Sloveniji Franca Jelušiča, že vrsto let znanega po pridelavi odličnega žganja v Brkinih in na slovenskih tleh. Franc Jelušič, ki ga prijatelji imenujejo kar File, si je ta laskavi naslov zaslužil konec lanskega leta, ko je bil v Srbiji imenovan za viteza žganja oz. rakije in tako je po izpolnjevanju vseh pogojev postal član Mednarodnega viteškega reda rakije Srbije,« Štolfova s ponosom pohvali Jelušiča.

Med nagrajenci iz sežanske občine so bili: Žganjekuha Seražin, Kazlje (zlato za brinjevec in tropinovec), kmetija Petelin-Rogelja, Tomaj (zlato za teranov in koromačev liker), Domačija Vrabči, Pliskovica (zlato za dr. Šuc, brandy Terra rosa in gin), Ljuba Štok – Čebelarstvo Bevc, Povir (zlato za kamilični liker in srebro za češnjev liker) in Vera Lah, Štorje (zlato za jager in srebro za teranov liker).

Podelitvi priznanj je sledila še degustacija, medtem ko je gospodinja turistične kmetije Pri Filetu z nastanitvami Sonja Jelušič postregla z joto in odlično sladico.

Ivo Šuc (prvi z leve) z domačije Vrabči iz Pliskovice.

Besedilo in sliki: Olga Knez

Nagrajenci 35. mednarodnega ocenjevanja repentabrskih vin

V dvorani v Dolu pri Vogljah so slavnostno razglasili rezultate in podelili priznanja 35. mednarodnega ocenjeva-

nja repentabrskih vin, ki ga je junija lani organizirala vinska sekcija Razvojnega združenja Repentabor pod vodstvom

ocenjevalne komisije. Komisijo je vodil enolog Boštjan Zidar, ki je pred desetimi leti zapustil sežansko klet Vinakras in postal glavni enolog v kleti Vinakoper. V komisiji je bila, poleg Zidara, doma iz Križa pri Sežani, strokovnjakinja za vinogradništvo Majda Brdnik iz sežanske Kmetijsko svetovalne službe.

Po uvodni degustaciji dveh španskih vin je predsednica vinske sekcije RZ Repentabor Mojca Stopar Simoneta v spremstvu lani okronane kraljice terana Neže Ukmar predala uvodno besedo sežanskemu novemu županu Andreju Sili in ponovno izvoljeni županji Repentabra Tanji Kosmina. Oba sta izrazila zadovoljstvo, da se aktivnosti na obeh straneh meje nadaljujejo v luči dobrega sodelovanja tako na kulturnem in špor-

tnem področju, 35-letna tradicija ocenjevanja repentabrskih vin pa je češnja na bogati torti.

Na letošnje ocenjevanje je prispelo 39 vzorcev, od tega 16 belih in 23 rdečih, večinoma teranov, ki jih je oddalo 19 vinarjev, 12 iz vasi Dol, Voglje in Vrhovlje (Slovenija) in sedem iz sosednjih italijanskih vasi Repen in Col. Podelili so 18 priznanj, od tega tri bronaste, 14 srebrnih in eno zlato diplomu, ki si jo je z oceno 85.8 točke prislužil teran letnik 2019 Oštirjeve kmetije iz Vogelj, ki je vi-

nogradniško-prašičerejsko usmerjena. Družina ob vzreji 250 prašičev letno in sušenju kraških mesnin obdeluje štiri hektare vinogradov, od tega jih je tri četrtnine zasejanih s sorto Refošk. Priznanja sta podelili Mojca Stopar Simoneta in vinska kraljica Neža Ukmar, nagrajenci pa so prejeli tudi prekrasen cvetlični aranžma, ki so ga pripravile pridne članice ročnih del RZ Repentabor.

Privedite, ki se je je udeležil tudi predsednik KS Sežana Damijan Renčelj iz Orleka, so z glasbo popestrili člani an-

sambla Ne joči pevec. Sledilo je prijetno druženje ob dobri kraški kulinariki (kraški pršut, jota, pira s klobaso in ohrovtom, kruhovi cmoki z zaseko in jelenjem golažem ter repo tropinko, telečja obara z zelenjavo in panakota s karamelno kremo, hruškami in mandeljni), ki so jo pripravili domači gostinci, in seveda odličnih vinskih domačih vinarjev.

Besedilo in slika: Olga Knez

Marjan Olenik - Gurka, častni vodnik Planinske zveze Slovenije

Vodniška komisija, ki deluje znotraj Planinske zveze Slovenije, je tudi letos podelila nazive častni vodnik PZS vodnikom, ki so na področju prostovoljnega vodništva ali za vodništvo v okviru PZS naredili nekaj več in so vodniki vsaj že 30 let. Naziv častni vodnik PZS se lahko vodniku PZS podeli samo enkrat in letos je ta naziv prejel tudi Marjan Olenik.

Marjan Olenik je aktiven član Planinskega društva Sežana že od leta 1962. V letu 1971 je opravil tečaj za mladinskega vodnika in od tedaj vsako leto deluje tako na vodniškem kot na mladinskem odseku. Na mladinskih taborih in taborih za odrasle pomaga pri izvedbi tur, kjer tudi predava in slušatelje seznanja z varno hojo v gore, orientacijo, prvo pomočjo in alpinizmom.

Od leta 1975 je vodil alpinistično sekcijo. Leta 1978 je opravil izpit za alpinista in izpit za inštruktorja alpinizma. V okviru društva je organiziral alpinistično šolo in je tudi aktivno treniral mlajše. Plezal je tudi sam. Preplezal je različne težavnostne smeri. Udeleževal se je raznih alpinističnih, plezalnih in trekking odprav. Vredno je izpostaviti odprave v

Himalaji in v Perujskih Andih. Leta 1982 je bil udeleženec odprave na Aconcagua. Pozneje opravil še vrsto vzponov in preplezal veliko plezalnih smeri, od tega veliko prvenstvenih. Tako je ime mesta Sežana in Planinskega društva Sežana ponesel na vrhove svetovnih gor.

Sredstva, ki jih dobi za predavanja, nameni v dobrodelne namene.

Aktiven je pri vodenju in ozaveščanju vseh članov. Prejel je tudi vsa najvišja priznanja Planinske zveze Slovenije.

Ponosni smo, da je Marjan Olenik - Gurka član našega društva, in hvaležni, da bogati naše delo.

Besedilo in slika: PD Sežana

Kolesarjenje po Krasu in Kraška kolesarska klapa

Kolesarjenje je bilo vedno priljubljeno, posebno zadnje čase. Kras pa je idealno okolje za to aktivnost, nudi vse vrste podlag, lahko izberemo položnejše ali strmejše poti, asfalt ali makadam – resnično si lahko vsak dobi sebi ustrezno pot.

Da je kolesarjenje na Krasu zanimivo, potrjuje tudi dejstvo, da je Miloš Stankovič napisal več knjig o kolesarjenju, tudi z idejami in navodili za ture po Krasu, vključno s sledmi GPS. V preteklosti je bilo tudi več poskusov združevanja

kolesarjev. Začelo se je daljnega leta 1988 z ustanovitvijo Kolesarskega kluba Sežana. Najprej so vozili bolj cestna kolesa, kasneje tudi gorska. Žal se je zgodba zaključila že po približno petih letih. Z leti je bilo oblikovanih več neformalnih skupin (za mlade, priprave na dirke in udeležba na njih). Od leta 2000 se gorski kolesarji na Krasu združujejo in kolesarijo pod različnimi imeni – Kraški kamni, Sredini kolesarji in od leta 2015 kot Kraška kolesarska klapa.

Kraška kolesarska klapa je družba kolesarjev MTB, ki organizirano kolesarijo vse srede v poletnem času (od menjave ure spomladi, do menjave ure jeseni). Klapa ima vsak dan kakšnega novega člana več, na sredine ture prihaja tudi do 15 kolesark in kolesarjev MTB različnih starosti – od mladih pa tudi do starosti 70+. Zadnje čase je nekaj tudi uporabnikov e-koles. Kolesarijo večinoma izven asfaltiranih cest (makadami, kolovozi, enoslednice), po slovenskem

in italijanskem Krasu. Povzpeli so se tudi na bližnje vrhove – Nanos, Slavnik, Kokoška, Vremščica, Trstelj. Ture so tematsko poimenovane (npr. Od kala do kala, Dan mladosti, Pogoriščna, Zelene enoslednice, Biči Čiči, Brkinska), saj si ob vrtenju pedal ob poti vsakokrat ogledajo različne geografske, zgodovinske, kulturne in druge zanimivosti.

Izven organiziranih sredinih tur organizira klapa tudi kolesarske izlete drugod po Sloveniji (Goriška, Notranjska, Gorenjska), celodnevna kolesarjenja (Snežniško pogorje, Vršič, Slivnica z okolico, Sv. Lovrenc, Matajur). Organiziran je bil tudi kolesarski konec tedna po Pokljuki in okolici Kranjske Gore.

Ampak to še ni vse. Večina članov je zagretilih kolesarjev, ki jim samo sredina tura ni dovolj in se radi poizkušajo tudi na različnih organiziranih kolesarskih maratonih ali dirkah (Zelena in Rdeča tura v Avberju, Na pršut in teran v Dutovljah, Kostanjeva tura v Rodiku, Goni poni na Vršič, MTB Slavnik, Maraton po Krku).

Ker pa je Kras zanimiv za kolesarjenje čez celo leto, so skoki na Medvejk, Kokoško, Volnik, Slavnik, Vremščico, Sedovnik stalnica članov. Vse to in še več si lahko ogledate na strani Facebook pod zavihkom Kraška kolesarska klapa, kjer so objavljene vse ture – vabila ter analiza tur in tudi objave ostalih članov.

Hvala Ediju Fabjanu za urejanje strani in Miroslavu Likarju za organizacijo večine tur ter, seveda, največja hvala vsem članom, da delate klapo živo in zanimivo!

In še za konec: Kraška kolesarska klapa pripravlja otvoritveno turo v aprilu, in sicer lažje kolesarjenje iz Sežane do Lipice z obiski zanimivih točk v Živem muzeju Krasa. Klapa izgovorov (premalo kondicije, nesprejetost v skupino) ne sprejme in vabi vse kolesarje v svoje vrste! Spremljajte objave na Facebooku pod zavihkom Kraška kolesarska klapa in se nam pridružite!

Besedilo: Ana Marušič

Sliki: Darko Mahne

Slavnik

Marko Švara – svetovni podprvak v balinanju

V ponedeljek, 7. novembra 2022, je v Bunčetovi domačiji v Dutovljah potekal sprejem športnika Marka Švare, ki je na svetovnem prvenstvu v balinanju v turškem Mersinu osvojil srebrno medaljo v natančnem zbijanju. Uspešnemu nastopu slovenske balinarske reprezentance,

ki je na tekmovanju najvišje ravni skupno dosegla kar pet odličij tri srebrne in dve bronasti medalji, je Marko skupaj z ekipnim kolegom Dejanom Tonejcem dodal še bronasto odličje v igri dvojic. Ob tem uspehu je povedal, da je na odličje računal že ob odhodu v tujino,

saj se je s svojo ekipo pred tem več mesecev pripravljal na ta nastop. Njegov oče Valter, ki ga je navdušil za ta šport, je ob tem dodal, da je Marko z balinanjem povezan že celo življenje. Balinarsko kroglo je v rokah prvič držal že pri rosnih šestih letih, trenirati pa je začel dve leti kasneje. Rezultati trdega večletnega dela so naposled obrodili bogate sadove, Marko je svoje besede sklenil z misljo, da bo še naprej vztrajno delal na tem, da bo svojim uspehom dodal nove.

Ob tej priložnosti so mu za dosežene uspehe čestitali župan občine Sežana David Škabar, predsednica krajevne skupnosti Dutovlje Neva Filipič, pobudnik sprejema – sokrajan Milan Žerjal ter prijatelji in ostali vaščani Dutovelj, ki so Marka pozdravili ob njegovem največjem mednarodnem uspehu doslej.

Besedilo: Krajevna skupnost Dutovlje

Slika: Peter Gec, Balinarska zveza Slovenije (Katere kdo)

Na 7. memorialu Darka Guština slavil Jadran Hrpelje - Kozina

V nedeljo, 27. novembra 2022, je v sežanski balinarski dvorani v organizaciji Balinarskega kluba Skala Sežana potekal tradicionalni mednarodni turnir v spomin na balinarskega delavca Darka Guština. Na turnirju je sodelovalo 12 ekip iz Slovenije in Hrvaške.

Ob prisotnosti dveh svetovnih prvakov Gašperja Povha in Erika Čeha ter številnih znanih imen slovenskega balinanja so se med najboljšo četverico prebile ekipe Pliskovica, Jadran Hrpelje – Kozina,

na, Postojna ter Gradna Gik iz Obrova.

V polfinalu so se pomerile ekipe Pliskovica z Jadranom Hrpelje – Kozina (rezultat 0 : 13) in Postojna z Gradno Gik iz Obrova (rezultat 7 : 6).

V velikem finalu je bilo moč spremljati ekipi Jadran Hrpelje – Kozina in Postojno. V napetem finalu so z rezultatom 11 : 10 slavili Postojnčani, medtem ko je dvoboj za tretje mesto potekal med ekipama Gradna Gik iz Obrova in Pliskovico Pliskovica. Z rezultatom 11 : 5 je slavila

ekipa Gradna Gik iz Obrova.

Turnir je v celoti uspel predvsem po zaslugi članov domačega kluba, ki so poskrbeli, da se je vse odvijalo gladko. Najboljšim je pokale podelil predsednik Balinarskega kluba Skala Sežana Ervin Ozbič, vodja tekmovanja in sodnik je bil Miroslav Likar.

Rezultati četrtfinala 7. Guštinovega memoriala:

- Pliskovica – Trta Sveti Anton (12 : 11)
- Bistrica pri Tržiču – Postojna (5 : 10)
- Gradna Gik – Slovenija (ženske) (9 : 4)8
- Lovran (HR) – Jadran Hrpelje - Kozina (9 : 10)

Rezultati polfinala 7. Guštinovega memoriala:

- Pliskovica – Jadran Hrpelje - Kozina (0 : 13)
- Postojna – Gradna Gik Obrov (7 : 6)

Končni vrstni red: Jadran Hrpelje - Kozina, Postojna, Gradna Gik Obrov, Pliskovica, Trta Sveti Anton, Lovran (HR), Bistrica pri Tržiču, Slovenija (ženske).

Besedilo: Ervin Ozbič
Slika: Eneja Ozbič Primc

40 let delovanja Društva Sožitje Sežana

Društvo Sožitje Sežana je v letu 2022 praznovalo 40. obletnico delovanja. Marca leta 1992 je bilo namreč s širšo družbeno podporo ustanovljeno Društvo za pomoč duševno prizadetim občine Sežana. To društvo je spadalo pod

okrilje takratne Zveze društev za pomoč duševno prizadetim RS Ljubljana. Tako zveza kot lokalno društvo sta se leta 2003 preimenovala v Sožitje – Zveza/ Društvo za pomoč osebam z motnjami v duševnem razvoju.

Društvo Sožitje Sežana deluje v okviru Zveze Sožitje ter izvaja njihove sklepe in smernice. Društvo stremi k pomoči osebam z motnjami v duševnem razvoju, njihovim staršem, skrbnikom in drugim članom družine. Naše lokalno društvo deluje na območju štirih občin, in sicer na območju občine Sežana, Divača, Komen in Hrpelje - Kozina.

Pri delu posvečamo veliko pozornosti in truda v strokovne oblike dela, ki se izražajo v različnih vsebinah in predavanjih tako za osebe same kot za njihove družinske člane. Poleg izobraževanja društvo redno organizira srečanja, izlete, piknike, pohode, delavnice ipd. Vsako poletje Zveza Sožitje organizira tedensko letovanje programa VŽU (vseživljenjsko učenje), na katerega naše društvo pošlje svoje člane. Na letovanjih člani društva sodelujejo na raznih delavnicah in izobraževanjih, poleg tega pa uživajo ob morju, v hribih ali na turističnih kmetijah. Društvo Sožitje Sežana redno izvaja 'vikend seminarje' za

člane in njihove družine. Tam se poleg izletov in sproščanja v toplicah družine lahko udeležijo predavanj, ki jih izvajajo strokovnjaki. Slušatelji lahko prisluhnejo aktualnim temam – samostojno življenje, zdravo prehranjevanje, odraščanje in spolnost, varnost na spletu itd. Namen vseh teh aktivnosti je prispevati k boljšemu življenju oseb samih ter seveda njihovih družin in vseh, s katerimi se srečujejo.

Med letoma 2002 in 2005 je Društvo Sožitje Sežana organiziralo slikarsko kolonijo, med letoma 2005 in 2007 kuharsko delavnico, v letu 2013 pa računalniško delavnico.

Od leta 2002 društvo organizira od dva- do trikrat na leto pohode, pohod ob prazniku občine Sežana v mesecu avgustu je že tradicionalen.

V letu 2003 sta predsednik društva Leopold Merlak in tajnica društva Darja Verbič prejela priznanje Zveze Sožitje za ustvarjalno sodelovanje in uspešno delo pri pomoči osebam z motnjami v duševnem razvoju in njihovim družinam.

V letu 2008 je Društvo Sožitje Sežana ob 25. obletnici delovanja za svoje delo prejelo najvišje priznanje Občine Sežana – nagrado Občine Sežana.

Društvo Sožitje Sežana se lahko pohvali z lastnim pevskim zborom, ki nastopa pod imenom Kraški Slavček. Pevski zbor deluje že od leta 2008 in aktivno nastopa na novoletnih srečanjih društva. Posebno pohvalo si zaslužijo za

uspešne nastope na glasbenih revijah Zapojmo, zaigramo in zaplesimo.

Letošnje novoletno srečanje društva je bilo prav zaradi 40. obletnice toliko bolj posebno. Program je bil razigran in čaroben. Vodila ga je Minka Kos, ki je ob spremljavi Kraške harmonike povzela 40 let delovanja društva. Na proslavi se nam je pridružila tudi direktorica Zveze Sožitje Mateja de Reya, ki je s prijaznimi besedami pohvalila društvo in mu zaželela še leta uspešnega delovanja. Z besedami sta sodelovanje z Občino pohvalila tudi bivši in sedanjí župan Občine Sežana. Člane društva je prav tako nagovorila poslanka državnega zbora Andreja Živic. Preden se je program zaključil, so nas s tradicionalnim nastopom

počastili člani Kraškega slavčka, ki so ob znanih melodijah Moja mati kuha kafe dvignili na noge vse prisotne, ki so se pridružili pri petju vseh zapetih pesmi. Proslava se je končala ob dobri hrani in domači glasbi ansambla Lisjaki, ki spremljajo novoletne proslave Društva Sožitje Sežana že skoraj dve desetletji. Ob petju, plesu in darilih, so tako člani društva nazdravili na še dolgoletno medsebojno sodelovanje.

Besedilo: Zala Mlač
Sliki: Aleksander Hreščak

Informacijske pisarne: prve storitve v skupnosti

Socialno varstveni zavod Dom na Krasu bo v procesu deinstitucionalizacije odpiral nove enote na Krasu in Goriškem. Ljudem želimo več kot to, da se preselijo v manjše enote – želimo jim omogočiti višji bivalni standard in višjo kakovost življenja. Življenje v skupnosti pa pomeni tudi vzpostavitev novih storitev, zato bomo odprli tudi informacijske pisarne, ki bodo namenjene vsem občanom v skupnosti.

Ko se ljudje znajdemo v stiski, pogosto ne vemo, na koga se obrniti, ne poznamo vedno svojih možnosti in pravic ali oblik pomoči v skupnosti, včasih tudi težko pridemo do ustreznih podpore in svetovanja. Prav v ta namen smo v Divači in Sežani odprli prvi dve informacijski pisarni Doma na Krasu, ki bosta nudili pomoč prav pri pridobivanju teh informacij.

Ob odprtju informacijske pisarne v

Sežani 6. oktobra 2022 smo organizirali okroglo mizo z naslovom Storitve v skupnosti za osebe s težavami v duševnem zdravju. Na strokovno srečanje smo povabili vse ključne ustvarjalce na področju duševnega zdravja v skupnosti s področja Krasa. Namen srečanja je bil povezovati in ustvarjati skupnostno socialno delo. Strinjali smo se, da nas na tem področju čaka še veliko dela, pri čemer se moramo povezovati ter ustvarjati skupne vizije in strategije. Srečevali se bomo predvidoma na dva meseca, načrtovali skupno delo, skupne projekte in skupne prijave na projekte, kar vidimo kot prvi korak k vzpostavitvi skupnostnih služb v lokalnem okolju.

Svetovni dan duševnega zdravja smo obeležili tudi s predstavitvijo literarnih prispevkov skupine Svobodne Duše. V Kosovelovi knjižnici Sežana je skupina

6. oktobra 2022 predstavila svoja dela, ki so jih letos pisali na temo (Vz)Trajnostna dediščina. Po uvodnem nagovoru direktorja knjižnice Marka Matičetovega, in v. d. direktorja Doma na Krasu Nevenke Ražman, so nekateri člani skupine Svobodne duše: Dean Dobričević, Nina Forstnerič, Ivica Korenčan, Veronika Mržek in Iztok Šefran prebrali svoje prispevke, ki so jih napisali v okviru Dnevov evropske kulturne dediščine in Tedna kulturne dediščine. Večer je med posameznimi sklopi branja popestril Samo Vremec z igranjem na kitaro. Kulturnega dogodka so se udeležili nekateri svojci nastopajočih in stanovalci Doma na Krasu. Tako so Svobodne duše uspešno zaključile že deveto leto svojega delovanja po mentorstvom Ludvike Foški in Ivanke Večko. Naslednje leto bo jubilejno, deseto leto in se ga vsi že veselijo.

V parku Doma na Krasu, ki smo ga lani odprli za skupnost, smo 8. oktobra 2022 obeležili Svetovni dan duševnega zdravja z zaključkom dobredelnega umetniškega festivala No Roast. Festivalsko popoldne smo začeli z razstavo umetnice Jovane Đukić in ustvarjalno delavnico Manje Starc. Udeleženci so se preizkusili v poslikavi okrasnega kamenja, izdelali so si svoj obesek za ključice ali ogrlico, barvali mandale in pletli hobotnice iz volne. Istočasno je potekal tudi pogovor z umetnico Jovano Đukić. Večer nam je popestril goriški jazz-rock-funk kvartet Kavasutra. Ob zaključku dogodkov v parku je ta dobil tudi novo ime: Park ob vili Mahne. Naložbo financirata Evropska unija iz Evropskega socialnega sklada in Republika Slovenija.

Dom na Krasu

Informacijska pisarna Sežana

Ponuja:

- informacije o možnostih in pravicah na področju socialnega in zdravstvenega varstva;
- pomoč pri uveljavljanju pravic;
- pomoč pri izpolnjevanju potrebne dokumentacije;
- pomoč pri usmeritvi k pristojnim organizacijam za razrešitev potreb oziroma stisk;
- zagovorništvo v sodelovanju z drugimi službami;
- prostor za multidisciplinarne time;
- svetovanje za svojece;
- informiranje o storitvah na terenu;
- družabništvo;
- zagovorništvo (v sodelovanju z drugimi službami);
- izdelava osebnih načrtov.

Vsak tretji torek v mesecu:

21. februarja, 21. marca, 18. aprila, 16. maja, 20. junija 2023.

Ta veseli dan kulture v Domu na Krasu

Z nekajdnevnim zamikom so v sredo, 7. decembra 2022, tudi v Domu na Krasu v Dutovljah obeležili Ta veseli dan kulture.

V kulturnem programu je sodeloval domski pevski zbor Kraška burja pod vodstvom Sare Černe in pa člani skupine za samopomoč Svobodne duše: Dean Dobrilović, Ema Ferenc, Nina Forstnerič, Ivica Korenčan, Veronika Mržek, Cveto Peroša in Iztok Šefran, ki so prebrali vsak po dva svoja prispevka, ki so jih letos napisali v okviru 32. Dnevov evropske kulturne dediščine na temo (Vz)Trajnost. Dogodek je popestril Samo Vremec z igranjem na kitaro.

Na koncu je Ludvika Foški, somentorica, še na kratko predstavila brošuro, v kateri je zbranih vseh 31 letošnjih prispevkov članov Svobodne duše na omenjeno temo. Prispevki se nanašajo na trajnost – ohranjanje kulturne dediščine in vztrajnosti v športu, glasbi v otroštvu, mladosti in danes pri stvareh,

za katere se je vredno potruditi in vztrajati, da se jih doseže. Brošuro je izdal Dom na Krasu in ni za prodajo. S tem dogodkom se je tudi zaključilo deveto leto delovanja skupine Svobodne duše, ki je nastala na pobudo mentorice Ivanke Večko.

Sledila je pogostitev z jabolčnim zavitkom iz domače kuhinje, ki so ga vsi z veseljem pojedli,

Besedilo in slika: Ludvika Foški

Vadba za nosečnice

Ali bi radi poskrbeli za svoje zdravje in zdravje svojega otroka?

Zdravstveno vzgojni center Zdravstvenega doma Sežana organizira brezplačno vadbo za nosečnice vsak četrtek ob 17.00 v telovadnici Ljudske Univerze v Sežani.

Vadbo vodi diplomirana fizioterapevtka Dragana Milin.

Za vse informacije smo dosegljivi na telefon: 051 666 390 ali e-naslov: dragana.milin@zd-sezana.si

Skupno ustvarjanje adventnih venčkov

Proti koncu novembra 2022 so se stanovalci Doma na Krasu iz Dutovelj odzvali povabilu Doma upokojencev Sežana v dnevni center na skupno izdelovanje adventnih venčkov.

Iz Doma na Krasu smo prišli iz matične hiše iz Dutovelj in iz stanovanjskih enot iz Sežane in Dutovelj. Skupaj s stanovalci Doma upokojencev smo zapolnili celo delavnico, saj nas je bilo veliko.

Zaposleni so nam pripravili obročke za izdelavo adventnih venčkov, razno zelenje in okraske. Vsi smo se potrudili, da smo naredili lepe venčke, ki smo jih lahko odnesli domov in z njimi okrasili svoje domove. Druženje je potekalo v prijetnem vzdušju.

Besedilo in slika: Ivica Korenčan

Humanitarna akcija Človek – sočloveku

V Vrtcu Dutovlje smo se z velikim veseljem odzvali na povabilo Dušanke Kosmač, ki je že vrsto let nosilka in izvajalka projekta Človek – sočloveku, da priskočimo na pomoč Mladinskemu zdravilišču in letovanju Debeli rtič.

Tako smo v decembru, mesecu brezskrbnega veselja, v vrtcu organizirali akcijo in k sodelovanju povabili naše starše in otroke. Teden dni smo zbirali različne igrače, družabne igre, knjige, material za ustvarjanje in igrače za igre

na prostem. Otroci so material pridno prinašali v vrtec, in vse, kar smo zbrali, je romalo k otrokom, ki to še kako potrebujejo. Ob tem so spoznavali pomen medsebojne pomoči, solidarnost in čut za pomoč sočloveku v stiski. Počutili so se koristne, saj so na ta način lahko razveselili druge otroke.

Ponovno se je izkazalo, da humanitarnost pri nas res nosi srce na dlani, saj smo v tednu dni zbrali veliko materiala.

Iskreno se zahvaljujem vsem staršem in otrokom, da so se odzvali povabilu in tako pokazali, da nam je še kako mar za druge.

Besedilo: Nataša Colja
Sliki: Blaž Ukmar

Terapevtske vaje za izboljšanje telesne drže in zdravja otrok

Ali ima vaš otrok težave s telesno držo (skolioza, kifoza, ploska stopala ...) ali prekomerno telesno težo?

Zelo pomembno vlogo pri izboljšanju stanja ima preventiva oz. popoln kinezioterapevtski program, zato v sklopu Zdravstveno vzgojnega centra Sežana organiziramo terapevtske vaje za izboljšanje telesne drže in zdravja otrok.

Za prisotnost na terapevtskih vajah je potrebna predhodna prijava na tel. št.: 05 731 14 25, 05 689 05 00, 051 666 390 ali na e-pošto mirjana.vukadinov@zd-sezana.si.

Telovadba je brezplačna in bo potekala v plesni dvorani srednješolske telovadnice, Stjenkova 14, vsak ponedeljek ob 16.30. Na vaje naj prihajajo le zdravi otroci, imajo naj primerno obleko in udobno obutev za notranje prostore.

Ustrezna hidracija je pomembna tudi v zimskem času

Po že dveh uspešno izvedenih operacijah Bolnišnica Sežana nadaljuje z ozaveščanjem o zdravem prehranjevanju v času bolezni in okrevanja. Način prehranjevanja lahko deluje kot dejavnik tveganja za zdravje posameznika, lahko pa tudi kot zaščitni dejavnik, ki prispeva k izboljšanju zdravja in kakovosti življenja. Veliko starejših namreč v času bolezni ali onemoglosti ne namenja dovolj pozornosti prehrani.

Kljub napredku je neenakost na področju zdravja še vedno prisotna in se celo povečuje, še zlasti v razlikah v zdravstvenem stanju med regijami in skupinami prebivalstva ter v pomanjkanju zdravstvenih delavcev. Med vse bolj zaskrbljujoče dejavnike tveganja za zdravje prebivalstva štejemo med drugim ravno neustrezne prehranjevalne navade in telesno nedejavnost.

Za ohranjanje zdravja, zdrave prehrane in aktivnega življenja je izrednega pomena tudi zaužitje dovoljšnje količine tekočine (v nadaljevanju hidracija) v zimskem času, saj v našem telesu opravlja voda številne pomembne funkcije. To so prenos hranilnih snovi, encimov, hormonov in odpadnih produktov, prav tako je pomembna, ker ščiti naše organe in sklepe, pomaga vzdrževati telesno

temperaturo, omogoča pravilno prebavo ter izločanje. Ravno zaradi izločanja vode preko sečil, prebavil, kože in dihal jo je nujno potrebno nadomeščati. Vendar pa to počnemo bolj zanesljivo v poletnih mesecih. Ko je izločanje večje, smo namreč bolj žejni, v zimskem času pa pozabimo na zadosten vnos.

Ustrezna hidracija je pomembna tako v mirovanju kot med aktivnostjo, ko je vnos potrebno še nekoliko povečati. Nujno je, da vodo pijemo večkrat dnevno in ne zgolj takrat, ko občutimo žejo, saj ta že nakazuje na dehidracijo.

Do dehidracije pride takrat, ko je izguba vode večja od vnosa. Znaki se običajno kažejo na različne načine. Najpogostejši znaki so glavobol, utrujenost, temno obarvan urin, omotičnost, pordela koža ter mišična oslabeledost. Resnejši in bolj kritični znaki pa so hiter utrip srca, povišana telesna temperatura, slabost, ni izločanja urina, bruhanje, motnje srčnega ritma, zmedenost in podobno. Kronična dehidracija privede tudi do odpovedi ledvic, srčnega infarkta, možganske kapi in številnih drugih

obolenj. Tudi v klinični praksi je dehidracija zelo pogost problem, predvsem pri starejši populaciji.

Za odraslo populacijo se priporoča vnos od dveh do treh litrov tekočine dnevno, za otroke pa okoli 1,5 litra dnevno. Ljudje se seveda razlikujemo med seboj in potrebujemo različne količine za dobro hidracijo. Občutek žeje se po 50. letu starosti zmanjšuje in je zato starejša populacija posebno ogrožena. Pomembno je spodbujanje k uživanju zadostne količine tekočine dnevno. Priporoča se uživanje vode, ki ji lahko dodamo tudi sveže stisnjen limonin sok, nesladkanih čajev, ne smemo pa pozabiti, da veliko tekočine vsebujejo tudi sadje ter juhe in enolončnice. Da bi dnevni vnos tekočine lažje dosegli, pa še nekaj nasvetov, in sicer, poskusite začeti dan s kozarcem vode ali čaja, ko se odpravite od doma, si s seboj vzemite steklenico, velja pa tudi to, da velikokrat zamenjujemo občutek lakote z žejo, zato poskusite najprej vnesti nekaj tekočine. Poskrbimo, da bo vnos tekočine zadosten tudi v hladnejših mesecih.

V veselje bi nam bilo, da se nam pridružite. Naše aktivnosti lahko spremljate na strani Facebook Po poti zdravja.

Operacija je financirana iz tretjega javnega poziva Las Krasa in Brkinov, na katerem smo lansko leto uspešno kandidirali, in sicer za izbor operacij za uresničevanje ciljev Strategije lokalnega razvoja na območju občin Divača, Hrpelje-Kozina, Komen in Sežana v letu 2020, ki se financira iz sredstev Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja (EKSRP), vodja projekta pa je Adrijana Šonc.

Besedilo: Tjaša Ludvik, dipl. dietetičarka
Slika: arhiv Bolnišnice Sežana

SOPA – Skupaj za odgovoren odnos do pitja alkohola

Dobra polovica odraslih prebivalcev Slovenije uživa alkohol na visoko tvegani način, kar vpliva na pojav več kot 200 različnih bolezni, poškodb in zastrupitev. Vsak dan v povprečju umrejo tri osebe samo zaradi vzrokov, ki jih lahko neposredno pripišemo alkoholu. Z vidika zdravja varna količina alkohola ne

obstaja. Posledice se kažejo tudi v odnosih, službi in celotni družbi. Ker smo kot družba, ki živi v mokri kulturi, zelo popustljivi pri pitju in opijanjanju, se posameznik težko zaveda, da je že dolgo na meji škodljivega pitja alkohola in da je korak do zasvojenosti zelo majhen. Pot iz zasvojenosti v zdrav način življenja pa

je zelo dolga in naporna, tudi če nam ob strani stoji strokovnjak.

Zato je še toliko bolj pomembno zgodnje prepoznavanje, svetovanje in pomoč osebi, ki pije tvegano ali škodljivo in še ni odvisna od alkoholnih pijač. Ta pozornost naj bo usmerjena tudi nase, ne le na druge. Kadar pri sebi zaznamo

povečano pitje alkohola ali pomislimo, da so naše težave z zdravjem ali v odnosih z bližnjimi povezane z našim pitjem alkohola, se lahko posvetujemo s strokovnjakom v zdravstvenem domu. Delavnica za opuščanje tvegane in škodljivega pitja alkohola oz. SOPA (Skupaj za odgovoren odnos do pitja

alkohola) je novost v okviru preventivnega programa Skupaj za zdravje, ki se izvaja za odrasle v centrih za krepitev zdravja oz. v zdravstvenovzgojnih centrih znotraj zdravstvenega doma. Udeležba je brezplačna za osebe z urejenim obveznim zdravstvenim zavarovanjem, za sodelovanje ni potrebna napotitev zdravnika. Gre namreč za individualna srečanja, na katerih nam bo strokovni delavec nudil oporo, da svoj odnos do pitja alkohola poglobimo in se posvetimo urejanju svojih pivskih navad. Vodil nas bo skozi pet temeljnih in dve vzdrževalni srečanja, na katerih

bomo osvojili nov, bolj zdrav način življenja, brez tveganih vedenj.

Če se delavnic za podporo pri opuščanju čezmernega pitja alkohola ne moremo ali ne želimo udeležiti, bi si pa želeli pogledati svoj odnos do alkohola, je na voljo anonimna in brezplačna spletna aplikacija Trenutki zase na spletni strani www.sopa.si.

Ko želimo spremeniti svoje pivske navade:
ZVC Sežana: 05 292 75 59
www.sopa.si

Ana Peršič

Podcenjevanje zahtevnosti in nevarnosti dela v gozdovih

Jesen in zima sta čas največje intenzivnosti izvajanja gozdnih del, zato opozarjamo vse, ki delajo v gozdu, naj bodo pri tem skrajno previdni, saj se Slovenija na področju nezgod pri delu v zasebnih gozdnih uvršča v sam evropski vrh. Delo v gozdu je eno najbolj nevarnih, ker poteka v nepredvidljivem okolju (relief, klima), izvaja pa se z nevarnimi orodji. V zadnjih letih pa postaja še veliko bolj nevarno zaradi ujm, ki so prizadele gozdo.

Vsaka poškodba, kaj šele izgubljen človeško življenje, pomeni nepopravljivo škodo – tako za posameznika, družino, lokalno okolje kot za gozdove, ki potrebujejo aktivne lastnike gozdov, ki jih bodo popeljali v novo obdobje. Zavod za gozdove Slovenije (nadalje ZGS) beleži nezgode v zasebnih gozdnih, saj je drugačen sistem zbiranja podatkov otežen, med drugim tudi zaradi zakona

o varovanju osebnih podatkov. Kljub temu, da tako vseh nezgod ne moremo zajeti, nam služijo kot dobra informacija o tem, pri katerih opravilih se nesreče pripetijo, kako resne so poškodbe in kaj je vzrok tem nesrečam.

V zadnjih petnajstih letih je v Sloveniji v gozdu umrlo najmanj 169 ljudi, ki niso bili profesionalni delavci, torej v povprečju 11,3 človeka na leto. Podrobnejša analiza pokaže, da se je največ nezgod pripetilo pri sečnji (okoli 60 %), sledi traktorsko spravilo (okoli 30 %) in v manjši meri druga opravila (izdelava drv, ročno spravilo idr.). Ponesrečenci so pretežno lastniki gozdov – nekmeti, stari med 40 in 60 let, največ smrtnih nezgod je v starostni skupini od 60 do 69 let. Preseneča podatek, da je bil najstarejši evidentirani poškodovanec star več kot 90 let, najmlajši pa manj kot 5 let.

Izkušnje in natančnejše analize nesreč so torej pokazale, da se večina nesreč pripeti zaradi podcenjevanja nevarnosti pri gozdnem delu, neuporabe osebne varovalne opreme za delo, nepoznavanje tehnik dela, zastarelih ali slabo vzdrževanih delovnih naprav (motorna žaga, traktor) in slabe psihofizične pripravljenosti tistih, ki dela izvajajo (starost).

Nedvomno najučinkoviteje izboljšamo varnost tako, da spremenimo miselnost in posredno svoj odnos do dela v gozdu. To ne pomeni le naučiti se pravilno opravljati neko delo, biti ustrezno opremljen z osebno varovalno opremo in uporabljati varna delovna sredstva. Pomeni tudi priznati sebi, da nečesa ne znamo in bomo raje dali izvesti delo tistemu, ki je za to usposobljen, oziroma si priznati, da smo že toliko stari, da nismo več sposobni težkega psihofizičnega dela, kar sečnja in spravilo lesa zagotovo sta.

Lastniki gozdov niso registrirani izvajalci gozdarskih dejavnosti, zato jim ni potrebno izpolnjevati pogojev o strokovni usposobljenosti niti usposobljenosti po Zakonu o varnosti in zdravju pri delu. Tistim, ki niso večji dela v gozdovih in niso ustrezno opremljeni, delo v gozdu odsvetujemo, če pa se že odločite, da boste v gozdu postorili nekatera dela, opravite to s treznim premislekom, ali ste za tako delo dovolj usposobljeni in opremljeni, ali pa bi bilo bolje, da naredi to kdo drug namesto vas.

Pri tem priporočamo, da se lastniki med sabo povežejo in poiščejo izvajalce združeni, še posebej pomembno pa je, da si pridobijo ponudbe več izvajalcev ter na podlagi njih izberejo najugodnejšega. Res bo potrebno izvajalca plačati, vendar je naše zdravje in življenje vredno več kot nekoliko višji finančni izkupiček. O zanesljivosti izvajalcev se lahko seznanite pri inšpektoratu RS za gozdarstvo (<https://www.gov.si/teme/nadzor-v-gozdarstvu/>) in na portalu Mojgozdar, ki ga vzdržuje Gozdarski inštitut Slovenije (<https://www.mojgozdar.si/>).

Nemalokrat slišimo mnenje, da je čelada nepotrebna pa še vroče je pod njo, da z rokavicami delo ni tako natančno, da v gozdu pa ja vsak zna podreti drevo, da tako dobrih žag kot pred tridesetimi leti ne izdelujejo več in da se morajo mladi še marsičesa naučiti, da bodo dosegli spretnost nas starejših. Brezhibna oprema, orodje za delo in dodatna oprema so nujno potrebni za varnejše in učinkovitejše delo.

Danes so motorne žage zasnovane tako, da je delo z njimi učinkovito in da so negativni vplivi na okolje čim manjši. Zaenkrat še niso zasnovali take ročne motorne žage, ki pri uporabi ne bi bila

nevarna in ne bi vsaj nekoliko škodovala človeškemu organizmu. Za delo v gozdu moramo uporabljati pol- ali profesionalno motorno žago z vsemi varnostnimi elementi, saj razne 'hobby' žage niso primerne, ker ne nudijo varnosti za delo v naravnem okolju. Sečnja in spravilo lesa naj potekata usklajeno. Za delo v gozdu je primeren traktor, ki ima varnostno kabino, zaščito kardanske gredi, plašče primerne profila, kolesne verige, pogon na vsa štiri kolesa, hidravlični volan, primerno razporeditev lastne

teže, nenazadnje tudi primerno vzmeten sedež.

Na delo v gozd se podajmo primerno opremljeni (čelada, rokavice, sekaške hlače, primerna obutev, mobilni telefon, prva pomoč). Za delo naj ne manjka dodatna oprema, med katero sodijo gozdarski klini, sekira, cepin, žični nateg, škripec. Delajmo v lepem vremenu in v ugodnih delovnih razmerah, del nikoli ne izvajamo sami, vedno z nekom, ki delo obvlada, in ne z otrokom, pri tem pa moramo paziti na primerno varnostno razdaljo. Že vnaprej razmislimo, kako bomo ukrepali v primeru nesreče.

Pri poseku in obdelavi po ujmah poškodovanih dreves moramo biti še bolj previdni, bolje opremljeni in predvsem dobro usposobljeni. Vsako drevo je težava zase. Delati moramo počasi, premišljeno in s presledki, da lahko opazujemo in poslušamo, kako se drevo odziva na naše početje. Kjer terenske razmere to omogočajo, priporočamo uporabo strojne sečnje pri sanaciji po ujmah poškodovanih dreves.

Na podeželju je bilo zadnja leta na področju varnosti pri delu v gozdu ogromno narejenega v sklopu programov razvoja podeželja, kjer so ukrepi in operacije omogočili, da so nabavili moderne stroje, finančno pa so podprli tudi tečaje varnega dela v gozdu. ZGS je aktiven na področju izobraževanja in promoviranja varnega ter učinkovitega dela v gozdu že od leta 1995. Izobraževanje, kot ga trenutno izvajamo za zasebne lastnike gozdov (povprečno okoli 1.000 udeležencev letno), je sicer ena najpomembnejših poti do izboljšanja razmer na področju varnosti. Poleg tega izdajamo publikacije, sodelujemo z mediji, sodelujemo s prikazi na sejnih ipd.

V prihodnosti se bo letni dovoljeni posek lesa v Sloveniji še povečeval, zato je treba narediti vse, da se vzporedno ne bo povečevalo število nezgod.

Besedilo in slike: Zavod za gozdove Slovenije, Območna enota Sežana

Cesta Marije Terezije z novo vsebino

Še pred dobrimi 100 leti so ceste predstavljale enega glavnih komunikacijskih kanalov in možnost preživetja za ljudi na podeželju. Hiter gospodarski razvoj bližnjega Trsta je v 19. stoletju spodbudil povpraševanje po hrani in delovni sili iz zalednih vasi Krasa. Z otvoritvijo t. i. južne železnice Dunaj-Trst (leta 1857) je cestni tovorni promet počasi izgubljal primat, medtem ko so za Kraševce ceste še vedno pomenile pomembno infrastrukturo, ki jim je omogočala trgovanje. S spremembami, ki sta jih prinesla gospodarski razvoj in industrializacija, je sledil tudi spremenjen sistem obdavčitev. Med drugim je bila v drugi polovici 19. stoletja povsem ukinjena obve-

zna dajatev, t. i. mitnina, za tovar, ki je bil prepeljan skozi mitnico. Vzporedno s tem so se začele odpirati nove proste trgovske poti mimo mitnic.

Kot je razvidno iz terezijanskih in franciscejskih katastrov, je v tem obdobju pridobila na pomenu tudi cesta Marije Terezije, ki pelje od Krajne vasi mimo Dutovelj do Krepelj. Da se ta cestni krak v trgovskem smislu ni razvil že prej, priča obstoj znane dutovske mitnice, ki je bila v srednjem veku del t. i. Kraške ceste, speljane iz smeri Vipave oz. Ajdovščine čez Štanjel v Dutovlje in naprej do Opčin in Trsta. V Dutovljah, na Placu, so mitnino pobirali pod oboki mitnice (edinstveno stavbno-arhitekturno dedi-

ščino), ki jo je žal leta 2018 v celoti porušil italijanski investitor.

Cesta Marije Terezije je ob koncu 19. stoletja in v prvi polovici 20. stoletja okoliškim vasem služila kot trgovska (semenjska) prometna pot in hkrati nudila enostaven dostop kmetom do bližnjih kmetijskih in gozdnih zemljišč. Danes ta cesta predstavlja tudi privlačno rekreacijsko pot za lokalno prebivalstvo in turiste, saj je lahko izhodišče za vzpon na hrib Volnik, del krožne Teranove poti ali kako drugače osmišljena sprehajalna ali kolesarska pot do Dutovelj, Krepelj, Tomaja, Križa ali v nasprotno smer do Pliskovice in Komna.

Vir: Josephinische Landesaufnahme 1763-1787, 3 zv., sek. 207 (D 15).

V zvezi s cesto Marije Terezije nas je ob koncu leta razveselila odlična novica o novi kolesarski poti med Sežano in Komnom (GEOMOB), ki bo potekala tudi po cesti Marije Terezije. Pomen te pridobitve smo začutili vsi deležniki ob novi poti iz krajevnih skupnosti Dutovlje, Križ, Tomaj in Pliskovica. Nastala je pobuda za medkrajevno povezovanje in sodelovanje lokalnega prebivalstva in podjetnikov s ciljem, da se poveže obstoječa infrastruktura in ponudba naših vasi (ponudnikov vina, domačih pridelkov in izdelkov ter ponudnikov doživetij) v skupno turistično ponudbo ob tej poti.

In zakaj se naša cesta imenuje po Mariji Tereziji, znameniti habsburški monarhinji? Lokalno kroži ljudska pripoved, ki pravi, da naj bi se po tej poti peljala Marija Terezija, kar pa je glede na že zgoraj zapisano, malo verjetno. Zgodovinski viri namreč pričajo, da cesarica nikoli ni obiskala Trsta, čeprav ji Tržačani letos v njeno čast postavljajo spomenik na trgu Ponterosso v obliki talerja (srebrnika). Zaradi zaslug, ki jih je kot reformatorica uvedla tudi v Krajski deželi za časa Avstro-ogrške monarhije, so iz spoštovanja poimenovali po njej ceste in trge. S tem so kraji pridobili ugled, ki ga je uživala podoba cesarice Marije Te-

rezije. Ljudje so ji izrekli hvaležnost in spoštovanje. Ime ceste se je obdržalo v Dutovljah do danes in mogoče je to priložnost, da bomo enkrat v prihodnosti speljali novo čezmejno kolesarsko pot, od ceste Marije Terezije v Dutovljah do trga Ponterosso v Trstu ali celo do Dunaja.

Besedilo: Kulturno-razvojno društvo
Venček iz Dutovelj
Slike: arhiv Društva Venček

Dan odprtih vrat

25 let nazaj smo začeli našo nepremičninsko zgodbo s ciljem, da postanemo vaš najbolj prepoznavni nepremičninski partner na Krasu in Brkinih. Orali smo ledino in uspelo nam je. Z letošnjim letom nadaljujemo našo zgodbo v partnerstvu z največjim nepremičninsko tehnološkim velikanom na svetu Keller Williams®, z njimi bomo naslednjih 25 in več let še lažje v stiku z vami. Ta pomemben mejnik našega uspešnega delovanja bomo obeležili v petek 10.03.2023 od 12h dalje, z dnevom odprtih vrat našega podjetja na Partizanski c. 37a, v Sežani. Vljudno vabljeni.

RUJ NEPREMIČNINE D.O.O.
Partizanska 37a
6210 Sežana

info@ruj.si
www.ruj-nepremicnine.si

kw SLOVENIA
KELLERWILLIAMS

Kroški obrovnik

OGLAŠEVANJE

V občinskem glasilu nudimo tudi prostor za oglaševanje podjetij, zavodov in drugih organizacij.

Informacije v zvezi z oglaševanjem in izdajo občinskega glasila dobite na telefonski številki
05/73 10 148.

V okviru projekta Njivce na vasi, katerega osnovni namen je ozaveščanje javnosti o pomenu prehranske samooskrbe ter spodbujanje uporabe lokalnih proizvodov

Vas

v soboto, 11. marca 2023, med 9. in 13. uro

vljudno vabimo na

**DAN ODPRTIH VRAT
Centra za ravnanje z odpadki Sežana.**

Vodeni ogledi CERO Sežana bodo potekali ob 9. in 12. uri. Poleg predstavitve dela ter ravnanja z odpadki, bo poseben poudarek na ravnanju z biološkimi odpadki, ki nastajajo v gospodinjstvih, ob 10.30 pa bo potekala delavnica o pripravi komposta.

Obiskovalci bodo imeli možnost prevzema manjših količin komposta iz kompostarne Rosa na Vrhnikih, zato s seboj prinesite ustrezno embalažo. (Ponudba velja le za fizične osebe in je količinsko omejena)

Obiskovalce čaka tudi koristno presenečenje!

Občina Sežana

Komunala Sežana

Naložbo sofinancirata Republika Slovenija in Evropska unija iz Evropskega sklada za regionalni razvoj.

mali kraški MARATON

START

SEŽANA

ODPRTE PRIJAVE

26.3.2023 OB 11.00

21. mali kraški
MARATON

TRASE

- POLMARATON - 21 KM
- KRAŠKA 10KA - 10 KM
- KLANČARJEVIH 6 - 6 KM

SPREMLJEVALNI PROGRAM

- LIPIŠKI OTROŠKI TEKI
- POHOD PO ŽIVEM MUZEJU KRASA
- TRŽNICA KRAŠKIH DOBROT
- ŠPORTNI SEJEM

ZAVOD ZA ŠPORT
TURIZEM IN POKRETNOST
WWW.SPORT-SEŽANA.COM

OBČINA
SEŽANA

KLANČAR

Hervis

STORE
ONLINE
MOBILE

KingsBox
BUILDING BETTER HUMANS

Biostile

Več na www.kraskimaraton.si